Marksizm-Leninizmin Küçük Kitaplığı

LENİNİZM

PROLETARYANIN BÜYÜK ÖĞRETMENLERİNİN ESERLERİNDEN DERLENMİŞTİR

SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜCADELE

Sosyalizmin Tek Ülkede Kurulması Olanağı
"Yeni Ekonomi Politika" ("NEP")
Gelişen Sosyalizmin Saldırısı
Sosyalizm ve Komünizm

4. DEFTER

inter
yayınları

SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜCADELE

İNTER
YAYINLARI

Bu kitap, 1935'te Moskova-Leningrad'daki SSCB'ndeki Yabancı İşçiler Yayınevi Kooperatifi tarafından yayınlanan orijinal Almanca baskının Batı Almanya, Kiel, Rotfront Verlag tarafından yapılan tıpkı basımından Türkçeye çevrilmiştir.

Türkçeye çevirirken, orijinaldeki olası çeviri hatalarını ortadan kaldırmak için, kitapta geçen pasajlar, Lenin ve Stalin'in daha sonra yayınlanan otorize edilmiş eserleriyle karşılaştırılmıştır.

Birinci Basım: Haziran 1992

Dizgi : Dönüşüm
Baskı : Teknografik Matbaacılık A.Ş.
Kapak Baskı : Anka Ofset
Kapak : İnter Grafik-Tasarım

İNTER YAYINLARI
Ankara Cad. No: 31 Kat:4 Daire: 51
Cağaloğlu — İSTANBUL
Tel: 519 16 16

LENİNİZM

OKULLAR VE KENDİ KENDİNE ÖĞRENİM İÇİN DERS DEFTERLERİ
Proletaryanın büyük öğretmenlerinin eserlerinden derlenmiştir.

IV. DEFTER

SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜCADELE

1935

SSCB'NDEKİ YABANCI İŞÇİLER YAYINEVİ
KOOPERATİFİ/MOSKOVA-LENİNGRAD

Çevirenler
İ. YARKIN
S.N. KAYA
S. KAYA

İÇİNDEKİLER

I— TEK ÜLKEDE SOSYALİZMİN İNŞA OLANAĞI LENİNİST ÖĞRETİSİ 7-26
1— Tek Ülkede Sosyalizmin İnşa Olanağı Leninist Öğretisi Üzerine Stalin Yoldaş 7
2— İç Çelişkileri Kendi Gücüyle Aşma Olarak Tek Ülkede Sosyalizmin İnşası 10
3— Sosyalizmin İnşası Olanağını Güvence Altına Alan Sovyet Sisteminin Üstünlükleri 21
4— Sosyalizmin İnşa Olanağını Gerçeğe Dönüştürmek İçin En Önemli Koşul Olarak Partinin Önderliği 23
II— SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜCADELE, SOSYALİZMİN İNŞASINDA PROLETARYANIN BİRİCİK DOĞRU SİYASETİ OLARAK NEP 27-77
1— Sosyalist İnşanın Zaferi Uğruna Mücadele Üzerine Stalin Yoldaş 27
2— Sosyalizmin İnşasında Proletaryanın Ekonomik Siyasetinin Temelleri ve Lenin'in NEP Öğretisinin Oportünist Revizyonuna Karşı Mücadele 39
A) Sosyalizmin İnşasında Proletaryanın Uluslararası Siyaseti Olarak NEP 39
B) "Kim — Kimi" Sorununun Leninist Konuluşu 43
C) NEP'in İkili Karakteri ve NEP'in Oportünist Tahrifine Karşı Partinin Mücadelesi 44
3— İktidardaki Proletaryanın Ekonomik Siyasetinin En Önemli Aracı Olarak Sosyalist Plan Uğruna Mücadele 53
A) Sosyalist Planlar Tahmini, Öngörü Planları Değil; Aksine Direktif Planlarıdır 53
B) Rusya'nın Elektriklendirilmesi Devlet Komisyonu (GOELRO) Planının Lenin'ce "II. Parti Programı" Olarak Değerlendirilmesi 54
C) Teknik ve Ekonomik Yeniden Kuruluşun Biricik Gerçek Planı Olarak Rusya'mn Elektriklendirilmesine Dair Devlet Komisyonu (GOELRO) Planının Stalin'ce Değerlendirilmesi .. 57
D) Gözden Geçirilmesi ve Uygulanması Sürecinde Sosyalist Planın Yetkinleştirilmesi 59

E) NEP Koşullarında Planın Gerçekleştirilmesine Yeni Yaklaşım Tarzı 61
4— NEP'in En Önemli Görevi Sanayileşme, Sosyalizmin Teknik Bir Temelinin Yaratılmasıdır 62
5— Lenin'in Köyün Sosyalist Dönüşümü İçin Kooperatif Planı 65
6— Kapitalist Unsurlara Karşı Mücadele ve Onun NEP'in Çeşitli Evrelerindeki Biçimleri 70
7— Sosyalizmin İnşası ve Sınıf Mücadelesinin Sönmesi İle Değil; Aksine Keskinleşmesi Yoluyla Sınıfların Ortadan Kalkması 75
III— TÜM CEPHE BOYUNCA SOSYALİZMİN TAM SALDIRISI DÖNEMİNDE SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜCADELE 79-128
1— "Sosyalizm Dönemine Girdik" 79
2— NEP'in Son Evresinde Sosyalizmin Tüm Cephe Boyunca Toptan Saldırısı Üzerine Stalin Yoldaş 80
3— "Yetişmek ve Geçmek" ve Tekniğe Egemen Olmanın Görevleri 84
4— Yeni Tarzda Çalışmak, Yeni Tarzda Yönetmek 88
5— Sosyalist Disipline Eğitime ve Onun En Önemli İtici Gücü Olarak Sosyalist Yarışma Üzerine Lenin ve Stalin ... 91
6— Şimdiki Evrede Sınıf Mücadelesinin Özgülleri ve Toplumsal Mülkiyetin Sağlamlaştırılması İçin Mücadele .. 95
7— Birinci Beş Yıllık Planın Sonuçları 100
8— İkinci Beş Yıllık Planın Ana Görevleri Olarak Sınıfsız Sosyalist Toplumun Kurulması 112
A) İkinci Beş Yıllık Planın Ana Görevleri Üzerine XVII. Parti Kongresi 112
B) Komünist Toplumun Birinci Aşaması Olarak Sosyalizm ve Bu Aşamanın Ana Özellikleri 118
9— Komünizm, Komünist Toplumun Üst Aşaması, Proletaryanın Mücadelesinin Nihai Hedefi 123
IV— SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE SOSYALİZMİN ZAFERİ VE DÜNYA TARİHİ AÇISINDAN ÖNEMİ 129-136
KAYNAKÇA 137-140

I— TEK ÜLKEDE SOSYALİZMİN İNŞA OLANAĞI LENİNİST ÖĞRETİSİ

1— Tek Ülkede Sosyalizmin İnşa Olanağı Leninist Öğretisi Üzerine Stalin Yoldaş*

"...Tüm Marksistler arasında Lenin, emperyalizmi kapitalizmin yeni bir aşaması, en son aşaması olarak gerçekten Marksist bir tahlile tabi tutan, ***tek tek*** kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferi imkanı sorununu yeni bir tarzda koyan ve bunu ***pozitif*** anlamda karara bağlayan ***ilk*** Marksistti. Lenin'in "Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması" yazısını düşünüyorum. Lenin'in 1905 yılında çıkan "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine" makalesini düşünüyorum. Lenin ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu tezini ilk kez ileri sürdüğünde, Avrupa ya da tüm dünya birleşik devletleri şiarı üzerine Troçki ile Lenin arasındaki polemiği düşünüyorum.

Bu makalede Lenin o sıralar şunları yazıyordu:

"Ama bağımsız bir şiar olarak dünya birleşik devletleri şiarı hiç de doğru olmazdı. Çünkü birincisi, o sosyalizme denk düşer; ikincisi, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin imkansızlığı yanlış anlayışını ve böyle bir ülkenin diğerleriyle ilişkileri üzerine yanlış bir anlayışı ortaya çıkarabilir. İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Bundan şu sonuç çıkar ki, sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülke-

**Redaksiyonun notu.: Marx'ın çağında tek ülkede sosyalizmin zaferi sorunu hakkında ve Lenin ve Stalin tarafından sorunun yeniden konuluşuna götüren emperyalizm altındaki yeni koşulların karakteristiği üzerine bkz. 2. Defter, "Proleter Devrimin Teorisi".*

sinde sosyalist üretimin örgütlenmesinden sonra kendini diğer, kapitalist dünyanın ***karşısına koyacak*** ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekecek, onlarda kapitalistlere karşı isyanlar körükleyecek ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah zoruna bile başvuracaktır"... Çünkü "sosyalizmde ulusların özgür birleşmesi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı azçok uzun süren ve inatçı bir mücadelesi olmaksızın olanaksızdır." *(Bkz. 4. Baskı, cilt 21, s. 311.)*

Lenin 1915 yılında böyle yazıyordu.

... Lenin ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi imkanından söz ederken, bilindiği gibi herşeyden önce Troçki'ye ve aynı şekilde sosyal-demokrasiye karşı da polemik yürütmüştür.

Lenin'in makalesine yanıt olarak Troçki o sıralar (1915) şunları yazdı:

"Birleşik Devletler şiarına karşı az çok somut biricik tarihsel argüman", diyor Troçki, "İsviçreli 'Sosyal-Demokrat'ta (Lenin'in yukarıda adı geçen makalesinin de yayınlandığı, Bolşeviklerin o zamanki merkez yayın organı. ***J. St.***) şu cümlede formüle edilmişti: 'İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır.' 'Sosyal-Demokrat' bundan, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu ve bundan ötürü tek tek her devlette proletarya diktatörlüğünü, Avrupa Birleşik Devletleri'nin yaratılmasına bağımlı kılmaya gerek olmadığı sonucunu çıkardı. Çeşitli ülkelerin kapitalist gelişmesinin eşitsiz olduğu, tamamen tartışma götürmez bir argümandır. Ama bu eşitsizliğin kendisi son derece eşitsizdir. İngiltere, Avusturya, Almanya ya da Fransa'nın kapitalist düzeyi bir ve aynı değildir. Ama Afrika ve Asya ile karşılaştırıldığında, bütün bu ülkeler, sosyal devrim için olgunlaşmış olan kapitalist 'Avrupa'yı oluşturmaktadır. Hiçbir ülkenin mücadelesinde diğerlerini 'beklemek' zorunda olmadığı düşüncesi, paralel uluslararası eylem fikrinin yerine, bekleyici uluslararası eylemsizlik düşüncesi geçmesin diye tekrarlanması yararlı ve zorunlu olan önemli bir düşüncedir. Diğerlerini beklemeksizin, inisiyatifimizin diğer ülkelerdeki mücadeleye hız katacağından tamamen emin olarak, ulusal zeminde mücadeleye

başlarız ve sürdürürüz; ama eğer bu olmazsa, örneğin ***devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini,*** ya da sosyalist bir Almanya'nın kapitalist dünyada izole kalabileceğini düşünmek umutsuz birşey olurdu: hem tarihsel deneyimler hem de teorik mülahazalar bunu kanıtlamaktadır." *
(Bkz. Troçki'nin Yazıları. cilt II, bölüm 1, s. 89/90)

Troçki 1915 yılında Paris gazetesi "Naşe Slovo"da böyle yazıyordu, daha sonra bu makale, Troçki'nin makalelerinin ilk kez Ağustos 1917'de "Barış Programı" adı altında yayınlanan bir derlemesinde Rusya'da yeniden basıldı.**

Görüyorsunuz ki, Lenin ve Troçki'nin bu iki alıntısında tamamen farklı iki tez karşı karşıya durmaktadır. Lenin, ***tek*** ül-

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

** ***Redaksiyonun notu.*** Troçki'nin tek ülkede sosyalizmin zaferinin imkansızlığı teorisi tüm sosyal-demokrat ideologlarca paylaşılmaktadır. İşte bunlardan biri, Avusturya sosyal-demokrasisinin ünlü teorisyeni K. Renner şöyle yazmaktadır:

"Araştırma alanımızda bu düşünce çevresinde şu soru öne fırlıyor: Tasvir edilen uluslararası duruma rağmen proletaryanın egemen olduğu bir devletin varolduğu bir zaman çerçevesi içinde sosyalizasyon ne ölçüde gerçekleştirilebilir ve sosyalizasyon ne ölçüde gelecekteki bir enternasyonalin görevi olarak kalacaktır? Bu konuda, Rusya'nın çoğu kez hedefini bulmamış da olsa büyük deneyleri sayesinde artık epeyce deneyimimiz var. Her türlü siyasi komplikasyonlar bir tarafa bırakılır ve salt iktisadi açıdan bakılırsa, şu önerme geçerlidir: Ne kadar güçlü görünürse görünsün hiçbir ulusal ekonomi bölgesi, bugün artık cezasız kalmadan dünya pazarının bütünlüğünden kopamaz! O halde demek ki tek ülkede sosyalizasyon, proletarya bu ülkeye tam egemen olsa da, ancak dünya pazarının dolaşımının biçimleri ve kuruluşları buna izin verdiği ölçüde mümkündür! Bu biçimler ve kuruluşlar esas itibarıyla ancak büyük dünya pazarı imparatorluklarının kavşak noktalarında yakalanabilir, siyasi olarak saldırılabilir ve değiştirilebilir. Bu nedenle sosyalizmin tam zaferi, iktisadi yaşamın ***tam*** bir sosyalizasyonu imkanı ***herşeyden önce*** proletaryanın kapitalizmin ileri ülkelerindeki zaferine bağımlıdır ve ***dünya siyasal enternasyonali*** kurulmadan o etkide bulunamaz. Görüyorsunuz — sosyalizmin koşulları gibi görevleri de bugün yerküreyi kapsamaktadır" ***(Karl Renner,*** *"Bütünlüklü Süreç Olarak Ekonomi ve Sosyalizasyon", Dietz Verlag, Berlin 1924, s. 581 vd.)*

kede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu, proletaryanın iktidarı ele geçirdikten sonra onu sadece korumak değil, bilakis daha da ileri giderek kapitalistleri mülksüzleştirip ve sosyalist iktisadı örgütleyip kapitalist ülkelerin proletaryasına enerjik biçimde yardım edebileceği görüşündeyken — Troçki tersine, eğer ***tek*** ülkedeki muzaffer devrim çok yakın bir gelecekte diğer ülkelerde devrimin zaferini getirmezse, muzaffer ülkenin proletaryasının (sosyalist iktisadı örgütlemek şöyle dursun), iktidarı koruyacak durumda bile olmayacağı görüşündedir, çünkü, der Troçki, Rusya'da devrimci bir iktidarın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğine inanmak umutsuzca birşey olurdu.

Bunlar temelden farklı iki bakış açısıdır, temelden farklı iki tavır alıştır. Lenin'e göre, iktidarı ele geçiren proletarya, olağanüstü aktif biçimde sahneye çıkan ve çok büyük bir inisiyatif geliştiren, sosyalist iktisadı örgütleyen ve daha da ileri giderek diğer ülkelerin proleterlerine yardıma koşan bir güçtür. Troçki'ye göre ise, iktidarı ele geçiren proletarya, ona ancak diğer ülkelerde sosyalizmin acil zaferini sağlayabileceği acil bir yardıma muhtaç olan ve iktidarı için sürekli korku içinde, kendisini açık ordugâhtaymış gibi hisseden yarı-pasif bir güce dönüşür. Peki ama, eğer diğer ülkelerde devrimin acil zaferi gecikirse — o zaman ne olacak? O zaman işi bırak. (*Bir ses:* "Ve sıvış.") Evet, sıvış. Çok doğru."

*(**Stalin**. Muhalefet Üzerine, "Partimizdeki Sosyal-Demokrat Sapma Üzerine", s. 340-344, Rusça, 1927; Türkçesi için bkz. **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 8, s. 214-218, İnter Yayınları, İstanbul 1991.)*

2— İç Çelişkileri Kendi Gücüyle Aşma Olarak Tek Ülkede Sosyalizmin İnşası

"...Eğer kapitalizm diğer ülkelerde az çok uzun bir süre varlığını sürdürürse, teknik-ekonomik bakımdan geri ülkemizde esas olarak kendi gücümüze dayanarak sosyalizm kurulabilir mi?

Eğer kapitalist kuşatma devam eder ve üstelik kapitalizm şu an daha fazla istikrara kavuşursa, müdahale tehlikesine karşı ve dolayısıyla da ülkemizde eski düzenin restorasyonuna karşı tam bir garanti yaratılabilir mi?

Tüm bunlar, uluslararası ilişkiler alanında ortaya çıkan yeni durumla bağıntı içinde kaçınılmaz olarak önümüze çıkan ve ele almadan geçemeyeceğimiz, tam ve kesin bir cevap vermek zorunda olduğumuz sorulardır.

Ülkemiz, iki grup karşıtlık arzetmektedir. Bir karşıtlık grubu — proletarya ile köylülük arasında varolan iç karşıtlıklardır. Diğer karşıtlık grubu — sosyalizm ülkesi olarak ülkemizle, kapitalizmin ülkeleri olarak tüm diğer ülkeler arasındaki dış karşıtlıklardır.

Şimdi bu iki grup karşıtlığı ayrı ayrı inceleyelim.

Proletarya ile köylülük arasında belli karşıtlıkların olduğu elbette inkar edilemez. Bu karşıtlıkların tüm gerçeğini kavramak için, tarımsal ürünlere ilişkin fiyat politikasıyla bağıntılı olarak, tavan fiyatlarının tespit edilmesiyle bağıntılı olarak, sanayi mallarının fiyatının düşürülmesi için kampanyayla bağıntılı olarak vb. nelerin cereyan etmiş olduğunu ve cereyan ettiğini sadece aklımıza getirmek yeter. Önümüzde iki ana sınıf var: proleterler sınıfı ve özel mülk sahipleri, yani köylülük sınıfı. Onlar arasındaki karşıtlıkların kaçınılmazlığı burdan ileri gelir. Tüm sorun, bizim proletarya ile köylülük arasında varolan bu karşıtlıkları kendi gücümüze dayanarak aşıp aşamayacağımızdır. Sosyalizmi kendi gücümüze dayanarak kurmanın mümkün olup olmadığı sorulduğunda, bununla kastedilen soru şudur: Ülkemizde proletarya ile köylülük arasında varolan karşıtlıkları aşmak mümkün müdür, değil midir?

Leninizm bu soruyu olumlu yanıtlar: Evet, sosyalizmi kurabiliriz, ve biz onu, işçi sınıfı önderliğinde, köylülükle birlikte kuracağız.

Böyle bir yanıt nasıl gerekçelendirilmekte, ne ile motive edilmektedir?

Bu yanıt için motivler, proletarya ile köylülük arasında sadece karşıtlıkların var olmayıp, bilakis onların, bu karşıtlıklara

ağır basan veya en azından ağır basabilecek olan ve işçi-köylü ittifakının zeminini, temelini oluşturan, gelişmenin temel sorunlarında ortak çıkarlara da sahip olmalarında yatmaktadır.

Bu ortak çıkarlar nelerdir?

Mesele şudur ki, tarımın iki gelişme yolu vardır: kapitalist yol ve sosyalist yol. Kapitalist yol, kent ve kır burjuvazisinin üst katmanlarının zenginleşmesi çıkarına, köylülüğün çoğunluğunun yoksullaşmasına götüren bir gelişme anlamına gelir. Buna karşılık sosyalist yol, köylülüğün çoğunluğunun yaşam standardının sürekli yükselmesine götüren bir gelişme anlamına gelir. Proletarya gibi köylülüğün de, ve özellikle de onun, gelişmenin ikinci yolda, sosyalist yolda olmasında çıkarı vardır. Çünkü sadece bu yolla köylülük,yoksullaşma ve açlıktan kurtulabilir. Vurgulamaya gerek yok ki, ekonominin asıl iplerini elinde tutan proletarya diktatörlüğü, ikinci yolun, sosyalist yolun zafer kazanmasına yardım etmek için her türlü önleme başvuracaktır. Öte yandan, köylülüğün, gelişmenin ikinci yolda olmasına derin ilgi göstermesi kendiliğinden anlaşılırdır.

Proletarya ile köylülüğün, aralarındaki karşıtlıklara ağır basan çıkar ortaklığı buradan kaynaklanır.

Bu sebepten dolayı Leninizm, köylülükle birlikte, işçi-köylü ittifakı temelinde tam sosyalist toplumu kurabileceğimizi ve kurmak zorunda olduğumuzu söyler.

Bu sebepten dolayı Leninizm, proleterlerin ve köylülerin ortak çıkarlarından yola çıkarak, proletarya ile köylülük arasında varolan karşıtlıkları kendi gücümüze dayanarak aşabileceğimizi ve aşmak zorunda olduğumuzu söyler.

Leninizmin bu sorunda tavrı budur.

Ama görünüşe göre tüm yoldaşlar Leninizmle hemfikir değil. Örneğin Troçki, proletarya ile köylülük arasında karşıtlıklar üzerine şunları yazıyor:

"Ezici çoğunluğu köylü olan bir nüfusa sahip geri bir ülkedeki işçi hükümetinin konumundaki çelişkiler, ***ancak**** uluslararası ölçekte, proletaryanın dünya devrimi arenasında çözümünü bulabilecektir." *(Bkz. Troçki'nin "1905 Yılı" kitabının önsözü.)*

---

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Başka bir deyişle, ülkemizdeki iç karşıtlıkları, proletarya ile köylülük arasındaki karşıtlıkları kendi gücümüze dayanarak aşamayız ve ortadan kaldıramayız, aşacak ve kaldıracak durumda değiliz, çünkü, deniyor, biz bu karşıtlıkları ancak dünya devrimi sonucunda ve ancak dünya devrimi temelinde ortadan kaldırabiliriz ve sosyalizmi sonunda kurabiliriz.

Söylemeye gerek yok ki, bu tezin Leninizmle hiçbir ortak yanı yoktur.

Aynı Troçki daha sonra devam ediyor:

"Avrupa proletaryasının doğrudan devlet desteği olmadan, Rusya işçi sınıfı, iktidarı koruyacak ve geçici egemenliğini kalıcı bir sosyalist diktatörlüğe dönüştürecek durumda olmayacaktır. Bundan bir an bile kuşku duyulamaz." *(Bkz. Troçki'nin "Devrimimiz"i. s. 278.)*

Başka bir deyişle, Batı proletaryası iktidarı ele geçirmediği ve bize devlet desteği vermediği sürece biz, az buçuk uzun bir dönem için de olsa iktidarı korumayı hayal bile edemeyiz.

Devamla:

"Örneğin devrimci bir Rusya'nın tutucu bir Avrupa karşısında tutunabileceğini... düşünmek umutsuz" [birşey olurdu —ÇN] *(Bkz. Troçki'nin yazıları, cilt III, Bölüm I, s. 90)*

Başka bir deyişle, biz, deniyor, sosyalizmi sadece kuramamakla kalmayacağız, bilakis "tutucu bir Avrupa karşısında" kısa bir zaman için de olsa tutunamayacağız, halbuki bizim sadece tutunmakla kalmayıp, bilakis tutucu Avrupa'nın ülkemize yaptığı bir dizi hırslı saldırıyı geri püskürttüğümüzü tüm dünya biliyor.

Ve sonunda:

"Rusya'da sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi", diyor Troçki, "***ancak*** Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın ***zaferinden sonra**** mümkün olacaktır" *(aynı yerde, s. 93).*

---

* *Altını ben çizdim .—J. St.*

Söylenenler açıktır.

Yoldaşlar, bu alıntıları, Lenin'in eserlerinden alıntılarla karşı karşıya koymak ve size bu şekilde, etrafı kapitalist devletlerle çevrili bir proletarya diktatörlüğü ülkesinde tam sosyalist toplumu kurma olanağı sorununun temel çekirdeğini kavrama imkanı sağlamak için yaptım.

Şimdi, Lenin'in eserlerinden alıntılara bakalım.

Daha 1915 yılında, emperyalist savaş sırasında Lenin şunları yazıyor:

"İktisadi ve siyasi gelişmenin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Bundan şu sonuç çıkar ki, sosyalizmin zaferi başlangıçta birkaç kapitalist ülkede ya da tek başına alınmış bir ülkede bile olanaklıdır. Bu ülkenin muzaffer proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi ülkesinde sosyalist üretimin örgütlenmesinden sonra kendini diğer, kapitalist dünyanın ***karşısına koyacak*** ve diğer ülkelerin ezilen sınıflarını kendi yanına çekecek, onlarda kapitalistlere karşı isyanlar körükleyecek ve gerektiğinde sömürücü sınıflara ve onların devletlerine karşı hatta silah zoruna bile başvuracaktır"... Çünkü "sosyalizmde ulusların özgür birleşmesi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı az çok uzun süren ve inatçı bir mücadelesi olmaksızın olanaksızdır." *(Bkz. 4. baskı, cilt 21, s. 311.)*

Başka bir deyişle, etrafı kapitalistlerle çevrili proletarya diktatörlüğü ülkesi, görüldüğü gibi, sadece proletarya ile köylülük arasındaki iç karşıtlıkları kendi gücüne dayanarak ortadan kaldıracak durumda olmakla kalmayıp, bilakis sosyalizmi de kurabilir ve kurmak zorundadır, kendi ülkesinde sosyalist bir ekonomi örgütleyebilir ve örgütlemek zorundadır ve sermayeyi devirme uğruna mücadelelerinde komşu ülkeler proletaryasının yardımına koşmak üzere silahlı bir güç kurabilir ve kurmak zorundadır.

Bu, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine Leninizmin temel tezidir.

Lenin, biraz farklı bir biçimde de olsa, 1920 yılında, VIII. Sovyet Kongresi'nde ülkemizin elektrifikasyonu sorunuyla bağ içinde aynı şeyi söyler:

"Komünizm — bu, Sovyet iktidarı artı tüm ülkenin elektrifikasyonudur. Yoksa ülke, bir küçük köylü ülkesi olarak kalacaktır, bunu açıkça görmeliyiz. Biz, kapitalizmden daha zayıfız, sadece dünya ölçüsünde değil, bilakis kendi ülkemiz içinde de. Bu herkesçe bilinmektedir. Biz bunu gördük ve iktisadi temelin, küçük köylü [iktisadı —ÇN] olmaktan çıkıp büyük-çaplı sanayi olmasını sağlayacağız. Ancak ülke elektriklendiğinde, sanayi, tarım ve ulaşım sistemi modern, büyük-endüstriyel bir teknik temele kavuştuğunda, ancak o zaman biz, ***nihai**** olarak zafer kazanmış olacağız." *(Bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 484, Rusça.)*

Başka bir deyişle, ülkemizde sosyalizmin kurulmasının teknik güçlükleri konusunda Lenin'in kafası tamamen açıktır, ama o bundan hiçbir şekilde, "Rusya'da sosyalist iktisadın gerçek bir ilerlemesi ancak Avrupa'nın en önemli ülkelerinde proletaryanın zaferinden sonra mümkün olacaktır" saçma sonucunu çıkarmamıştır, tersine o, bizim bu güçlükleri kendi gücümüze dayanarak aşabileceğimiz ve "nihai zaferi" kazanabileceğimiz, yani tam sosyalizmi kurabileceğimiz görüşündedir.

Ve bir yıl sonra, 1921'de Lenin şunları söyler:

"Köylülükle 10-20 yıl doğru ilişki, ve zafer ***dünya ölçüsünde**** (gelişen proleter devrimlerin gecikmesi halinde bile) güvencelenmiştir" *("'Aynî Vergi Üzerine' Broşürü İçin Plan ve Taslaklar", 1921, 4. Baskı, cilt 32, s. 302/303, Rusça.)*

Başka bir deyişle, ülkemizde sosyalizmin kurulmasının siyasi güçlükleri konusunda Lenin'in kafası tamamen açıktır, ama o bundan hiçbir şekilde, "Avrupa proletaryasının doğrudan devlet desteği olmadan Rusya işçi sınıfı, iktidarı koruyacak durumda olmayacaktır" saçma sonucunu çıkarmamaktadır, tersine o, köylülüğe karşı doğru bir politika izlediğimizde, "dünya ölçüsünde zaferi" tamamen kazanabileceğimiz, yani tam sosyalizmi kurabileceğimiz görüşündedir.

Ama, köylülüğe karşı doğru bir politika ne anlama gelmektedir? Köylülüğe karşı doğru bir politika, bütünüyle ve tümüyle

---

** Altını ben çizdim. —J. St.*

bize, ve yalnızca bize, ülkemizde sosyalizmin kurulmasının yönetici gücü olan Partiye bağlı birşeydir.

Aynı şeyi, ama daha büyük bir açıklıkla 1922 yılında Lenin, kooperatifçilik üzerine notlarında söyler:

"Gerçekten de, tüm büyük çaplı üretim araçlarının devletin tasarrufunda olması, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yönetici konumunun güvenlik altına alınmış olması vs., — tüm bunlar daha önce küçümseyerek bezirganlık olarak gördüğümüz ve şimdi, NEP düzeni altında bazı bakımlardan böyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden hareket ederek, ***tam bir sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşey değil midir?**** Bu, henüz sosyalist bir toplumun kuruluşu değildir, ama bu kuruluş için ***gerekli ve yeterli olan herşeydir.****"
(Bkz. 4. baskı, cilt 33, s. 428, Rusça.)

Başka bir deyişle, proletarya diktatörlüğü altında bizde, görüldüğü gibi, tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan tüm önşartlar vardır, ki bu münasebetle tüm ve her türlü iç zorluklar aşılacaktır, çünkü onları kendi gücümüzle aşabiliriz ve aşmak zorundayız.

Söylenenler açıktır.

Ülkemizin görece ekonomik geriliğinin sosyalizmin kurulması olanağını dışladığı itirazına Lenin, en kararlı şekilde karşı çıkmakta ve onu, sosyalizmle bağdaşmaz bir şey olarak reddetmektedir:

"Onların" diyor Lenin, "Batı Avrupa sosyal-demokrasisinin gelişme seyri içinde ezberlemiş olduğu ve bizim sosyalizm için henüz olgun olmadığımız, onlar arasında çeşitli 'allame' bayların vurguladığı gibi, bizde sosyalizm için objektif ekonomik önşartların olmadığı şeklindeki argümanı... son derece basmakalıptır."
(Bkz. 4. baskı, cilt 33, s. 437, Rusça.)

---

* *Altını ben çizdim. —J.St.*

Aksi halde, Ekim'de iktidarı almanın ve Ekim Devrimi'ni — yapmanın bir anlamı olmazdı. Çünkü, şu ya da bu mülahazayla tam sosyalist toplumun kurulması olanağı ve zorunluluğu dışlandığında Ekim Devrimi de anlamını yitirir. Her kim ***tek*** ülkede sosyalizmin kurulma olanağını yadsıyorsa, o zorunlu olarak Ekim Devrimi'nin haklılığını da yadsımak zorundadır. Ve tersine: Her kim Ekim'e inanmazsa , o kapitalist kuşatma koşulları altında sosyalizmin zaferi olanağını da kabul edemez. Ekim'e inançsızlık ile ülkemizde sosyalist olanakları kabul etmeme arasında sıkı ve doğrudan bir bağıntı vardır.

"Tüm ülkelerde devrim başlamadığı sürece iktidar alınmamalıydı diyen, kendilerini çok akıllı zanneden ve hatta kendilerine sosyalist diyen elbette sivri zekâlılar olduğunu biliyorum", diyor Lenin. "Bu insanlar, bu gevezelikle devrime sırt çevirdiklerini ve burjuvazinin tarafına geçtiklerini farketmiyorlar. Emekçi sınıfların devrimi uluslararası ölçekte yapmalarını beklemek, herkesin beklemekten donması demek olurdu. Bu saçmadır." (*Bkz. 4. baskı, cilt 27, s. 336, Rusça.)*

Birinci grup karşıtlıklarda, içsel bir niteliğe sahip karşıtlıklarda, kapitalist kuşatma koşulları altında sosyalizmin kurulması olanağı sorununda durum budur.

Şimdi ikinci grup karşıtlıklara, sosyalizm ülkesi olarak ülkemizde, kapitalizm ülkeleri olarak tüm diğer ülkeler arasında varolan dışsal karşıtlıklara geçelim.

Bu karşıtlıklar neden ibarettir?

Bunlar kapitalist kuşatma varolduğu sürece kapitalist ülkeler tarafından müdahale tehlikesinin de varolmak zorunda olduğu ve, böyle bir tehlike varolduğu sürece, restorasyon tehlikesinin de, ülkemizde kapitalist düzenin tekrar tesis edilmesi tehlikesinin de varolmak zorunda olduğundan ibarettir.

Bu karşıtlıkların, ***tek*** ülke tarafından tamamen aşılabileceği varsayılabilir mi? Hayır, varsayılamaz. Çünkü ***tek*** ülkenin çabaları, bu ülke proletarya diktatörlüğü ülkesi de olsa onu bir müdahale tehlikesine karşı tamamen güvencelemeye yetmez.

Müdahaleye karşı tam bir garanti ve dolayısıyla sosyalizmin nihai zaferi de bundan dolayı ancak uluslararası ölçekte, bir dizi ülkenin proleterlerinin ortak çabalarının sonucu olarak, veya, daha doğrusu, birkaç ülkenin proleterlerinin zaferi sonucu olarak mümkündür.

Sosyalizmin nihai zaferi ne anlama gelir?

Sosyalizmin nihai zaferi, müdahale — ve dolayısıyla restorasyon denemelerine karşı tam garantidir, çünkü az buçuk ciddi bir restorasyon denemesi ancak dışarıdan ciddi bir destekle, ancak uluslararası sermayenin desteğiyle yapılabilir. Bu yüzden, devrimimizin tüm ülkelerin işçileri tarafından desteklenmesi, ve dahası, bu işçilerin en azından birkaç ülkede zaferi, ilk muzaffer ülkenin müdahale — ve restorasyon denemelerine karşı tam güvencelenmesi için vazgeçilmez önşarttır, sosyalizmin nihai zaferi için vazgeçilmez önşarttır.

"Bizim Sovyet cumhuriyetimiz", diyor Lenin, "tüm kapitalist dünyanın tecrit olmuş bir kenar bölgesi olarak kaldığı sürece, şu ya da bu tehlikenin yok olacağını düşünmek... büsbütün komik bir hayalperestlik ve ütopya olurdu. Bu temel karşıtlıklar varlığını koruduğu sürece, doğal olarak tehlikeler de varlığını koruyacaktır, onlardan kaçıp kurtulamayız." *(Bkz. 4. baskı, cilt 31, s. 462, Rusça.)*

Ve devamla:

"Biz sadece bir devlette değil, aynı zamanda bir ***devletler sisteminde*** yaşıyoruz, ve emperyalist devletlerin yanında Sovyet cumhuriyetinin varlığı, uzun müddet düşünülemez.

Sonunda ya biri ya da diğeri zafer kazanacaktır." *(Bkz. 4. baskı, cilt 29, s.133, Rusça.)*

Bu yüzden Lenin der ki:

"Nihai olarak zafer ancak dünya ölçüsünde ve ancak tüm ülkelerin işçilerinin ortak çabalarıyla kazanılabilir." *(Bkz. 4. baskı, cilt 27, s. 336, Rusça.)*

İkinci grup karşıtlıklarda durum budur.

Her kim ***tek*** ülkenin gücüyle kesinlikle aşılabilecek olan birinci grup karşıtlıklarla, aşılmaları birçok ülkenin proletaryasının çabalarını gerektiren ikinci grup karşıtlıkları birbirine karıştırırsa, o en kaba biçimde Leninizmi çiğnemektedir. O, ya kafası karmakarışık bir kimse, ya da iflah olmaz bir oportünisttir.

Bu yılın Ocak ayında aldığım, bir yoldaşın ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi sorunuyla ilgili mektubu bir anlamda böyle bir kafa karışıklığının müstesna bir örneği olarak gösterilebilir. O, büyük bir şaşkınlıkla şöyle yazmaktadır:

"Lenin'in teorisinin, ***sosyalizmin bir tek ülkede zafere ulaşabileceğinden*** ibaret olduğunu söylüyorsunuz. Ben ne yazık ki Lenin'de ilgili bölümlerde, ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine hiçbir işaret bulamadım."

Burada kötü olan tabii ki, yüksekokul öğrencileri arasında en iyi yoldaşlardan biri olarak gördüğüm bu yoldaşın, "Lenin'de ilgili bölümlerde ***tek*** ülkede sosyalizmin zaferi üzerine hiçbir işaret bulamaması" değildir. Onun daha fazla okuyup nihayet böyle işaretleri bulduğu zaman gelecektir. Kötü olan, onun, iç karşıtlıklarla dış karşıtlıkları birbirine karıştırması ve bu karışıklılık içinde apışıp kalmasıdır. Sizlere, bu yoldaşın mektubuna verdiğim yanıtı aktarmak herhalde gereksiz olmayacaktır. Şöyle:

"Sözkonusu olan sosyalizmin ***tam*** zaferi değil, bilakis genelde sosyalizmin zaferidir, yani çiftlik sahipleri ve kapitalistleri kovma, iktidarı ele geçirme, emperyalizmin saldırılarını püskürtme ve sosyalist ekonominin inşasına başlama.

Tüm bunları proletarya ***tek*** ülkede tamamen gerçekleştirebilir, ama restorasyona karşı tam bir garanti ancak 'birçok ülkenin proleterlerinin ortak çabaları'nın sonucu olabilir.

Eğer, Rusya'nın muzaffer proletaryasının diğer ülkelerin proleterlerinin apaçık sempatisine sahip olduğu halde birden fazla ülkede zafer olmadan 'tutucu bir Avrupa'ya karşı kendini koruyamayacağı' kanısında olunsaydı, Rusya'da Ekim Devrimi'ne başlamak ahmaklık olurdu. Bu Marksizm değil, tamamen harcıalem oportünizmdir, Troçkizmdir, istediğiniz herşeydir. Troçki'nin teorisi doğru olsaydı, NEP Rusya'sını sosyalist bir Rusya'ya dönüştüreceğini, bizim '***tam*** sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan herşeye sahip olduğumuzu'* *("Kooperatifçilik Üzerine"ye bakınız)* iddia ettiğinde İlyiç haksız olurdu...

Siyasi pratiğimizde en tehlikeli şey, muzaffer proleter ülkeyi, diğer ülkelerin muzaffer proleterleri yardıma gelmedikleri sürece yerinde saymaktan başka birşeye yetenekli olmayan pasif birşey olarak görmeye çalışmaktır. Varsayalım ki, Rusya'da Sovyet düzeninin olduğu önümüzdeki beş-on yıl içinde Batıda daha devrim olmadı; varsayalım ki, cumhuriyetimiz bu dönem boyunca varlığını buna rağmen NEP ilişkileri altında sosyalist ekonomiyi inşa eden Sovyet Cumhuriyeti olarak devam ettirdi — bu beş-on yıl boyunca ülkemizin sosyalist ekonomiyi örgütlemekle değil de denize su taşımakla uğraşacağını mı sanıyorsunuz? ***Tek*** ülkede sosyalizmin zaferini inkar etme teorisinin ne kadar tehlikeli olduğunu kavramak için, bu soruyu sadece sormak yeter.

Ama bu, bu zaferin tam, nihai olacağı anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez..., kapitalist kuşatma sürdüğü sürece, askeri bir müdahale tehlikesi sürekli varolacaktır." (Ocak 1925.)

Partimizin XIV. Konferansı'nın bilinen kararının bakış açısından bakıldığında, ülkemizde sosyalizmin kaderi sorununda durum budur."

*(**Stalin**: Leninizmin Sorunları, İkinci Baskı, "RKP'nin 14. Konferansı'nın Sonuçları", s. 184-193, 1925; Türkçesi için bkz. **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 7, s. 96-106, İnter Yayınları, İstanbul, 1991)*

* *İtalikler benim. —**J. St.***

3— Sosyalizmin İnşası Olanağını Güvence Altına Alan Sovyet Sisteminin Üstünlükleri

" ... Sovyetler Birliği, kültürel geriliğine, kapital yetersizliğine, teknik bakımdan deneyimli ekonomik kadro eksikliğine rağmen giderek büyüyen bir ekonomik ***kalkınma*** içinde bulunurken ve ekonomik inşa cephesinde belirleyici ***başarılar*** elde ederken, önde gelen kapitalist ülkelerin, kapital fazlalarına, teknik kadro çokluğuna, yüksek kültür seviyesine rağmen giderek büyüyen bir ekonomik ***kriz*** içinde bulunmaları ve ekonomik gelişim alanında ***yenilgi üzerine yenilgi*** almalarının nedeni nedir?

Bunun nedeni, bizde ve kapitalistlerdeki ekonomik ***sistemlerin farklılığında*** yatmaktadır.

Bunun nedeni kapitalist ekonomik sistemin ***çürüklüğünde*** yatmaktadır.

Bunun nedeni, kapitalist sistem karşısında Sovyet ekonomik sisteminin ***üstünlüğünde*** yatmaktadır.

Sovyet ekonomi sistemi nedir?

Sovyet ekonomi sistemi şunları ifade eder:

1— Kapitalist sınıfın egemenliği yıkılmış ve yerine işçi sınıfının iktidarı konmuştur;

2— Üretim aletleri ve araçları, toprak, fabrikalar ve işletmeler kapitalistlerin elinden alınmış ve işçi sınıfıyla emekçi köylü kitlelerinin mülkiyetine verilmiştir;

3— Üretimin gelişimi, rekabet ve kapitalist kârın güvence altına alınması prensibine değil, planlı yönetim ve emekçilerin maddi ve kültürel seviyelerinin yükseltilmesi prensibine tabi kılınmıştır;

4— Milli gelir, sömürücü sınıfların ve bunların çok sayıdaki asalak eklentilerinin zenginleşmesinin çıkarları doğrultusun-

da değil, işçi ve köylülerin maddi durumlarının sistematik olarak iyileştirilmesi ve kentte ve kırda sosyalist üretimin genişletilmesinin çıkarları doğrultusunda dağıtılır;

5— Emekçilerin maddi durumlarının sistematik olarak iyileştirilmesi ve üretimin genişlemesinin sürekli büyüyen kaynağı olarak gereksinimlerinin (satınalma gücü) kesintisiz yükseltilmesi işçi sınıfı için aşırı üretim krizlerine, işsizliğin ve sefaletin artmasına vs. karşı bir güvencedir;

6— İşçi sınıfı ve emekçi köylülük ülkenin efendisidir, kapitalistler için değil, kendi emekçi halkı için çalışırlar.

Kapitalist ekonomi sistemi nedir?

Kapitalist ekonomi sistemi şunları ifade eder;

1— Ülkede iktidar kapitalistlerin elindedir;

2— Üretim aletleri ve araçları sömürücülerin elinde toplanmıştır;

3— Üretim, emekçi kitlelerin maddi durumlarının iyileştirilmesi prensibine değil, yüksek kapitalist kârın güvence altına alınması prensibine tabi kılınmıştır;

4— Milli geliri emekçilerin maddi durumlarının iyileştirilmesi çıkarı doğrultusunda değil, sömürücülerin azami kârlarını güvence altına alma çıkarı doğrultusunda dağıtılır;

5— Kapitalistlere yüksek kârlar güvenceleme hedefini güden kapitalist rasyonalizasyon ve üretimin hızla ***büyümesi***, milyonlarca emekçi kitlesinin yoksullaştırılması ve maddi bakımdan durumlarının daha da ***kötüleştirilmesi*** duvarına çarpmaktadır. Bu milyonlarca emekçi kitlesi, her zaman, gereksinimlerini en asgari çerçevede bile karşılama olanağına sahip değildir, ki bu kaçınılmaz olarak, aşırı üretim krizleri, işsizliğin ve kitlesel sefaletin artması için zemin hazırlamaktadır;

6— İşçi sınıfı ve emekçi köylüler, kendisi için değil, yabancı bir sınıf için, sömürücüler sınıfı için çalışan sömürülenlerdir.

Kapitalist ekonomi sistemi karşısında ***Sovyet*** ekonomi sisteminin üstünlükleri bunlardır.

Kapitalist organizasyon karşısında ***sosyalist*** ekonomi organizasyonunun üstünlükleri bunlardır.

Bizde, Sovyetler Birliği'nde giderek büyüyen bir ekonomik kalkınma; onlarda, kapitalistlerde ise giderek büyüyen bir ekonomik krizin bulunmasının nedeni budur."

*(**Stalin:** Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, "SBKP(B) 16. Parti Kongresi'ne MK'nın Raporu", s. 353 vd., 1930; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 12, s. 280-282, Almanca)*

4 — Sosyalizmin İnşa Olanağını Gerçeğe Dönüştürmek İçin En Önemli Koşul Olarak Partinin Önderliği

"...Şimdi parti sorununa geliyorum.

Az önce kapitalist sistem karşısında Sovyet ekonomik sisteminin üstünlüklerinden sözettim. Toplum düzenimizin bize, sosyalizmin tam zaferi için mücadelede sunduğu muazzam olanaklardan sözettim. Bu olanaklar olmaksızın, bu olanaklardan yararlanmaksızın, geçen dönemde mücadeleyle elde etmiş olduğumuz başarılara ulaşamayacağımızdan söz ettim.

Şimdi şu soru çıkıyor: Parti, Sovyet düzeninin sağladığı olanaklardan doğru yararlanmayı bildi mi; bu olanakları hiç kullanmamazlık mı etti ve böylece işçi sınıfının tüm devrimci gücünü sonuna dek geliştirmesini engelledi mi; sosyalist inşayı tüm cephede geliştirmek için bu olanaklardan çıkarılabilecek herşeyi çıkarmayı bildi mi?

Sovyet düzeni, sosyalizmin tam zaferi için muazzam ***olanaklar*** sağlıyor. Fakat ***olanak*** henüz ***gerçeklik*** değildir. Bir olanağı gerçeklik haline getirmek için, aralarında Parti çizgisinin ve bu çizginin doğru uygulanışının hiç de sonuncu rolü oynamadığı bir dizi önkoşul gereklidir.

Buna birkaç örnek:

Sağ oportünistler, NEP'in bize sosyalizmin zaferini garantilediğini iddia ediyorlar —dolayısıyla zafer zaten garantilenmiş olduğundan, deyim yerindeyse kendiliğinden gelmek zorunda olduğundan, sanayileşme temposu nedeniyle Sovhoz ve Kolhozların, gelişimi vs. nedeniyle kaygılanmaya gerek yoktur. Bu elbette ki yanlış ve aptalcadır. Böyle konuşmak, sosyalizmin inşasında Parti'nin rolünü yadsımak demektir, bu inşa için Parti'nin sorumluluğunu yadsımak demektir. Lenin, NEP'in bize, sosyalizmin zaferini garantilediğini asla söylemedi. Lenin yalnızca, "NEP'in bize, sosyalist ekonominin temelini kurma ***olanağını*** ekonomik ve politik olarak tamamen garantilediğini" söyledi. Fakat olanak henüz ***gerçeklik*** değildir. Bir olanağı gerçeklik haline getirmek için öncelikle "kendiliğinden gidiş" oportünist teorisini reddetmek gerekir, ulusal ekonomiyi reorganize etmek (yeniden inşa etmek) ve kentte ve kırda kapitalist unsurlara karşı kararlı bir saldırı yürütmek gereklidir.

Sağ oportünistler ayrıca, bizim sistemimizde işçi sınıfıyla köylülük arasında bir ayrılık için temelin bulunmadığını, dolayısıyla Kulakların zaten sosyalizme intibak edeceği ve işçilerle köylülerin ittifakı, deyim yerindeyse, kendiliğinden garantileneceği için, köydeki sosyal gruplar karşısında doğru bir politikanın saptanmasına yönelik kaygı duymamak gerektiğini iddia ediyorlar. Bu da aynı şekilde yanlış ve aptalcadır. Böyle ancak, işçilerle köylüler arasındaki ittifakın kaderi için tayin edici olan ana momenti, partinin, üstelik iktidarda bulunan partinin politikasının oluşturduğunu kavramayanlar konuşabilir. Lenin, işçi sınıfıyla köylülük arasında bir bölünme tehlikesini asla olanaksız görmüyordu. Lenin, "sosyal sistemimizin böyle bir ayrılık için temelleri ***zorunlu olarak içermediği***", ama eğer "bu sınıflar arasında ciddi sınıfsal görüş farklılıkları ***oluşursa***, o zaman ayrılığın ***kaçınılmaz olacağı***"nı söylüyordu.

Bununla bağıntılı olarak Lenin şu görüşteydi:

"MK'mızın ve MKK'mızın aynı zamanda partimizin tümünün ana görevi, bir ayrılığa neden olabilecek koşulları dikkatle izle-

mek ve bunların ***önünü almaktır***, çünkü nihayetinde cumhuriyetimizin kaderi, köylü kitlesinin işçi sınıfını mı izleyeceği, yani onunla ittifaka sadık mı kalacağı yoksa "NEP'çiler"in, yani burjuvazinin, işçilerle kendisinin birliğini yıkmasına, kendisini onlardan uzaklaştırmasına izin verip vermeyeceğine bağlı olacaktır."

Dolayısıyla işçi sınıfıyla köylülük arasında bir bölünme dıştalanamaz, ama asla mutlaka gerçekleşmek zorunda değildir, çünkü sistemimizde, bu bölünmenin önünü alma ve işçi sınıfıyla köylülük arasındaki ittifakı sağlamlaştırma ***olanağı*** içerilidir. Bu olanağı gerçeklik haline getirmek için ne gereklidir? Bir ayrılığın ***önünü alma*** olanağını gerçeklik haline getirmek için, "kendiliğinden gidiş" oportünist teorisini terk etmek gerekir, Sovhoz ve kolhozlar örgütleyerek kapitalizmin köklerini kurutmak gerekir, Kulakların sömürücü eğilimlerini sınırlama politikasından, Kulakların sınıf olarak tasfiyesi politikasına geçmek gerekir.

Yani, sistemimizin içerdiği ***olanakları***la, bu olanakların ***kullanılmasını***, bu olanakların ***gerçekliğe*** dönüştürülmesini kesinlikle birbirinden ayırdetmek gerektiği sonucu çıkıyor.

Zafer için olanakların mevcut olduğu, ama Partinin bu olanakları görmediği ya da bunları doğru kullanmayı bilmediği, dolayısıyla bir zaferin yerine bir yenilginin ortaya çıkabileceği durumların tamamen düşünülebilir olduğu sonucu çıkıyor.

Yine hep aynı soru: Parti, Sovyet düzeninin bize sunduğu ***olanakları*** ve ***üstünlükleri*** doğru kullanmayı bildi mi? ***Bu olanakları gerçeklik haline getirmek*** ve böylece inşamıza en fazla başarıyı garantilemek için herşeyi yaptı mı?

Başka bir deyişle: Parti ve onun MK'sı, geçen dönemde sosyalizmin inşasını doğru yönetti mi?

Partinin şu anki koşullarımız altında doğru yönetmesi için ne gereklidir?

Partinin doğru yönetmesi için tüm diğerlerini bir yana bıra-

kırsak, Parti çizgisinin doğru olması, kitlelerin Parti çizgisinin doğruluğunu kabullenmesi ve onu aktif olarak desteklemesi, Partinin kendisini genel çizgisinin hazırlanmasıyla sınırlamaması, bilakis onun hayata geçirilmesini günbegün yönetmesi, Partinin genel çizgiden sapmalara ve bu sapmalar karşısında uzlaşmacı tutumlara karşı kararlı bir mücadele yürütmesi, Partinin sapmalara karşı mücadelede saflarının birliğini ve demirden bir disiplin kurması gereklidir."

*(**Stalin**: Leninizmin Sorunları. İkinci Bölüm. "SBKP(B) 16. Parti Kongresi'ne MK'nın Raporu", s. 353 vd., 1930; **J.V. Stalin**, Eserler. cilt 12, s. 296-299, Almanca)*

II— SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜCADELE, SOSYALİZMİN İNŞASINDA POLETARYANIN BİRİCİK DOĞRU SİYASETİ OLARAK NEP

1— Sosyalist İnşanın Zaferi Uğruna Mücadele Üzerine Stalin Yoldaş

"... Sosyalist inşanın zaferine inançsızlığın, "Yeni Muhalefet"in temel hatası olduğunu düşünüyorum. Bu hata, kanımca, "Yeni Muhalefet"in diğer bütün hataları ondan kaynaklandığı için temel hatadır. "Yeni Muhalefet"in NEP sorunundaki, devlet kapitalizmi, sosyalizmin sanayimizin niteliği, proletarya diktatörlüğü altında kooperatiflerin rolü, Kulaklara karşı mücadelenin yöntemleri, orta köylülüğün rolü ve önemi sorunlarındaki hataları — bütün bu hatalar, muhalefetin temel hatasından, ülkemizin güçleriyle sosyalist toplumu kurma imkanına inançsızlıktan kaynaklanıyor.

Ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inançsızlık nedir?

Bu herşeyden önce, ülkemizin belirli gelişme koşulları sonucu köylülüğün ana kütlesinin sosyalist inşa eserine ***çekilebileceğine*** inançsızlıktır.

İkincisi, halk ekonomisinin kumanda tepelerini elinde tutan ülkemiz proletaryasının, köylülüğün ana kütlesini sosyalist inşa eserine çekme ***yeteneğinde olduğuna*** inançsızlıktır.

Muhalefet, gelişmemizin yolları üzerine konstrüksiyonlarında zımnen bu önkoşullardan yola çıkıyor — bunu ister bilinçli yapsın, ister bilinçsiz.

Sovyet köylülüğünün ana kütlesi, sosyalist inşa işine çekilebilir mi?

"Leninizmin Temelleri Üzerine" yazısı bu konuda iki temel tez içeriyor:

1) "Sovyetler Birliği'nin köylülüğü, Batının köylülüğüyle karıştırılmamalıdır. Üç devrimin okulundan geçmiş ve proletarya ile birlikte ve başında proletarya olmak üzere çara ve burjuvazinin iktidarına karşı mücadele etmiş bir köylülük, toprağı ve barışı proleter devrimin elinden elde etmiş olan ve bundan dolayı da proletaryanın yedek gücü haline gelmiş bir köylülük — böyle bir köylülük, burjuva devrimi sırasında liberal burjuvazinin önderliği altında mücadele etmiş olan, toprağı bu burjuvazi sayesinde elde etmiş ve bundan dolayı da burjuvazinin bir yedek gücü haline gelmiş olan bir köylülükten mecburen farklı olmak zorundadır. Kanıtlamaya gerek yoktur ki, proletarya ile siyasi dostluğa ve ***siyasi*** işbirliğine yüksek değer vermeyi öğrenen ve özgürlüğünü bu dostluğa ve işbirliğine borçlu olan Sovyet köylülüğü, proletarya ile ***iktisadi*** işbirliğine özellikle elverişli olmak zorundadır."

2) "Rusya'daki tarım, Batının tarımı ile karıştırılmamalıdır. Orada tarımın gelişmesi, kapitalizmin her zamanki çizgisini izler, bir uçta büyük çiftlikler ve özel kapitalist latifundiyalarla, öteki uçta yoksulluk, sefalet ve ücret köleliği olmak üzere köylülüğün derin bir farklılaşması koşullarında olur. Dolayısıyla orada çökme ve çürüme tamamiyle doğaldır. Rusya'da ise başkadır. Bizde tarımın gelişmesi, bu yolu izleyemez; sadece Sovyet iktidarının varlığı ve en önemli üretim aletlerinin ve araçlarının millileştirilmiş olması bile böyle bir gelişmeye izin vermez. Rusya'da tarımın gelişmesi başka bir yoldan yürümek zorundadır; milyonlarca küçük ve orta köylünün kooperatiflerde birleşmesi yolunu, kırda, devletin tanıdığı tercihli kredilerle desteklenen kitlesel kooperatiflerin gelişmesi yolunu izlemek zorundadır. Lenin, kooperatifçilik üzerine yazılarında, bizde tarımın gelişmesinin yeni bir yoldan yürümek zorunda olduğuna; köylülerin çoğunluğunun kooperatifler aracılığıyla sosyalist inşaya çekilmesi yolunu, ilk önce sürüm alanında ve daha sonra tarımsal ürünlerin üretimi alanında da giderek kollektivizm ilkelerinin tarımın içine işlemesi yolunu izlemek zorunda olduğuna isabetle işaret etmiştir...

Kanıtlamaya gerek yoktur ki, köylülüğün muazzam çoğunluğu, bu yeni gelişme yolunda istekle ilerleyecek ve özel kapitalist latifundiyalar ve ücretli kölelik yolunu, sefalet ve yıkım yolunu reddedecektir."

Bu tezler doğru mudur?

Bu iki tezin, NEP koşulları altında tüm inşa sürecimiz için doğru ve tartışma götürmez olduğunu sanıyorum.

Bunlar, proletarya ile köylülüğün birleşmesi üzerine, köylü işletmelerinin ülkenin sosyalist gelişim sistemi içine çekilmesi üzerine, proletaryanın, köylülüğün ana kütlesi ile birlikte sosyalizme doğru ilerlemek zorunda olduğu, milyonlarca köylü kitlesinin kooperatiflerde birleşmesinin, köyde sosyalist inşanın anayolu olduğu, sosyalist sanayimizin gelişmesinde "kooperatiflerin basit gelişmesi (nin) bizim için ... sosyalizmin gelişmesiyle özdeş olduğu" *(bkz. 4. baskı, cilt 33, s. 434)* üzerine Lenin'in bilinen tezlerinin ifade edilmesinden başka birşey değildir.

Gerçekten de, ülkemizde köylü ekonomisinin gelişimi hangi yolu tutabilir ve tutmalıdır?

Köylü ekonomisi, kapitalist ekonomi değildir. Köylü ekonomisi, köylü işletmelerinin ezici çoğunluğunu gözönüne aldığımızda küçük meta ekonomisidir. Ama köylü küçük meta ekonomisi nedir? Bu, kapitalizmle sosyalizm arasındaki kavşakta duran bir ekonomidir. Şimdi kapitalist ülkelerde olduğu gibi, kapitalizm yönünde de gelişebilir, bizde, bizim ülkemizde, proletarya diktatörlüğü altında olması gerektiği gibi sosyalizm yönünde de gelişebilir.

Köylü ekonomisinin bu istikrarsızlığı, bu bağımlılığı nereden gelir? Neyle açıklanır?

Bu, köylü işletmelerinin dağınıklılığıyla, örgütsüzlülüğüyle, kente, sanayiye, kredi sistemine, ülkedeki devlet iktidarının karakterine bağımlılığıyla, son olarak herkesçe bilinen, köyün gerek maddi gerekse kültürel bakımdan kenti izlemesi ve izlemek zorunda olması olgusuyla açıklanır.

Köylü ekonomisinin kapitalist gelişme yolu, köylülüğün bir kutupta büyük latifundiyalar ve diğer kutupta kitlesel sefaletle,

derin bir farklılaşmayla bir gelişme anlamına gelir. Bu gelişme yolu kapitalist ülkelerde kaçınılmazdır, çünkü kır, köylü ekonomisi, kente, sanayiye, kentte yoğunlaşmış krediye, devlet iktidarının karakterine bağımlıdır; kentte egemen ise burjuvazidir, kapitalist sanayidir, kapitalist kredi sistemidir, kapitalist devlet iktidarıdır.

Köylü ekonomisinin bu gelişme yolu, kentin bambaşka bir görünüme sahip olduğu, sanayinin proletaryanın elinde bulunduğu, ulaştırmanın, kredi sisteminin, devlet iktidarının vb. proletaryanın elinde toplandığı, toprağın millileştirilmesinin ülkede genel bir yasa olduğu bizim ülkemizde de zorunlu mudur? Elbette değil. Tam tersi. Tam da kent köyün önderi olduğundan ve bizde kentte, halk ekonomisinin tüm kumanda tepelerini elinde tutan proletarya egemen olduğundan, tam da bu yüzden, köylü işletmeleri gelişmelerinde başka bir yolu, sosyalist inşa yolunu tutmak zorundadır.

Bu nasıl bir yoldur?

Bu, milyonlarca köylü işletmesinin her çeşit kooperatiflerde kitlesel birleşmesi yoludur, dağınık köylü işletmelerinin sosyalist sanayi etrafında birleşmesi yoludur, köylülük arasında kollektivizmin temellerinin yaygınlaştırılması yoludur —ilkönce tarım ürünlerinin ***pazarlanması*** ve köylü işletmelerinin kent ürünleriyle ***ikmali*** alanında, daha sonraları ise tarımsal ***üretim*** alanında.

Ve ilerlediğimiz ölçüde bu yol, proletarya diktatörlüğü koşulları altında o kadar kaçınılmaz hale gelecektir. Çünkü pazarlama alanında kooperatifleşme, ikmal alanında kooperatifleşme ve nihayet kredi ve üretim alanında kooperatifleşme (tarım kooperatifleri), kırda refahı artırmanın tek yoludur, geniş köylü kitlelerini sefalet ve yıkımdan kurtarmanın tek yoludur

Bizde köylülüğün, konumu itibariyle sosyalist olmadığı ve bu yüzden sosyalist gelişme yeteneğinde olmadığı söyleniyor. Köylülüğün, konumu itibariyle sosyalist olmadığı elbette doğrudur. Ancak bu, köyün kenti izlediği, kentte ise sosyalist sanayinin egemen olduğu bir kez kanıtlandıktan sonra, köylü işletmelerinin sosyalizme doğru gelişmesine karşı bir gerekçe ola-

maz. Ekim Devrimi sırasında da köylülük, konumu itibariyle sosyalist değildi ve ülkede sosyalizmi kurmayı hiç istemiyordu. O sıralar onun esas olarak istediği, çiftlik sahipleri iktidarının bertaraf edilmesi ve savaşa son verilmesiydi; o, barış istiyordu. Buna rağmen o sıralar sosyalist proletaryayı izledi. Neden? Çünkü burjuvazinin devrilmesi ve iktidarın sosyalist proletarya tarafından ele geçirilmesi, o sıralar emperyalist savaştan çıkmanın tek yoluydu, barışa giden tek yoldu. Çünkü o sıra başka yol yoktu ve olamazdı. Çünkü partimiz o sıralar köylülüğün özgül çıkarlarının (çiftlik sahiplerinin devrilmesi, barış), ülkenin genel çıkarlarıyla (proletarya diktatörlüğü) birleşme ona tabi olma derecesini hissetmeyi ve bulmayı başarmıştı. Ve köylülük o zaman, sosyalist olmamasına rağmen sosyalist proletaryayı izledi.

Ülkemizde sosyalist inşa için, köylülüğün bu inşa akımına çekilmesi için de aynı şey söylenmelidir. Köylülük, konumu itibariyle sosyalist değildir. Fakat sosyalist gelişme yoluna girmek zorundadır ve mutlaka girecektir, çünkü köylülük için sefalet ve yıkımdan kurtulmanın, proletaryayla birleşmekten, sosyalist sanayiyle birleşmekten, köylülüğün kitlesel kooperatifleşmesi yoluyla köylü ekonomisinin sosyalist gelişmenin genel akımı içine çekilmesinden başka yolu yoktur ve olamaz.

Neden tam da köylülüğün kitlesel kooperatifleşmesi yoluyla?

Kitlesel kooperatifleşmede, köylülük için kabul edilebilir ve avantajlı olan ve proletaryaya köylülüğün ana kütlesini sosyalist inşa işine çekme imkanı sağlayan, "özel çıkarların, özel ticari çıkarların birleşmesi, bunun devlet tarafından gözetimi ve denetimi derecesini, bunun genel çıkarlara tabi olma derecesini bulduğumuz" *(Lenin)* için mallarının pazarlanmasını ve işletmelerinin makine ikmalini kooperatifler aracılığıyla örgütlemek köylülük için özellikle avantajlı olduğundan, tam da bu yüzden o kitlesel kooperatifleşme yolunu tutmak zorundadır ve tutacaktır.

Fakat sosyalist bir sanayinin egemenliğinde köylü işletmelerinin kitlesel kooperatifleşmesi ne anlama gelir?

Bu, köylü küçük meta ekonomisinin, köylülüğü kitlesel yıkıma sürükleyen eski, kapitalist yolu ***terkedip***, yeni bir gelişme yoluna, sosyalist inşa yoluna ***geçişi*** anlamına gelir.

Bu yüzden, köylü ekonomisinin yeni gelişme yolu uğruna mücadele, köylülüğün ana kütlesinin sosyalizmin inşası işine çekilmesi uğruna mücadele, Partimizin önündeki ilk görevdir.

Bu nedenle SBKP(B) XIV. Parti Kongresi, aşağıdaki kararı alırken doğru davrandı:

"Kırda sosyalizmin inşasının ana yolu, sosyalist devlet sanayiinin, devlet kredi kurumlarının ve proletaryanın elinde bulunan diğer kumanda tepelerinin artan iktisadi önderliğini kullanarak köylülüğün ana kütlesini kooperatif örgüte çekmek ve bu örgüte, onun kapitalist unsurlarından yararlanarak, onları bertaraf ederek ve safdışı bırakarak sosyalist bir gelişme sağlamaktan ibarettir." *(Bkz. MK Faaliyet Raporu Üzerine Kongre Kararı.)*

"Yeni Muhalefet"in en büyük hatası, köylülüğün bu yeni gelişme yoluna inanmaması, proletarya diktatörlüğü koşulları altında bu yolun kaçınılmazlığını görmemesi ya da kavramamasıdır. Ve bunu, ülkemizde sosyalist inşanın zaferine inanmadığı için, proletaryamızın, köylülüğe sosyalizm yolunda önderlik etme yeteneğine inanmadığı için kavramıyor.

NEP'in ikili karakterinin anlaşılmaması, NEP'in olumsuz yanlarının abartılması ve NEP'in esas olarak bir geri çekilme olduğu görüşü bundandır.

Ekonomimizin kapitalist unsurlarının oynadığı rolün abartılması ve sosyalist gelişmemizin kaldıraçlarına (sosyalist sanayi, kredi sistemi, kooperatifler, proletaryanın devlet iktidarı vs.) düşen rolün küçümsenmesi bundandır.

Devlet sanayimizin sosyalist niteliğinin anlaşılmaması ve Lenin'in kooperatif planının doğruluğuna duyulan kuşku bundandır.

Köydeki farklılaşmanın abartılması, Kulaktan duyulan panik, orta köylünün rolünün küçümsenmesi, Partinin, orta köylüyle sağlam ittifakın güvence altına alınmasına yönelik politi-

kasını boşa çıkarma çabaları ve bir bütün olarak Partinin kırdaki politikası sorununda ileri-geri yalpalamalar bundandır.

Partinin milyonlarca işçi ve köylü kitlesini sanayi ve tarımın inşasına, kooperatiflerin ve Sovyetlerin canlandırılmasına, ülkeyi yönetmeye, bürokratizme karşı mücadeleye, devlet aygıtımızın iyileştirilmesi ve yeniden biçimlendirilmesi mücadelesine çekmek için muazzam çalışmasının; yeni bir gelişme aşamasına damgasını vuran ve o olmaksızın sosyalist inşanın düşünülemeyeceği bir çalışmanın anlaşılamaması bundandır.

İnşamızın zorlukları karşısındaki umutsuzluk ve çaresizlik, ülkemizin sanayileşme olanağına karşı kuşku, partinin yozlaşması üzerine kötümser gevezelikler vs. bundandır.

Onlarda, burjuvalarda herşey oldukça iyi, ama bizde, proleterlerde oldukça kötü; eğer Batıdan devrim zamanında gelmezse, o zaman davamız yitirilmiş demektir — "Yeni Muhalefet"in, görüşümce tasfiyeci bir ton olan, ancak muhalefet tarafından her nedense (galiba şaka olsun diye) "enternasyonalizm" süsü verilen genel tonu budur.

NEP kapitalizmdir, diyor muhalefet. NEP esas olarak bir geri çekilmedir, diyor Zinovyev. Bütün bunlar elbette yanlıştır. Gerçekte NEP, sosyalist ve kapitalist unsurların mücadelesine izin veren ve sosyalist unsurların, kapitalist unsurlar üzerinde zaferini hedefleyen bir Parti politikasıdır. Gerçekte NEP yalnızca bir geri çekilmeyle başlamıştır, ama geri çekilme sırasında güçlerin yeniden bir gruplaşmasını ve saldırıya geçmeyi hedefliyordu. Gerçekte yıllardan beri taarruz halindeyiz, başarılı bir saldırı yürütüyoruz, sanayimizi, Sovyet ticaretini geliştiriyor ve özel sermayeyi geriletiyoruz.

Ama: NEP kapitalizmdir, NEP esas olarak bir geri çekilmedir, tezinin anlamı nedir? Bu tez nereden yola çıkıyor?

Bizde şu sırada kapitalizmin basit bir restorasyonunun, kapitalizmin basit bir "geriye dönüşü"nün vuku bulduğu yanlış varsayımından yola çıkıyor. Muhalefetin, sanayimizin sosyalist niteliği üzerine kuşkusu ancak bu varsayımla açıklanabilir. Muhalefetin Kulaklardan duyduğu panik ancak bu varsayımla açıklanabilir. Muhalefetin, köylülüğün farklılaşmasıyla ilgili

yanlış rakamları benimsemekteki aceleciliği ancak bu varsayımla açılanabilir. Orta köylülüğün bizde tarımın merkezi figürü olduğu gerçeği karşısında muhalefetin özel unutkanlığı ancak bu varsayımla açıklanabilir. Orta köylülüğün öneminin küçümsenmesi ve Lenin'in kooperatif planı üzerine kuşku ancak bu varsayımla açıklanabilir. "Yeni Muhalefet"in, kırın yeni gelişme yoluna kırın sosyalist inşaya çekilmesi yoluna inançsızlığı ancak bu varsayımla "gerekçe"lendirilebilir.

Gerçekte şimdi bizde, kapitalizmin restorasyonu tekyanlı süreci değil, bilakis kapitalizmin gelişmesi ve sosyalizmin gelişmesi ikili süreci, sosyalist unsurların kapitalist unsurlara karşı mücadelesinin süreci, kapitalist unsurların sosyalist unsurlarca altedilmesi süreci vuku bulmaktadır. Bu gerek devlet sanayiinin sosyalizmin temeli olduğu kent için, gerekse sosyalist sanayiye sıkıca bağlı kitle kooperatiflerinin, sosyalist gelişmenin temel bağlantı noktasını oluşturduğu köy için aynı ölçüde tartışma götürmezdir.

Bizde kapitalizmin basit bir restorasyonu, salt, devlet iktidarı proleter olduğu, büyük sanayi proletaryanın elinde bulunduğu ve ulaştırma ve kredi sistemini proleter devlet elinde tuttuğu için bile imkansızdır.

Kırdaki farklılaşma eski boyutlara varamaz, orta köylülük, köylülüğün ana kütlesini oluşturmaya devam ediyor, fakat Kulak salt, bizde toprak ve arazi millileştirildiğinden, alınıp satılamayacağından ve ticaret, kredi, vergi ve kooperatif politikamız, Kulakların sömürücü eğilimlerini sınırlamaya, en geniş köylü kitlelerinin refahını yükseltmeye ve kırdaki aşırılıkları dengelemeye yönelik olduğundan dolayı bile eski gücüne ulaşamaz. Bizde şimdi Kulaklara karşı mücadelenin eski çizgide, köy yoksullarını Kulaklara karşı örgütleme çizgisinde değil, aynı zamanda yeni bir çizgide, Kulaklara karşı proletarya ve köy yoksullarının orta köylülük kitleleriyle ittifakını sağlamlaştırma çizgisinde de yürüdüğünün sözünü bile etmiyorum. Muhalefetin, Kulaklara karşı, bu ikinci çizgide mücadelenin anlam ve önemini anlamaması olgusu, bu olgu bir kez daha, muhalefetin, kırın eski gelişme yoluna, Kulakın ve kır yoksullarının kırdaki

ana güçleri oluşturduğu, orta köylünün ise "eriyip gittiği" kapitalist gelişme yoluna saptığını bir kez daha doğruluyor.

Kooperatifler devlet kapitalizminin bir türüdür, diyor muhalefet, Lenin'in "Aynî Vergi" yazısından alıntı yaparak, ve bu yüzden kooperatiflerden, sosyalist gelişme için temel bağlantı noktası olarak yararlanılabileceğine inanmıyor. Muhalefet burada da çok kaba bir hata işliyor. Kooperatifler hakkında böyle bir düşünce, "Aynî Vergi" broşürünün kaleme alındığı 1921 yılında, henüz gelişmiş bir sanayimiz yokken, Lenin, devlet kapitalizmini ekonomimizin olanaklı temel biçimi olarak düşünürken ve kooperatifleri devlet kapitalizmiyle birlikte değerlendirirken, yeterli ve doyurucuydu. Ama bu düşünce bugün artık yeterli değildir ve tarih tarafından aşılmıştır, çünkü o zamandan beri zaman değişti; sosyalist sanayimiz gelişti, devlet kapitalizmi istendiği ölçüde tutunamadı, şimdi on milyonun üzerinde üyeyi kapsayan kooperatifler ise sosyalist sanayiyle sıkıca birleşmeye başladılar.

Lenin'in "Aynî Vergi" yazısının yayınlanmasından hemen iki yıl sonra, 1923 yılında, kooperatifleri başka bir ışık altında görmeye başlaması ve "kooperatifler bizim koşullarımız altında kural olarak sosyalizmle tamamen örtüşür" *(bkz. 4. baskı, cilt 33, s. 433)* demesi olgusu başka nasıl açıklanır?

Sosyalist sanayinin bu iki yıl içinde serpilip boy atmayı başarması, buna karşılık devlet kapitalizminin gerektiği ölçüde tutunamamasından, bu yüzden Lenin'in kooperatifleri artık devlet kapitalizmiyle birlikte değil, sosyalist sanayiyle birlikte değerlendirmeye başlamasından başka nasıl açıklanır bu?

Kooperatiflerin gelişme koşulları değişmişti. Kooperatifçilik sorununun ele alınışı da değişmek zorundaydı.

Örneğin Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" (1923) yazısında, bu soruna ışık tutan mükemmel bir pasaj var:

"***Devlet kapitalizmi altında**** kooperatif işletmeler devlet kapitalizmi işletmelerinden, birincisi özel, ikincisi kollektif işletmeler olmalarıyla farklıdırlar. ***Bizde varolan toplum düzeninde**** ko-

**Altını ben çizdim. —J. St.*

operatif işletmeler, kollektif işletmeler olarak özel kapitalist [işletmelerden —ÇN] farklıdırlar, ama devlete, yani işçi sınıfına ait toprak ve arazi üzerinde kurulmuş ve ona ait üretim araçlarıyla donatılmışlarsa, sosyalist işletmelerden ***farklı değildirler****." *(Bkz. 4. baskı, cilt 33, s.433, Rusça.)*

Bu küçük alıntıda iki büyük sorun çözülmektedir. Birincisi, "bizde varolan toplum düzeni" devlet kapitalizmi değildir. İkincisi, "toplumsal düzenimiz"le birlikte ele alındığında kooperatif işletmeler sosyalist işletmelerden "farklı değildir".

Daha açık ifade edilemeyeceğini sanıyorum.

Lenin'in aynı yazısından bir başka alıntı daha:

"Kooperatiflerin basit gelişimi bizim için (yukarıda sözü edilen 'küçük' istisnayla) sosyalizmin gelişmesiyle özdeştir ve bununla aynı zamanda tüm sosyalizm anlayışımızda temelden bir değişikliği kabullenmek zorundayız." *(Agy, s. 434, Rusça.)*

"Kooperatifçilik Üzerine" yazısında, kooperatiflerin yeni bir değerlendirilişi ile karşı karşıya olduğumuz apaçıktır, ama "Yeni muhalefet" bunu kabullenmek istemiyor ve olgulara rağmen, apaçık gerçeğe rağmen, Leninizme rağmen bunu özenle gizliyor.

Devlet kapitalizmiyle birlikte alınan kooperatiflerle sosyalist sanayiyle birlikte alınan kooperatifler iki farklı şeydir.

Ancak buradan, "Aynî Vergi" ile "Kooperatifçilik Üzerine" yazıları arasında bir uçurum olduğu sonucuna varılmamalıdır. Bu elbette yanlış olurdu. Örneğin, kooperatiflerin değerlendirilişinde "Aynî Vergi" ile "Kooperatifçilik Üzerine" yazıları arasındaki kopmaz bağı derhal saptamak için "Aynî Vergi" broşüründen şu pasajı almak yeter:

"İmtiyazlardan sosyalizme geçiş, büyük üretimin bir biçiminden büyük üretimin bir başka biçimine geçiş anlamına gelir. Küçük mülk sahiplerinin kooperatiflerinden sosyalizme geçiş, küçük üretimden büyük üretime geçiştir, yani daha karmaşık bir geçiş, ama buna karşılık, başarılı olduğu taktirde, nüfusun daha

**Altını ben çizdim.—J. St.*

geniş kitlelerini kapsamaya, her türlü 'yeniliğe' karşı direniş anlamında, en yedi canlı olan eski, ***sosyalizm öncesi****, evet hatta kapitalizm öncesi ilişkilerin daha derin ve daha sağlam köklerini koparmaya uygun bir geçiştir." *(Bkz. 4. baskı, cilt 32, s.327, Rusça.)*

Bu alıntıdan Lenin'in, daha bizde henüz gelişmiş bir sosyalist sanayinin olmadığı "Aynî Vergi" zamanında, kooperatifleri, ***başarılı olduğu taktirde,*** "sosyalizm öncesi" ilişkilere ve dolayısıyla da ***kapitalist ilişkilere*** karşı çok güçlü bir mücadele aracına dönüştürmeyi mümkün gördüğü anlaşılıyor. Tam da bu düşüncenin, onun daha sonra "Kooperatifçilik Üzerine" yazısı için çıkış noktası olarak hizmet ettiğini düşünüyorum.

Ama tüm bunlardan ne sonuç çıkıyor?

Şu sonuç çıkıyor ki, "Yeni muhalefet" kooperatif sorununa, Marksist bir biçimde değil, metafizik bir biçimde yaklaşmaktadır. Kooperatifleri, başka görüngülerle birlikte, diyelim ki devlet kapitalizmiyle birlikte (1921 yılında) ya da sosyalist sanayi ile birlikte (1923 yılında) ele alınacak tarihi bir görüngü olarak değil de, sabit ve her zaman için geçerli bir şey, "kendinden şey" olarak görmektedir.

Muhalefetin kooperatif sorunundaki hatası bundandır, kırın kooperatiflerin yardımıyla sosyalizme doğru gelişmesine inançsızlık bundandır. muhalefetin eski yola, kırın kapitalist gelişme yoluna çarketmesi bundandır.

Sosyalist inşanın pratik sorunlarında "Yeni muhalefet"in tavrı genelde budur.

Tek sonuç çıkıyor: Muhalefetin çizgisi, o bir çizgiye sahip olduğu ölçüde, muhalefetin bocalaması ve yalpalaması, davamıza inançsızlığı ve zorluklar karşısındaki çaresizliği, ekonomimizin kapitalist unsurları önünde teslimiyete yolaçmaktadır.

Çünkü eğer NEP esas olarak bir geri çekilmeyse, eğer devlet sanayiinin sosyalist niteliğinden kuşku duyuluyorsa, eğer Kulak hemen hemen herşeye kadirse, eğer kooperatifler fazla umut vaadetmiyorsa, orta köylünün rolü gittikçe azalıyorsa, köyün yeni gelişme yolu kuşkuluysa, Parti neredeyse yozlaşmışsa, ama Batı'da devrim henüz o kadar yakın değilse, tüm bun-

**Altını ben çizdim. —J. St.*

lardan sonra muhalefetin cephaneliğinde geriye ne kalıyor, ekonomimizin kapitalist unsurlarına karşı mücadelede neye güveniyor? Tek başına "Dönemin Felsefesi" ile de savaşa çıkılmaz ki.

"Yeni Muhalefet"in cephaneliğinin, eğer hiç cephanelik denebilecek tarafı varsa, imrenilecek bir yanı olmadığı açık. Bu savaş cephaneliği değil. Zafer cephaneliği hiç değil. Böyle bir cephanelikle savaşa girmeye kalkışsa, Partinin "bir anda" mahvolacağı açıktır — ekonomimizin kapitalist unsurları önünde basbayağı teslim olmak zorunda kalacaktır.

Bu yüzden, XIV. Parti Kongresi, kararında, "SSCB'nde sosyalist inşanın zaferi uğruna mücadelenin, Partimizin temel görevi olduğu"nu; bu görevin çözümü için vazgeçilmez şartlardan birinin, "ülkemizde sosyalizmin inşasına inançsızlığa karşı, aynı şekilde 'tutarlı-sosyalist tipte! ***(Lenin)*** işletmeler olan işletmelerimizi, devlet kapitalizmi işletmeleri olarak gösterme çabalarına karşı mücadele olduğu"nu; "kitlelerin genelde sosyalizmin ve özelde sosyalist sanayinin inşasına ilişkin bilinçli bir davranışını imkansız kılan ideolojik akımların, yalnızca ekonominin sosyalist unsurlarının gelişmesini engellemeye ve özel sermayenin bunlara karşı mücadelesini kolaylaştırmaya yaradığı"nı; "Kongre'nin bu yüzden, Leninizmin bu çarpıtılmasını altetmek için kapsamlı bir eğitim çalışmasını gerekli gördüğü"nü açıkladığından tamamen doğru davranmıştır. *(Bkz. SBKP(B) MK Faaliyet Raporu üzerine karar.)*

SBKP(B) XIV. Parti Kongresi'nin tarihi önemi, "Yeni Muhalefet"in hatalarını ta köklerine dek açığa çıkarmayı bilmesi, onun inançsızlığını ve sızlanmasını hiç dikkate almaması, sosyalizm için önümüzdeki mücadele yolunu açık ve berrak biçimde çizmesi, Partiye zafer perspektifini vermesi ve böylece proletaryayı sosyalist inşanın zaferine sarsılmaz inançla donatmasında yatar.*"

*(**Stalin.** Leninizmin Sorunları, Birinci Bölüm, "Leninizmin Sorunları Üzerine", 1926, s. 357 vd; Türkçesi için bkz. **J.V. Stalin**, Eserler, Cilt 8, s. 76—87, İnter Yayınları, İst. 1991.)*

---

* ***Redaksiyonun Notu:*** *Kırın sosyalist dönüşümünün yolları sorunu üzerine Marx ve Engels'in anlayışları için bkz. 5. Defter, "Tarım ve Köylü Sorunu".*

2— Sosyalizmin İnşasında Proletaryanın Ekonomik Siyasetinin Temelleri ve Lenin'in NEP Öğretisinin Oportünist Revizyonuna Karşı Mücadele

A) Sosyalizmin İnşasında Proletaryanın Uluslararası Siyaseti Olarak NEP

"... Bütün bu önlemlerin yürütülüşü sırasında proletarya diktatörlüğü şu ilkelere riayet etmek zorundadır:

1— Toprak mülkiyetinin tümüyle ortadan kaldırılması ve bütün toprak ve arazinin ulusallaştırılması en gelişmiş kapitalist devletlerde bir çırpıda gerçekleştirilemez, çünkü buralarda özel mülkiyet ilkesi köylülüğün geniş tabakalarında derin kökler salmıştır. Bu ülkelerde bütün toprak ve arazinin ulusallaştırılması ancak yavaş yavaş, bir dizi geçiş önlemiyle gerçekleştirilebilir.

2— Üretimin ulusallaştırılması kural olarak, küçük ve orta işletmelere (köylü, zanaatçı, bağımsız ev işçileri [parça başına ücretle evlerinde çalışan işçiler —ÇN], küçük ve orta tüccarlar, küçük sanayiciler vb.) kadar uzanmaz; şu nedenlerle:

Birincisi, proletarya, sosyalist inşanın içine yavaş yavaş çekilebilecek olan ve çekilmesi gereken basit meta üreticisinin emeğe dayanan mülkiyeti ile, sosyalizmin inşasının zorunlu bir önkoşulu olarak ortadan kaldırılması gereken, kapitalistin sömürücü mülkiyeti arasında kesin bir ayrım gözetmek durumunda olduğu için. İkincisi, iktidara ulaşmış proletarya özellikle diktatörlüğünün ilk devresinde, sadece kapitalizmi yok etmek için değil, aynı zamanda orta ve küçük çaplı bireysel üretim birimlerini, yeni bir sosyalist temel üzerinde derhal örgütlemek için de yeterli sayıda örgütleyici güce sahip bulunmadığı için.

Bu küçük tekil ekonomiler (herşeyden önce köylü ekonomileri), üretim ve dağıtımın genel sosyalist örgütlenmesi içine ancak yavaş yavaş ve bunların her yoldan kollektifleştirilmesi için proletarya devletince geniş çaplı, temelden destek sağlanması ile çekilirler. Onların işletme biçimlerinin herhangi bir biçimde zor kullanılarak yok edilmesi ve zorla gerçekleştirilecek her kollektifleştirme, sadece olumsuz sonuçlar doğurabilir.

3— Sadece küçük-burjuva yığının nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturduğu sömürge, yarı-sömürge ve ekonomik bakımdan geri ülkelerde değil, kapitalist dünya ekonomisinin ana bölgelerinde de (Birleşik Devletler, Almanya ve belirli bir dereceye kadar İngiltere) hatırı sayılır sayıda küçük üretim biriminin (herşeyden önce köylü ve çiftçi ekonomileri, zanaatçılar, küçük tüccarlar, vb.) varoluşu, gelişmenin başlangıç evresinde, ***ekonominin pazar ilişkilerinin***, para sisteminin, vb. şu ya da bu ölçüde ayakta tutulmasını gerektirir.

Ekonomi biçimlerinin, kaçınılmaz olarak bu biçimlerin birbirleriyle mücadelesi ile birlikte varolan çeşitliliği (sosyalleştirilmiş büyük sanayiden küçük köylü ve zanaatçı ekonomilerine kadar); değişik itilimlerle ekonomik faaliyete katılan sınıfların ve sınıf gruplaşmalarının buna tekabül eden çeşitliliği; değişik ekonomik çıkarların mücadelesi; nihayet burjuva toplum düzenin mirası olarak birdenbire aşılamayacak alışkanlık ve geleneklerin ekonomik hayatın bütün alanlarında varolması — bütün bunlar proletaryanın ekonomi yönetiminin, pazar ilişkileri temeli üzerinde sosyalist büyük sanayii basit meta üreticilerinin küçük ekonomileri ile doğru bir şekilde bağlanmasını gerektirir; bu, hem sosyalist sanayiin önder rolünü hem de köylü ekonomilerinin büyük çoğunluğunun en hızlı biçimde ilerlemesini aynı anda güvence altına alan bir bağ olmalıdır. Demek ki, dağınık küçük köylü emeğinin bir ülkenin bütün ekonomisi içeri-

sindeki özgül ağırlığı ne kadar büyükse, pazar ilişkileri o kadar geniş kapsamlı olacak, dolaysız, planlı yönetimin önemi o kadar azalacak, genel ekonomik plan doğal olarak ortaya çıkan ekonomik ilişkiler üzerine yürütülecek tahminlere o kadar fazla dayanacaktır. Ve tersine: Küçük ekonomilerin özgül ağırlığı ne kadar az, toplumsallaştırılmış emeğin payı, yoğunlaştırılmış ve sosyalleştirilmiş üretim araçlarının ekonominin bütünü içerisinde oranı ne kadar çoksa, pazar ilişkilerinin çapı o kadar küçük, anarşiye karşı düzenli ekonomik planın önemi o kadar büyük, üretim ve dağıtımın planlı yönetimi o kadar önemli ve geniş kapsamlı olacaktır.

Sosyalleştirilmiş büyük sanayiin teknik ve ekonomik üstünlüğü; bütün tayin edici ekonomik "kumanda tepelerinin" (sanayi, ulaşım, bankalar, tarımsal büyük işletmeler, vb.) proletarya devletinin elinde toplaması; planlı ekonomi yönetimi; bir bütün olarak devlet aygıtının gücü (devlet bütçesi, vergiler, yönetim yasaları yapma ve genelde yasa yapma), proletarya diktatörlüğünün doğru bir sınıf politikası uygulaması halinde, yani sınıf ilişkilerinin doğru değerlendirilmesi halinde, hem basit meta üreticilerinin serbest ticaret ve pazar koşullarında şu ya da bu ölçüde yaşadıkları ekonomik yükseliş sonucunda kentte ve kırda (büyük köylüler, "Kulaklar") ortaya çıkan yeni kapitalist filizlerin hem de özel sermayenin kalıntılarının sürekli, sistemli biçimde bastırılmasına yol açarlar. Aynı zamanda köylülüğün kooperatifleşerek birleşmesi ve kollektif ekonomi biçimlerinin büyümesi ile, köylü ekonomilerinin (yani küçük ve orta köylü ekonomileri) asıl büyük bölümü, gelişen sosyalizmin bütünsel sistemi içine çekilirler. Ekonomik faaliyetin pazar ilişkileriyle bağlantılı, kapitalist görünüşlü biçimleri ve yöntemleri (fiyat hesapları, paralı ücretler, alım ve satım, kredi ve bankalar, vb.), gitgide artan ölçüde, tam anlamıyla sosyalist tipte girişimlerin

gelişmesini teşvik ettikleri, yani ekonominin sosyalist bölümünün hizmetinde çalıştıkları sürece, sosyalist devrimin kaldıraçları rolünü oynarlar.

Bu biçimde, proletarya diktatörlüğü altında —şûralar devletinin doğru bir politika uyguladığı varsayılırsa— pazar ilişkileri, gelişmeleri içinde kendilerini ortadan kaldırılacak olan ögeleri taşırlar. Özel sermayenin bastırılmasına, köylü ekonomisinin dönüştürülmesine, üretim araçlarının gittikçe daha fazla proletarya devletinin ellerinde merkezileşmesine ve yoğunlaşmasına katkıda bulunmakla, ***genelde pazar ilişkilerinin aşılması*** sürecini teşvik ederler.

Proletarya diktatörlüğüne karşı kapitalistlerin muhtemel bir silahlı müdahalesi veya karşı-devrimci bir savaşın sürmesi durumunda, ekonomi yönetimi, herşeyden önce, proletarya diktatörlüğünün savunma çıkarlarından hareket etmelidir. Burada savaş-komünisti bir ekonomi politikası ***("savaş komünizmi")*** zorunlu olabilir. Bu, askerî savunmaya hizmet eden rasyonel bir tüketim örgütlenmesinden başka birşey değildir ve kapitalist gruplar üzerinde baskının artırılmasıyla (zoralımlar, elkoymalar, vb.) bağlantılıdır. Burada serbest ticaret ve pazar ilişkileri az ya da çok tasfiye edilirler ve küçük üreticilerin bireyci ekonomik güdüleri büyük ölçüde zarar görür ki, bu, ülkenin üretici güçlerinin daha aşağı bir düzeye inmesiyle bağlantılıdır. Bu "savaş komünizmi" politikası, tarihi meşruluğunu, ülke içinde işçi sınıfına düşman olan tabakaların maddi temellerini ortadan kaldırmasında, eldeki stokların rasyonel bir dağıtımını güvence altına almasında ve proletarya diktatörlüğünün silahlı mücadele vermesini kolaylaştırmasında bulur. Fakat onun, proletarya diktatörlüğünün "normal" ekonomi politikası sistemi gibi kabul edilmemesi gerektiği de unutulmamalıdır."

(Komünist Enternasyonal Programı, IV. Bölüm, 4. Madde.)

B) "Kim — Kimi" Sorununun Leninist Konuluşu*

"... Tüm şu andaki savaş şu sonuca gitmektedir: Kim zafer kazanacaktır, kim daha çabuk kendine avantaj sağlayacaktır — bizzat kendimizin kapıdan içeriye aldığımız, ya da hatta birçok kapılardan (ve bizim bilmediğimiz ve bizsiz ve bize karşı açılan birçok kapılardan) [içeri giren —ÇN] kapitalist mi, yoksa proleter devlet iktidarı mı...

...

Bütün soru şudur: Kim kimden önce davranacak. Kapitalistler daha önce örgütlenmeyi başarırlarsa, o zaman komünistleri yerle bir edeceklerdir; bu konuda en küçük bir kuşku bile yoktur. Bu şeyler soğukkanlı bir şekilde değerlendirilmelidir: Kim—kimi? Yoksa, proleter devlet iktidarı, köylülüğe dayanarak, kapitalizmi devletin dümen suyuna sokma ve devlete tabi ve ona hizmet eden bir kapitalizm yaratmak için kapitalist bayları layıkıyla dizginlemeyi bilecek midir? Bu sorun soğukkanlı bir şekilde konmalıdır. Siyasi özgürlükler üzerine her türlü ideoloji, tüm düşünceler, özellikle bütün siyasi partilerin günlük gazetelerinden düzinelercesinin bulunduğu, tüm bu özgürlüklerin her tarzının ve doğanın tanıdığı bütün müziksel ses tonlarının söylendiği yurtdışı Rusyası'na, 2 numaralı Rusya'ya baktığımızda, bunların bir çoğunun bulunabileceği görüşlerdir. Bütün bunlar palavradır, boş laftır. Boş laflardan kurtulmasını bilmek gerekir...

Dört yıl içinde birçok ciddi muharebeler yaptık ve ciddi bir muharebenin, özellikle tehlikeden uzak bir yerde oturan insanların ciddi bir muharebe vesilesiyle yaptığı gevezelikten başka birşey olduğunu öğrendik. Tüm bu ideolojiden, bu gevezeliklerden kurtulmayı ve davanın özünü gözönüne getirmeyi bil-

---

* ***Yazı Kurulunun Notu:*** *Lenin tarafından 1921'de konulan "Kim—Kimi" sorunu Sovyetler Birliği içinde birinci beş yıllık plan vasıtasıyla sonal ve kesin olarak sosyalizm lehine belirlenmiştir. (**Bkz. bu defterin III. Bölümü:** MK ve MKK'nın Ocak Plenumu'nda Stalin Yoldaşın Raporu, 1933.)*

mek gerekir. Ama davanın özü, bu mücadelenin, Kolçak ve Denikin'e karşı mücadeleden daha acımasızca ve şiddetli olduğu ve olacağıdır."

*(**Lenin**: Seçme Eserler, 9. cilt, "II. Tüm Rusya Kongresi, Siyasi Aydınlatma Bölümünde Rapor", 1921.)*

C) NEP'in İkili Karakteri ve NEP'in Oportünist Tahrifine Karşı Partinin Mücadelesi

"...Kapitalizmi zincirli tuttuğumuz ve varolduğu sürece tutmaya devam edeceğimiz — bu bir olgudur, bu doğrudur. Ama NEP'in kapitalizm olduğu — bu zırvadır, saçmanın saçmasıdır. NEP, proleter devletin, kumanda tepelerinin proleter devletin elinde bulunduğu, kapitalizme izin vermeyi öngören, sosyalist ve kapitalist unsurlar arasında mücadeleyi öngören, sosyalist unsurların kapitalist unsurlar aleyhine rolünün artmasını hedefleyen, sosyalist unsurların kapitalist unsurlar üzerinde zaferini hedefleyen, sınıfları ortadan kaldırmayı, sosyalist ekonominin temelini inşa etmeyi hedefleyen özel bir politikasıdır. NEP'in bu geçiş niteliğini, ikili niteliğini kavramayan, Leninizmden yüz çevirmektedir. Eğer NEP kapitalizm olsaydı, o zaman Lenin'in sözünü ettiği NEP Rusya'sı, kapitalist bir Rusya olurdu. Ama bugünkü Rusya, kapitalizmden sosyalizme geçiş içinde bulunan bir Rusya değil de kapitalist bir Rusya mı acaba? Öyle olsaydı, o zaman Lenin niçin basitçe "***Kapitalist*** Rusya sosyalist Rusya olacaktır" demedi de başka bir formül vermeyi tercih etti: "***NEP*** Rusya'sı sosyalist Rusya olacaktır"?

...

Kamenev ve Zinovyev'in baş hatası, devlet kapitalizmi sorununu skolastik, gayri-diyalektik, tarihi durumla bağıntısı olmadan ele almalarıdır. Soruna böyle bir yaklaşım, Leninizmin tüm ruhuna aykırıdır. Lenin sorunu nasıl koydu? 1921 yılında, sanayimizin pek az gelişmiş olduğunu ve köylülüğün mamul maddeye ihtiyacı olduğunu, onun (sanayinin) bir çırpıda kalkındırılamayacağını, işçilerin bilinen koşullar yüzünden sanayi

için çalışmaktan ziyade çakmak yaptığını bal gibi bilen Lenin, bütün olanaklar içinde en iyisinin, yabancı sermayeyi çekmek, onun yardımıyla sanayiyi işler hale getirmek, yani devlet kapitalizmini getirmek ve onun ***sayesinde*** Sovyet iktidarı ile kırın işbirliğini sağlamak olduğu görüşündeydi. Bu yol o sıralar kayıtsız şartsız doğruydu, çünkü o sıralar sanayimiz hasta yatağında yattığından, ulaştırma sistemi hiç ya da nerdeyse hiç çalışmadığından ve yakacak sıkıntısı olduğundan, köylülüğü memnun etmenin başka olanağı yoktu. Lenin o sıralar iktisadımızın egemen biçimi olarak devlet kapitalizmini caiz ve arzu edilir saydı mı? Evet. Ama o bu sıralar böyleydi, 1921'de böyleydi. Ya şimdi? Bugün, kendi sanayimizin olmadığı, ulaşımın durduğu, yakıt olmadığı vs. söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Sanayimizin ve ticaretimizin, sanayi (***bizim*** sanayimiz) ile köylü iktisadı arasındaki işbirliğini daha şimdiden ***dolaysız***, kendi gücüne dayanarak sağladığı yadsınabilir mi? Hayır, yadsınamaz. Sanayide "devlet kapitalizmi"nin ve "sosyalizm"in, sosyalist sanayi üstün hale geldiğinden, imtiyazların ve kiralanan işletmelerin payı ise (bunlardan birincisi toplam 50.000, ikincisi 35.000 işçi istihdam ediyor) asgariye indiğinden, daha şimdiden rolleri değiş-tokuş ettiği yadsınabilir mi? Hayır, yadsınamaz. Daha 1922'de Lenin, imtiyazlardan ve işletmelerin kiraya verilmesinden bizde hiçbir şey çıkmadığını söylemişti.

Bundan çıkan sonuç nedir? Bundan çıkan sonuç şudur ki, 1921'den bu yana bizde durum özsel olarak değişmiştir; o zamandan bu yana sosyalist sanayimiz ve Sovyet ve kooperatif ticareti üstün faktör haline gelmeyi başarmıştır; bunlar, kentle köy arasındaki işbirliğini kendi gücüne dayanarak kurmayı daha şimdiden öğrenmişlerdir; devlet kapitalizminin en kaba biçimleri —imtiyazlar ve işletmelerin kiralanması— bu dönemde hiçbir ciddi gelişme kaydetmemiştir; ***bugün*** 1925 yılında, iktisadımızın egemen biçimi olarak devlet kapitalizminden sözetmek, devlet sanayimizin sosyalist niteliğini çarpıtmak, daha önceki ile şimdiki durum arasındaki tüm farkı kavramamak ve devlet kapitalizmi sorununa diyalektik değil, bilakis skolastik, metafizik yaklaşmak demektir.

Sokolnikov'u bir dinleyelim mi? Konuşmasında şöyle diyor:

"Dış ticaretimiz bir devlet kapitalisti girişim olarak işletilmektedir... İç ticaret şirketlerimiz de aynı şekilde devlet kapitalisti girişimlerdir. Ve söylemeliyim ki, yoldaşlar, devlet bankası da aynı şekilde devlet kapitalisti bir girişimdir. Para sistemimiz mi? Para sistemimiz, inşa halinde bulunan sosyalizm koşulları altında, Sovyet ekonomisinde, kapitalist iktisadın ilkelerinin iliğine işlemiş olduğu bir para sisteminin kullanılması üzerine kurulmuştur."

Böyle diyor Sokolnikov.

Yakında, Maliye Halk Komiserliği'ni de devlet kapitalizmi olarak gösterecek kadar ileri gidecektir. Bugüne kadar ben, bugüne kadar hepimiz, devlet bankasının, devlet aygıtının bir parçası olduğunu sanıyorduk. Bugüne kadar ben, ve hepimiz, Dış Ticaret Komiserliği'mizin, —etrafında gruplaşan devlet-kapitalisti girişimleri bir yana bırakırsak— devlet aygıtının bir parçası olduğunu ve devlet aygıtımızın, proleter tipte bir devletin aygıtı olduğunu sanıyorduk. Hepimiz buna inanıyorduk, çünkü bu kuruluşlara emreden ***biricik*** iktidar, proleter devlet iktidarıdır. Ama Sokolnikov'da, devlet aygıtımızın bir parçasını oluşturan bu kuruluşlar şimdi birdenbire devlet kapitalisti oluyor. Belki de Sovyet aygıtımız da, Lenin'in ileri sürdüğü gibi bir proleter devlet tipi değil de devlet kapitalizmidir? Neden olmasın? Sovyet aygıtımız, "kapitalist iktisadın ilkelerinin iliğine işlemiş olduğu bir para sistemi"ni kullanmıyor mu? İnsan nasıl olup da bu kadar saçmalayabiliyor?

İzninizle herşeyden önce, Lenin'in devlet bankasının niteliği ve önemi üzerine görüşüne yer vermek istiyorum. Lenin'in 1917'de kaleme alınmış bir makalesinden bir pasaja dayanmak istiyorum, yoldaşlar. Onun henüz, sanayi üzerinde denetim (onun millileştirilmesi değil) görüşünde olduğu ve buna rağmen proleter devletin elindeki devlet bankasının onda dokuz sosyalist bir aygıt olduğu anlayışını savunduğu, "Bolşevikler

Devlet İktidarını Koruyabilecekler mi?" broşürünü kastediyorum. Şunları yazıyordu Lenin, devlet bankası üzerine:

"Büyük bankalar, sosyalizmin gerçekleştirilmesi için bize ***lazım*** olan ve kapitalizmden ***hazır halde devraldığımız*** 'devlet aygıtı'***dır***, burada bizim görevimiz sadece, bu mükemmel aygıtı ***kapitalistçe deforme eden şeyi gidermek***, bu aygıtı ***daha büyük***, daha demokratik, daha kapsamlı şekilde biçimlendirmektedir. Nicelik niteliğe dönüşecektir. Her kaza dairesindeki, her fabrikadaki şubeleriyle en büyük çaplı yekpare bir devlet bankası — bu onda dokuz ***sosyalist*** bir aygıttır. Bu, üretim ve ürünlerin dağılımı üzerine tüm devlet çapında bir ***defter tutma***, tüm devlet çapında ***muhasebe*** demektir, tabir caizse, sosyalist toplumun bir tür ***iskeletidir***." *(Bkz. 4. baskı, cilt 26, s. 82, Rusça.)*

Lenin'in sözlerini, Sokolnikov'un konuşmasıyla karşılaştırınız, o zaman, Sokolnikov'un nereye doğru kaydığını kavrayacaksınız. Maliye Halk Komiserliği'ni devlet kapitalizmi olarak gösterirse şaşmayacağım.

Burada sözkonusu olan nedir? Sokolnikov'da bu tür hatalar nereden geliyor?

Burada sözkonusu olan, Sokolnikov'un NEP'in ikili niteliğini, şimdiki sosyalist unsurların kapitalist unsurlara karşı mücadelesi koşulları altında ticaretin ikili niteliğini kavramaması; proletarya diktatörlüğü koşulları altında; sosyalist unsurların, kapitalist unsurların üstesinden gelmek ve onları tasfiye etmek için burjuvazinin yöntemlerini ve silahlarını kullandığı geçiş dönemi koşulları altında, gelişmenin diyalektiğini kavramamasıdır. Sözkonusu olan kesinlikle, ticaretin ve para sisteminin "kapitalist iktisat"ın yöntemleri olması değildir. Sözkonusu olan, ekonomimizin sosyalist unsurlarının kapitalist unsurlara karşı mücadelede, burjuvazinin bu yöntemlerini ve silahlarını kendine mal etmesi ve bunlardan kapitalist unsurların üstesinden gelmek için yararlanması, hem de kapitalizme ***karşı başarıyla*** yararlanması, ekonomimizin sosyalist temelini kurmak için ***başarıyla*** yararlanmasıdır. O halde sözkonusu olan, burjuvazinin bu aletlerinin fonksiyon ve gayesinin, gelişmemizin di-

yalektiği sayesinde ***ilkesel*** temel bir değişikliğe uğraması, hem de sosyalizmin lehine ve kapitalizmin aleyhine bir değişikliğe uğramasıdır. Sokolnikov'un hatası, ekonomimizde cereyan eden süreçlerin tüm karmaşıklığını ve çelişkilerle dolu karakterini kavramamasıdır.

İznınizle şimdi, devlet kapitalizminin tarihi karakteri sorununda Lenin'e dayanmak ve onun, ana biçim olarak devlet kapitalizmini ne zaman ve neden önerdiği, onu buna neyin zorladığı ve onun hangi somut koşullar altında bu öneriyi yaptığı konusunda bir alıntı yapmak istiyorum. (*Bir ses:* "Rica ediyoruz!")

"Sık sık gözlemlediğimiz şu şeyi asla unutmamalıyız: Devlete ait işletmelerdeki işçilerin sosyalist zihniyeti, ki işçiler orada bizzat yakacak, hammadde ve ürün tedarik ediyor, ya da işçiler sanayi ürünlerini köylülük arasında doğru bir şekilde dağıtmaya çabalıyor ve bunları bizzat oraya götürüyor. Bu ***sosyalizmdir.*** Ama bunun yanında küçük işletme var, nerdeyse her zaman bundan ***bağımsız*** olarak varlık sürdürüyor. Neden bundan bağımsız olarak varlık sürdürebiliyor? ***Çünkü*** büyük sanayi restore edilmemiştir, ***çünkü*** sosyalist fabrikalar, elde etmeleri gerekenin belki de ancak onda birini elde ediyorlar; ve elde etmedikleri ölçüde de, küçük işletme sosyalist fabrikalardan bağımsız kalıyor. Ülkedeki korkunç yıkım; yakacak, hammadde ve nakliye araçları sıkıntısı, küçük işletmenin sosyalizmden ***ayrı olarak*** varolmasına yolaçıyor. Ve ben şunu söylüyorum: Bu koşullar altında devlet kapitalizmi — bu ne olurdu? Bu, küçük üretimin toparlanması olurdu. Sermaye, küçük üretimi toparlardı, küçük üretimden sermaye çıkardı. Buna gözlerimizi kapamamalıyız. Elbette, ***ticaret özgürlüğü, kapitalizmin gelişmesi demektir;*** buna aldırış etmemek asla olamaz, ve buna aldırış etmemek ve bunu yadsımak isteyen, sadece kelimelerden zevk alır. Eğer küçük işletme varsa, eğer serbest değiş-tokuş varsa, o zaman kapitalizm ortaya çıkar. Ama bu kapitalizm, ***eğer fabrikalar ve işletmeler, nakliye araçları ve dış ticaret bizim elimizde bulunuyorsa,*** bizim için ***tehlikeli*** midir? Ben o zaman dedim ve

şimdi de yineliyorum ki, — ben, bu kapitalizmin bizim için tehlikeli olmadığının kesinlikle çürütülemez olduğu görüşündeyim. İmtiyazlar böyle bir kapitalizmdir." *(Bkz. 4. baskı, cilt 32, s. 273, Rusça.)*

Devlet kapitalizmi sorununa Lenin böyle yaklaştı.

1921 yılında, nerdeyse hiç kendi sanayimizin olmadığı, hammadde sıkıntısı çekildiği ve ulaşımın durduğu bir sırada Lenin devlet kapitalizmini, onun yardımıyla köylü ekonomisini sanayi ile bağlamayı düşündüğü bir araç olarak önerdi. Ve bu doğruydu. Ama bu demek midir ki, Lenin bu yolu ***her durumda*** arzu edilir saymıştır? Elbette bu demek değildir! O, devlet kapitalizmi yardımıyla işbirliğini kurma yolunu, gelişmiş bir sosyalist sanayiye sahip olmadığımız için önerdi. Peki, ya şimdi? Bugün, gelişmiş bir devlet sanayiine sahip olmadığımız söylenebilir mi? Bu elbette söylenemez. Gelişme başka bir yol tuttu, imtiyazlar nerdeyse hiç mi hiç tutunamadı, devlet sanayii serpilip boy attı, devlet ticareti, kooperatifler gelişti, ve kentle kır arasındaki işbirliği sosyalist sanayinin yardımıyla tedricen kuruluyor. Durumumuz, bizzat kendi düşündüğümüzden daha iyi çıkıyor. Tüm bunlardan sonra, devlet kapitalizminin iktisadi faaliyetimizin ana biçimi olduğu nasıl söylenebilir?

Bu basit şeyleri kavramak istememesi, muhalefetimizin şanssızlığıdır."

*(**Stalin**: "SBKP(B) XIV. Parti Kongresi'ne MK'nin Siyasi Raporu", Stenografik Rapor, s. 493 vd., Rusça, 1925; Türkçesi için bkz., **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 7, s. 291—297, İnter Yayınları, İstanbul 1991)*

"... Buharin'in dördüncü hatası NEP (Yeni Ekonomik Politika) sorunu ile ilgilidir. Buharin'in bu konudaki hatası NEP'in iki tarafı olduğunu görmemesinden, sadece bir tarafını görmesinden kaynaklanıyor. 1921 yılında, NEP'i gündeme getirdiğimizde, sivri ucunu savaş komünizmine karşı, özel ticarete ***hiçbir*** serbestlik tanımayan bir rejim ve düzene karşı yöneltmiştik. NEP'in özel ticarette ***belli*** bir serbestlik anlamına geldiğini

düşünüyorduk, hâlâ böyle düşünüyoruz. Buharin meselenin bu yanını farketmiş. Bu çok iyi.

Ama Buharin NEP'in bundan ibaret olduğunu sanıyorsa yanılıyor. Buharin NEP'in bir başka yanı daha olduğunu unutmuştur. Mesele, NEP'in, hiçbir şekilde, özel ticarette ***tam*** bir serbestlik, pazarda fiyatlarla ***serbestçe*** oynanması anlamına gelmediğidir. NEP, özel ticarete, ***belirli*** sınırlar içinde, ***belirli*** bir çerçevede, ***pazarda devletin düzenleyici rolünün garanti altına alındığı*** koşullarda serbestlik tanınması demektir. NEP'in ikinci yanı tam da burada yatar. NEP'in bu ikinci yanı, bizim için, birinci yanından daha büyük öneme sahiptir. Kapitalist ülkelerde genellikle olduğu gibi, bizim pazarımızda fiyatlar serbest hareket etmezler. Tahıl fiyatlarını esas olarak biz saptıyoruz. Sanayi ürünlerinin fiyatlarını biz saptıyoruz. Üretimin maliyet fiyatlarını düşürme ve sanayi mallarının fiyatlarını indirme politikasını gerçekleştirme ve tarım ürünlerinin fiyat istikrarını koruma çabasındayız. Kapitalist ülkelerdeki pazarda böylesine özel ve özgül koşulların, görülmediği açık değil midir?

Bundan çıkan sonuç, NEP var oldukça, iki yanının da korunması zorunluluğudur: hem savaş komünizmi rejimine karşı yönelen ve özel ticarette ***belli*** bir serbestlik tanımayı amaçlayan birinci yanı, hem de özel ticarette ***tam*** serbestliğe karşı yönelen ve pazarda devletin düzenleyici rolünü garanti altına almayı amaçlayan ikinci yanı korunmalıdır. Eğer bu yanlardan biri kaldırılırsa ortada Yeni Ekonomik Politika da kalmayacaktır.

Buharin, NEP'e karşı, sadece "sol"dan, ticarette ***her türlü*** serbestliği kaldırmak isteyenlerden bir tehlike tehdidi gelebileceğini sanıyor. Bu doğru değil. Bu çok kaba bir hatadır. Ayrıca, bu tehlikenin şu an için gerçekleşebilirliği hiç ya da hemen hemen hiç yok, çünkü artık bugün, gerek yerel, gerekse de merkezi örgütlerimizde, ticarette ***belli*** bir serbestliğin korunmasının gerekli ve zorunlu olduğunu kavramamış insanlar, ya hiç yok, ya da yok denecek kadar az.

Sağdaki tehlike, devletin pazardaki düzenleyici rolünü ortadan kaldırmak isteyen, pazarı "zincirlerinden kurtarmak", bu

yolda özel ticaretin tam serbestliği dönemini açmak isteyenlerin yarattığı tehlike, bugün çok daha gerçektir. NEP'in sağdan parçalanması tehlikesinin bugün çok daha gerçek olduğuna kuşku olamaz.

Küçük-burjuva unsurun tam da bu yönde NEP'in sağdan parçalanması yönünde çaba harcadığı unutulmamalıdır. Kulakların ve varlıklı unsurların, spekülatörlerin ve istifçilerin feryatlarıyla —yoldaşlarımızın birçoğunun bu feryatlara kulak asması pek seyrek olmuyor— NEP'i tam da bu yönden topa tuttuklarını anımsanmalıdır. Buharin'in bu ikinci gerçekten varolan tehlikeyi, NEP'in parçalanması tehlikesini görmemesi olgusu, onun küçük-burjuva unsurların baskısına yenildiğini ifade etmektedir kuşkusuz.

Buharin pazarı "normalleştirmeyi", tahıl fiyatlarıyla bölgelere göre "oynamayı", yani tahıl fiyatlarının yüksetilmesini öneriyor. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, onun Sovyet pazarı koşullarından memnun olmadığıdır, o devletin pazardaki düzenleyici rolünü sıfıra indirmek istiyor; NEP'i sağdan parçalamaya çalışan küçük-burjuva unsura taviz vermeyi, öneriyor.

Bir an için, Buharin'in önerilerine uyduğumuzu kabul edelim. Sonuçta ne olurdu?

...

... Fiyatlarla böyle "oynama"nın, zorunlu olarak, Sovyet iktidarının fiyat politikasının tamamen tasfiye edilmesine, devletin pazardaki düzenleyici rolünün ortadan kaldırılmasına ve küçük-burjuva unsurun tamamen zincirlerinden boşanmasına yolaçacağını görmek zor değil.

Bu, kimin yararına olur?

Sadece kentte ve kırda varlıklı kesimlerin yararına olur, çünkü pahalı sanayi malları ve tarımsal ürünler, hem işçi sınıfı hem de köy yoksulları ve varlıklı olmayan köylüler için yanına yaklaşılmaz olacaktır. Bu durum sadece Kulaklar, varlıklılar, NEP'çiler ve öteki zengin sınıfların yararına olacaktır.

Bu da bir ittifak, ama kendine özgü bir ittifak, kentte ve köyde varlıklı kesimlerle yapılan bir ittifak olacaktır. İşçiler ve köyün fakir katmanları çok haklı olarak bize, nasıl bir iktidar

olduğumuzu, işçi-köylü iktidarı mı, yoksa Kulakların ve NEP'çilerin iktidarı mı olduğumuzu soracaklardır.

Pazarın "normalleştirilmesi" ve bölgelere göre tahıl fiyatlarıyla "manevra yapma"yı öneren Buharinci tez, işçi sınıfı ve köyün yoksul kesimleriyle bozuşmaya, kentte ve kırda varlıklı kesimlerle ittifaka gidilmesine yolaçmak zorundadır.

Partinin bu zararlı yola giremeyeceği açıktır.

Buharin'de NEP'le ilgili bütün kavramların nasıl birbirine karıştığı, onun küçük-burjuvaların etkisine ne kadar çok kapıldığı, kentle kır, devletle köylülük arasında meta dolaşımının yeni biçimleri sorununda aldığı reddedici tavırdan da ortaya çıkmaktadır. Devletin köylülüğe mal temin eder hale gelmiş, köylülüğün ise devlete tahıl satar hale gelecek olmasına öfkelenmiş yaygara koparıyor. Bunu, NEP'in bütün kurallarının ihlal edilmesi, neredeyse ortadan kaldırılması olarak değerlendiriyor. Sormak gerekiyor: Niçin, hangi nedenle?

Devletin, devlet sanayiinin köylülük için, aracısız, mal temin etmesi, buna karşılık köylülüğün de, sanayi için, devlet için, yine aracısız, tahıl temin etmesinde kötü olan ne?

Marksizm açısından, Marksist politika açısından, köylülüğün devlet sanayiinin ihtiyacı için pamuk, pancar, keten temin ***eder hale gelmesi***, öte yandan devlet sanayiinin de, tarımın bu dalları için kent ürünleri, tohumluk ve üretim aletleri temin eder hale gelmesinde ne kötülük var?

Kentle kır arasında meta dolaşımının bu yeni biçimlerini kurmanın temel yöntemi burada kontrat yöntemidir. Kontrat yöntemi NEP'in taleplerine aykırı mıdır?

Köylülüğün, aynı kontrat yöntemi sayesinde, sadece pamuk, pancar ve keten için değil, tahıl için de devletin tedarikçisi ***haline geliyor olmasında*** kötü olan ne?

Küçük boyutta ticaret, küçük ticaret, meta dolaşımı olarak adlandırılırken, malın fiyatı ve kalitesi üzerine önceden yapılan anlaşmalara (kontrat) göre gündeme gelen büyük boyutlu ticaret, neden meta dolaşımı olarak değerlendirilmesin?

Kentle kır arasında kontrat yöntemine göre yapılan meta dolaşımının bu yeni kitlesel biçimlerinin tam da NEP temelinde

oluştuğunu, bunun örgütlerimizce, ekonominin planlı sosyalist yönetiminin güçlendirilmesi anlamında ileriye doğru atılmış büyük bir adım anlamına geldiğini kavramak bu kadar zor mu?

Buharin bu açık ve basit şeyleri kavramayı unutmuş."

*(**Stalin**: Leninizmin Sorunları, İkinci Basım, "SBKP(B) İçindeki Sağ Sapma Üzerine", s. 138 vd., 1929; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 12, s. 38-43, Almanca)*

3 — İktidardaki Proletaryanın Ekonomik Siyasetinin En Önemli Aracı Olarak Sosyalist Plan Uğruna Mücadele

> ***...Üretim planının sayıların ve görevlerin art arda sıralanmasından oluştuğunu düşünmek budalalık olurdu. Üretim planı gerçekte milyonlarca insanın canlı pratik faaliyetidir. Üretim planımızın realitesi, yeni bir yaşam yaratan milyonlarca emekçidir. Programımızın realitesi, yaşayan insanlardır, hepimiziz, çalışma azmimizdir, yeni bir tarzda çalışmaya hazır olmamızdır, planı gerçekleştirme kararlılığımızdır.*** *(Stalin, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, s. 463.)*

A) Sosyalist Planlar Tahmini, Öngörü Planları Değil; Aksine Direktif Planlardır

"... Ekonomiyi... planlı bir biçimde yönetebilmek için, farklı bir sanayi sistemine, kapitalist değil, sosyalist bir sisteme sahip olmak gerekir; en azından millileştirilmiş bir sanayie, millileştirilmiş bir kredi sistemine, millileştirilmiş topraklara, kırsal bölgelerle sosyalist bir bağa, ülkede işçi sınıfının iktidarına vb. sahip olmak gerekir.

Evet, onlarda plan gibi bir şeye sahiptir. Ama bunlar, kimseyi bağlamayan öngörü ve tahmin planlarıdır ve ülke ekonomisini yönetmekte bir temel olamazlar. Bizde ise durum başkadır. Bizim planlarımız öngörü ve tahmin planları değil, yönetici

organlarımız için ***bağlayıcı*** olan ve ***tüm*** ülke için ***gelecekteki*** ekonomik gelişmemizin ***doğrultusunu belirleyen*** plan ***direktifleridir.***

Görüyorsunuz, burada ***ilkesel*** bir fark var.

İşte bunun için, ulusal ekonominin beş yıllık kalkınma planı sorununun Parti kongresi önüne konması olgusu bile, salt bu olgu bile, yönetici planlama çalışmamızdaki nitel iyileşmenin bir işaretidir diyorum."

*(**Stalin**, SBKP(B) XV. Parti Kongresinde SBKP(B) MK Siyasi Raporu, s. 69, Rusça, 1927; Türkçesi için bkz. **J.V.Stalin**, Eserler, cilt 10 s. 279 İnter Yayınları, İstanbul 1992.)*

B) Rusya'nın Elektriklendirilmesi Devlet Komisyonu (GOELRO) Planının Lenin'ce "II. Parti Programı" Olarak Değerlendirilmesi

"...Son noktaya, Kongrenin gündeminde özel sorun olarak duran elektriklendirme sorununa değinmek istiyorum. Bu sorun üzerine bir rapor elinize geçecek. Burada, her halükârda, Sovyet iktidarının büyük başarılarının başlangıcı anlamına gelen çok önemli bir dönüm noktasında bulunduğumuza inanıyorum. Tüm-Rusya Kongrelerinin kürsüsünde bundan böyle artık yalnızca politikacılar ve idareciler değil, bilakis mühendisler ve tarım uzmanları da görülecektir. Bu, gittikçe daha az ve azalan siyasetçilerin bulunacağı, gittikçe daha seyrek olarak uzun uzadıya siyaset üzerine konuşulacağı, bilakis mühendisler ve tarım uzmanlarının daha fazla konuşacağı en mutlu çağın başlangıcıdır. Gerçekten ekonomik inşaya girişmek için Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'nde bu görenekle başlanmalı ve onu yukarıdan aşağıya tüm sovyetlerde ve örgütlerde, bütün gazetelerde, bütün propaganda ve ajitasyon organlarında, bütün kurumlarda uygulamaya sokmalıyız.

Siyaset yapmayı hiç kuşkusuz öğrendik, bu konuda bizi yanıltamazlar, bu konuda bir temelimiz var. Fakat ekonomi konusunda durum kötüdür. Şimdiden itibaren en iyi politika — daha az politikadır. Daha fazla mühendise ve tarım uzmanına görev

verin, onlardan öğrenin, onların çalışmalarını denetleyin, kongre ve konferansları toplantıların yapıldığı organlara değil, bilakis ekonomik başarıların denetlendiği organlara, ekonomik inşayı temelli bir şekilde öğrenebileceğimiz organlara dönüştürün.

Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin 7 Şubat 1920 tarihli kararıyla kurulmuş bulunan Devlet Elektriklendirme Komisyonu'nun raporu elinize geçecek. Yüksek İktisat Konseyi Prezidyumu 27 Şubat'ta bu komisyonun bileşimi üzerine nihai kararı imzaladı ve Yüksek İktisat Konseyi, Ulaştırma Halk Komiserliği ve Tarım Halk Komiserliği'nin 100'ün üzerinde en iyi uzman ve elemanı kendilerini tamamen bu çalışmaya verdiler. Bugün veya yarın hepinize dağıtılacak olan bu ciltçikte, Rusya'nın Elektriklendirilmesi Devlet Komisyonu'nun faaliyetinin sonuçları önümüzde durmaktadır. Bu ciltçikten korkmayacağınızı umarım. Bu ciltçiğin özel önemi hakkında sizi ikna etmenin benim için zor olacağını sanmıyorum. Görüşüme göre, bu bizim ikinci Parti programımızdır. Preobrajenski ve Buharin yoldaşlar tarafından bundan daha az kalınlıkta, ama çok değerli bir kitapta mükemmelce açıklanan bir Parti programımız var. Bu siyasi programdır, görevlerimizin sayılması, sınıflar ve kitleler arasındaki ilişkilerin açıklanmasıdır. Fakat bu yola gerçekten adım atmanın ve onun pratik sonuçlarını saptamanın zamanı olduğu da unutulmamalıdır. Parti programımız yalnızca Partinin bir programı olarak kalamaz. O, ekonomik inşamızın bir programına dönüşmelidir, yoksa parti programı olarak da hiçbir işe yaramaz. O, ikinci bir Parti programı ile, tüm iktisadın yeniden kurulması ve onun modern teknik seviyesine yükseltilmesi planı ile tamamlanmalıdır. Elektriklendirme planı olmaksızın gerçek inşaya geçemeyiz. Eğer tarımın, sanayiin ve ulaştırmanın yeniden kurulmasından, onların uyumlu birlikteliğinden sözediyorsak, bu durumda aynı zamanda büyük çaplı bir ekonomik plandan söz etmemezlik edemeyiz. Belirli bir planın kabul edilmesini sağlamalıyız. Bu doğal olarak, gerçeğe

ancak yaklaşan bir plan olacaktır. Partinin bu programı, ancak Parti Kongrelerinde değiştirilebilen bizim asıl programımız gibi değiştirilmez olmayacaktır. Hayır, bu program, günbegün her atölyede, her kaza dairesinde düzeltilecek, temelli incelenecek, yetkinleştirilecek ve değiştirilecektir. Bu programa, tüm Rusya'ya büyük ekonomik plan olarak sunulacak bir ilk taslak olarak, Rusya için, Komünizm için gerekli olan gerçek bir ekonomik temelin nasıl yaratılacağını gösteren, on yıldan az olmayan bir süre için büyük ekonomik plan olarak ihtiyacımız var. Savaş cephesinde mücadele ederken ve zafer kazanırken, gücümüzü enerjimizi on misline çıkartan güçlü itici güçlerden biri neydi? Tehlikenin bilincinde olma. Herkes soruyordu: Çiftlik beyleri ve kapitalistler Rusya'ya yeniden geri dönebilirler mi? Ve bunu cevaplıyorlardı: Evet. Bu nedenle güçlerimizi yüz misli zorladık, zorladık ve zafer kazandık.

Ekonomik cepheyi alalım ve soralım: Kapitalizm, Rusya'ya ekonomik olarak tekrar girebilir mi? Bizler "Zuharevka"ya* karşı mücadele yürüttük.Birkaç gün önce, Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'nin açılışında, Moskova Sovyeti bu pek nahoş yeri kapattı. "Zuharevka" kapandı, ama tehlikeli olan kapatılan "Zuharevka" değildir. Zuharev Meydanı'ndaki eski "Zuharevka" kapatıldı. Onu kapatmak zor değildir. Tehlikeli olan, her küçük müteşebbisin ruhunda ve davranışlarında yaşayan "Zuharevka"dır. Kapatılması gereken bu "Zuharevka"dır. Bu "Zuharevka" kapitalizmin temelidir. O varoldukça, kapitalistler Rusya'ya tekrar geri dönebilir ve bizden güçlü olabilirler. Bu açıkça görülmelidir. Bu, çalışmamızın en önemli itici gücü ve gerçek başarılarımızın önkoşulu, ölçeği olmalıdır. Bir küçük köylüler ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da kapitalizm için, komünizm için olandan daha sağlam bir ekonomik temel varolacaktır. Bu beyinlere işlemelidir. Kırda yaşamı ciddi olarak izleyen ve bunu kentteki yaşamla karşılaştıran her kişi, bi-

*"**Zuharevka**"— *Eski Moskova pazarı, tüccar ve spekülatörlerin buluşma yeri.* — ***Redaksiyon.***

zim kapitalizmin kökünü kazımadığımızı ve iç düşmanın temelini, tabanını yok etmediğimizi bilir. Bu düşman küçük işletmeye dayanmaktadır ve onu ortadan kaldırmak için yalnızca bir araç vardır: ülke ekonomisini, tarımı da yeni bir teknik temele, modern büyük işletmenin teknik temeline oturtmak. Böylesi bir temel yalnızca elektriktir.

Komünizm — bu Sovyet iktidarı artı tüm ülkenin elektriklendirilmesidir. Yoksa ülke, bir küçük köylüler ülkesi olarak kalacaktır, bunu açıkça görmeliyiz. Biz yalnızca dünya çapında değil, aynı zamanda ülke içinde de kapitalizmden daha zayıfız. Bu herkesçe bilinmektedir. Bunu kavradık ve ekonomik temelin küçük köylülükten büyük sanayi işletmesine kaymasını sağlayacağız. Ancak ülke elektriklendirildiğinde, sanayi, tarım ve ulaştırma modern bir büyük sanayi biçiminde bir teknik temele sahip olduğunda, işte o zaman kesin olarak zafer kazanmış olacağız."

*(**Lenin**, Tüm Eserler, cilt 26, VIII. Tüm-Rusya Sovyet Kongresinde Halk Komiserleri Konseyinin Faaliyeti Üzerine Rapor, s. 58 vd.,1920, Rusça)*

C) Teknik ve Ekonomik Yeniden Kuruluşun Birinci Gerçek Planı Olarak Rusya'nın Elektriklendirilmesine Dair Devlet Komisyonu (GOELRO) Planının Stalin'ce Değerlendirilmesi

Stalin Yoldaşın Lenin'e Mektubu

"Lenin yoldaş!

...Son üç gün içinde ***"Rusya'nın Elektriklendirilmesi Planı"***nı okuma olanağı buldum. Hastalanmam işe yaradı (her kötülüğün iyi bir yanı da vardır!). Mükemmel, iyi derlenmiş bir kitap. ***Denden içinde değil,*** gerçekten ***birleşik*** ve gerçekten ***devletsel*** bir ekonomik plan için ustaca bir tasarı. Günümüzde, iktisaden geri Rusya'nın Sovyetik üstyapısını, gerçekten reel ve

bugünkü koşullar altında biricik olanaklı teknik üretim temeliyle esaslandırmanın biricik Marksist denemesi.

Troçki'nin geçen yılki, savaş öncesi sanayiin enkazı içinde, kalifiyesiz ***köylü*** ve işçi kitlelerinin (Emek Ordusu) kitlesel emek kullanımı temelinde Rusya'nın "iktisadi yeniden doğuşu" "plan"ını (tezlerini) anımsayınız. GOELRO Planı'na* kıyasla ne büyük bir zavallılık, ne büyük bir gerilik! İbsen'in kahramanı olduğunu sanan ve kendisini, Rusya'yı eski bir efsaneyle "kurtarmakla" görevli hisseden bir ortaçağ zanaatkârı... Sürekli olarak basınımızda yer alan utanç verici düzinelerle "tek tip planlar"ın ne değeri var — sanki, elifba öğrenenlerin çocukça kekelemeleri... Ya da: Hâlâ GOELRO Planı'nı "eleştiren" ve kulaklarına kadar rutin içine gömülmüş Rikov'un dar kafalı "gerçekçiliği" (gerçekte ise Monilovculuğu**)...

Görüşlerim:

1— Plan üzerine gevezeliklerle bir an bile yitirilmemelidir;

2— Sorunun ***pratik olarak*** ele alınmasına hemen ***başlanmalıdır;***

3— Bu ***ele almanın*** çıkarlarına, kaynak ve insanların toplanması, işletmelerin yeniden kurulması, işgücünün dağıtılması, besin maddelerinin temini, ikmal-iaşe üslerinin örgütlenmesi sorunları vb.'ni kapsayan çalışmamızın en azından üçte biri ayrılmalıdır (üçte ikisini "cari" işler alacaktır).

4— GOELRO çalışanları, tüm iyi niteliklerine rağmen, sağlıklı bir praktisizmden (pratikten-yn) yoksun oldukları için (makalelerde profesörce kudretsizlik hissediliyor), Planlama Komisyonu'nda onların yanma, "uygulamaları bildirme", "işi zamanında bitirme" vb. ilkelerine göre çalışan canlı pratiğin adamlarını vermek kaçınılmazdır.

**Rusya'yı Elektriklendirme Devlet Planı. —Çev.*

*** Manilovculuk — Aylakça duygusallık ve boş hayalcilik; Manilov — Gogol'un "Ölü Canlar"ındaki bir geveze tip. — Yazı Kurulu*

5— "Pravda", "İzvestiya" ve özellikle de "Ekonomiçeskaya Jizn", "Elektriklendirme Planı"nı hem temel çizgileriyle, hem de tek tek bölgelere ilişkin somut ayrıntılarıyla popülarize etmekle — ***yalnızca bir tek*** "birleşik ekonomik plan": "Elektriklendirme Planı" olduğu, ve öteki tüm "plan"ların boş ve zararlı bir gevezelikten başka bir şey olmadığı hiçbir zaman unutulmadan — yükümlendirilmelidir.

Sizin, ***Stalin***"

*(Türkçesi: **J. V. Stalin**, Eserler, cilt 5, s. 50-51, İnter Yayınları, İstanbul 1990.)*

D) Gözden Geçirilmesi Ve Uygulanması Sürecinde Sosyalist Planın Yetkinleştirilmesi

"...Biz Bolşevikler için beş yıllık plan bitmiş ve herzaman için verili bir şey değildir. Bizim için beş yıllık plan, tıpkı herhangi bir başka plan gibi, sadece, yerinde yapılan deneyimler temelinde, planın uygulanması sırasında yapılan deneyimler temelinde kesinleştirilmek, değiştirilmek ve mükemmelleştirilmek zorunda olan bir ilk yaklaşma değeri olarak ele alman bir plandır. Hiç bir beş yıllık plan, toplumsal düzenimizin koynunda gizli olan ve ancak çalışma sürecinde, planın fabrikada, kollektif çiftlikte, Sovyet çiftliğinde, reyonda vs. uygulanması sürecinde ortaya çıkan bütün olanakları gözönünde bulunduramaz. Planlama çalışmasının planın hazırlanmasıyla ***bittiğine*** ancak bürokratlar inanabilir. Planın hazırlanması ***planlamanın*** yalnızca ***başlangıcıdır.*** Doğru planlı yönetim ancak, planın hazırlanışından sonra, yerinde gözden geçirilmesinden sonra, planın gerçekleştirilmesi, düzeltilmesi ve kesinleştirilmesi sürecinde gelişir.

MK ve MKK'nın, Cumhuriyet'in planlama organlarıyla birlikte, beş yıllık planın, edinilen deneyimler temelinde, inşa tem-

posunun yükseltilmesi ve uygulama sürelerinin kısaltılması doğrultusunda düzeltilmesi ve iyileştirilmesini gerekli görmelerinin nedeni budur.

VIII. Sovyet Kongresi'nde, on yıllık GOELRO planının görüşülmesi sırasında Lenin, planlama ve planlı yönetim ilkesi üzerine şunları söyledi:

"Parti Programımız yalnızca Partinin bir programı olarak kalamaz. O, ekonomik inşamızın bir programına dönüşmelidir, yoksa Parti Programı olarak da hiçbir işe yaramaz. O, ikinci bir Parti Programı ile, tüm iktisadın yeniden kurulması ve onun modern teknik seviyesine yükseltilmesi planı ile tamamlanmalıdır... Belirli bir planın kabul edilmesini sağlamalıyız; bu elbette ancak bir ilk yaklaşma değeri olarak kabul edilecek bir plan olacaktır. Partinin bu programı, ancak Parti kongrelerinde değiştirilebilen bizim asıl programımız gibi değiştirilmez olmayacaktır. Hayır, bu program, günbegün her atölyede, her kaza dairesinde düzeltilecek, temelli incelenecek, yetkinleştirilecek ve değiştirilecektir... Bilimsel ve pratik deneyimlerin peşinden her yerde, durmak bilmeksizin, planın saptanandan daha çabuk yerine getirilmesine çabalamalıyız ki kitleler, bizi sanayiin tam yeniden inşasından ayıran uzun dönemin, deneyimler sayesinde kısaltılabileceğini görsünler. Bu bize bağlıdır. Haydi her atölyede, her depoda, her alanda ekonomiyi iyileştirmeye, o zaman süreyi kısaltacağız. Ve daha şimdiden kısaltıyoruz."

(4. baskı, cilt 31, s. 479-482-483, Rusça.)

Gördüğünüz gibi, MK beş yıllık planı değiştirirken ve düzeltirken, uygulama sürelerini kısaltırken ve inşa temposunu yükseltirken Lenin'in gösterdiği yolu izledi."

*(**Stalin**, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, SBKP(B) XVI. Parti Kongresine MK'nın Raporu, s. 377 vd., 1930; **J. V. Stalin**, Eserler, cilt 12, s. 303-304, Almanca.)*

E) NEP Koşullarında Planın Gerçekleştirilmesine Yeni Yaklaşım Tarzı

"...G. M. Krjijanovski'ye
(EL YAZISI)

Aralık 1921, Moskova*

Gleb Maksimilianoviç,

Onu okudum ve ***çok, çok*** doğru buluyorum.** Mümkün olduğunca çabuk bitiriniz, dikte ediniz.

Görüşüme göre Yeni Ekonomik Politika üzerine bir ekleme gereklidir. Görüşümce bu en iyi şekilde tek tek bölümlere eklenerek yapılabilir (burada Yeni Ekonomik Politika'nın ***genel çerçeve içindeki*** konumu, önemi, ***rolü*** çeşitli yönlerden ***aydınlatılmalıdır***). Hemen her bölüme, Yeni Ekonomik Politika'nın bütünlüklü ekonomik planını ***değiştirmediği*** ve onun çerçevesinin ***dışına çıkmadığı***, bilakis onun gerçekleştirilmesine ***yaklaşım*** tarzını değiştirdiği konusunda bir-iki sayfa eklenebilir (ve görüşüme göre eklenmelidir).***

Görüşünüz?

Selam!
Lenin"

*(**Lenin**. Tüm Eserler, cit XXIX, "Krjijanovski yoldaşa el yazısı" s. 463 vd., Rusça, 1921.)*

* *Tarih, mektubun içeriği itibariyle yaklaşık olarak tespit edildi, Bkz. 2. Not, — **Redaksiyon.***

** *Burada kastedilen G. M. Krjijanovski'nin "RSFSC'nin Ekonomik Sorunları ve Devlet Genel Plan Komisyonunun Çalışmaları (Devlet Planı)" adlı kitabın ayrıntılı tasarımıdır,. 1. Bölüm, Giriş. Sekisyonların Çalışmaları; İstatistik ve Dağıtım, Yakıt, Ulaştırma, Sanayi, Tarım ve Reyonlaştırma Sektörü. Kitap, Aralık 1921'de yayınlanmıştır. —**Redaksiyon.***

*** *Lenin'in değindiği noktalar G. M. Krjijanovski tarafından dikkate alınmıştır. O, Giriş bölümünün "Sonuçlar"ında şöyle yazıyordu "Esasen ekonomimizin en yakın görevlerinin gerçekleştirilmesine diyalektik bir yaklaşım olan yeni ekonomik politikamız, devrimimizin savaş evresindeki ekonomik deneyiminin sürekliliğinde kalıcı*

4 — NEP'in En Önemli Görevi Sanayileşme, Sosyalizmin Teknik Bir Temelinin Yaratılmasıdır.

"... Yardımcı kaynakların güvence altına alınmasının, sosyalist toplumun yaratılmasının gerçek ve biricik temeli, ancak ve yalnız büyük sanayidir. Kapitalist büyük fabrika olmadan, yüksek derecede gelişmiş bir büyük sanayi olmadan genel olarak sosyalizmden hiç söz edilemez, ve hele bir köylüler ülkesinde hiç mi hiç söz edilemez; Rusya'daki bizler bunu eskiye oranla çok daha somut olarak biliyoruz, ve belirsiz ya da soyut bir biçimde büyük sanayiin yeniden inşasından söz etmek yerine, bugün belirli, tam olarak hesaplanmış, somut bir elektriklendirme planından söz ediyoruz. Bütünlüklü olarak tam bir şekilde hesaplanmış bir plana, Rusya'nın doğa özgüllükleri dikkate alınarak hangi yardımcı kaynaklarla ekonomimizin temeli olarak büyük sanayinin bu temelini kurabileceğimize, kurmak zorunda olduğumuza ve kuracağımıza dair bize belli bir fikir veren, en iyi Rus uzman ve bilginlerinin çalışma ve katkıları ile bir plana sahibiz. Aksi halde ekonomik yaşamımızın, herhangi bir gerçekten sosyalist temelinden hiç söz edilemez. Bu bütünüyle inkar edilemez bir şekilde kalmaktadır, her ne kadar son dönemde bu konuda aynî vergi ile bağlantılı olarak soyut ifadelerle konuşulsa da, herşeyden önce büyük sanayiin yeniden inşa edilmek zorunda olduğu şimdi somut olarak söylenmelidir... Bazı yoldaşlardan böylesi ifadeler duymak fırsatına şahsen sahip oldum, ve doğal olarak bunlara ancak bir omuz silkmesi ile cevap verebildim. Bizim herhangi bir zamanda bu ana hedefi unutabileceğimizi varsaymak, elbette bütünüyle gülünç ve anlamsızdır. Burada yalnızca yoldaşlarda böylesi kuşku ve kaygıların nasıl ortaya çıkabildiği, onsuz sosyalizmin maddi üretim temelinin mümkün olmadığı bu başlıca ana görevin, bu görevin bizde arka plana geçtiğini nasıl varsayabildikleri sorulmalıdır. Bu yoldaşlar basitçe devletimiz ile küçük sanayi arasındaki iliş-

---

bir yarık açmaktadır. Bununla gerçekçi bir planın koyulmasına yaklaşım daha karmaşık olacaktır, ama Ekim Devrimi'nin kazanımları ile çizilen temel hedefler ve yollar hiçbir şekilde değişmemektedir." (G. M. Krjijanovski: "RSFSC'nin Ekonomik Sorunları ve Devlet Genel Plan Komisyonu'nun Çalışmaları (Devlet Planı)", 1. Bölüm, Moskova. 1924. s. 25. Rusca). —Redaksiyon.

kiyi yanlış kavramışlardır. Temel görevimiz, ağır sanayiin yeniden tesisidir. Ama az buçuk ciddi ve sistematik olarak bu büyük sanayiin yeniden tesisine geçebilmek için küçük sanayiin yeniden tesisine gereksinimimiz vardır. Bu yılda, 1921'de, ve geçen yılda büyük sanayiin yeniden tesisi çalışmamızda muazzam bir sekteye uğradık.

Sonbahar ve kış 1920'de büyük sanayimizin birkaç önemli dalını faaliyete geçirdik, fakat yeniden faaliyeti durdurmak zorunda kaldık. Neden? Niçin? Yeterli derecede işgücü sağlama olanağına sahip, hammadde temini olanağına sahip birçok fabrika vardı. Bu fabrikalarda şimdi iş neden kesintiye uğradı? Çünkü yeterli gıda maddesi ve yakıt fonlarına sahip değildik. Doğru bir aylık dağıtım ile güvence altına alınmış devlet ihtiyatı (yedeği) olarak 400 milyon pud tahıl olmaksızın (yaklaşık bir sayı veriyorum), bu olmaksızın doğru herhangi bir ekonomik inşadan, büyük sanayiin yeniden tesisinden söz etmek zordur; bu olmaksızın başlamış büyük sanayii tesis etme çalışmasının yeniden birkaç ay kesilmesi ile karşı karşıya bulunmaktayız. Harekete geçirilen az işletmelerin büyük çoğunluğu, şimdi durmaktadır. Bütünüyle güvence altına alınmış ve yeterli derecede gıda maddeleri fonu olmaksızın, devletin kendi dikkatini yoğunlaştırabilmesinden, onun sistematik bir şekilde büyük sanayiin yeniden inşasını yürütebilmesinden, bu yeniden inşanın mütevazi bir oranda olsa bile, kesintisiz bir biçimde yürümesinden hiç söz edilemez.

Ve yakıt ile ilgili olarak, Donetz havzasının yeniden inşasına kadar, bize düzenli nafta teslimatı yapılmadığı sürece, yine odun, kazan ocaklarını odun ile ısıtma, yani yine küçük ekonomiye bağımlılık kalmaktadır.

Bu nedenle, şimdi neden ana dikkatin köylüye yöneltilmesinin zorunlu olduğunu kavramayan yoldaşlarda bir hata, bir yanılgı ortaya çıktı."

*(**Lenin:** Tüm Eserler, cilt XXIV, "RKP Tüm-Rusya Konferansı'nda Aynî Vergi Üzerine Konuşma", s. 503 vd. 1921.)*

"...*Dış koşullar.* Tekniği korkunç geri olan bir ülkede iktidara geldik. Az çok modern teknik temelinde yükselen az sayıda büyük sanayi birimlerinin yanısıra, tekniği, modern kazanımlar bakış açısından iler tutar yanı olmayan yüzlerce ve binlerce fabrika ve tesise sahibiz. Bu arada, ülkemizden çok daha gelişmiş ve modern sanayi tekniğine sahip bir dizi kapitalist ülkeyle kuşatılmış durumdayız. Kapitalist ülkelere bakın, orada, tekniğin yalnızca ilerlemediğini, bilakis neredeyse koştuğunu ve sanayi tekniğinin eski biçimlerini geçtiğini göreceksiniz. Ve böylece ülkemizde bir yandan, en ileri toplum düzenine, Sovyet düzenine ve dünyanın en ileri devlet iktidarına, Sovyet iktidarına, öte yandan ise sosyalizm için ve Sovyet iktidarı için temeli oluşturması gereken, sanayinin son derece geri tekniğine sahip olmamız gibi bir durum ortaya çıkıyor. Bu çelişki varolduğu sürece, ülkemizde sosyalizmin nihai zaferinin kazanılabileceğine inanıyor musunuz?

Bu çelişkiyi ortadan kaldırmak için ne yapmalıyız? Bunun için, gelişmiş kapitalist ülkelerin ileri tekniğine yetişmek ve onu geçmeyi başarmak zorundayız. Gelişmiş kapitalist ülkelere, yeni bir politik düzenin, Sovyet düzeninin kurulması bakımından yetiştik ve onları geçtik. Bu iyi. Ama bu yeterli değil. Ülkemizde sosyalizmin nihai zaferini kazanmak için, bu ülkelere teknik-ekonomik bakımdan da yetişmeli ve onları geçmeliyiz. Ya bunu başarırız, ya da eziliriz.

Bu yalnızca sosyalizmin kurulması bakış açısından doğru değildir. Kapitalist kuşatma koşulları altında ülkemizin bağımsızlığının korunması bakış açısından da doğrudur. Savunma için yeterli endüstriyel temele sahip olmaksızın ülkemizin bağımsızlığının korunması olanaksızdır. Sanayide en gelişmiş tekniğe sahip olmaksızın, bu tür bir endüstriyel temel yaratmak olanaksızdır."

*(**Stalin.** Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, "Ülkenin Sanayileşmesi ve SBKP(B)'deki Sağ Sapma", s. 45 vd., 1928; **J.V. Stalin**, Eserler, cit 11, s. 220-221, Almanca.)*

5— Lenin'in Köyün Sosyalist Dönüşümü İçin Kooperatif Planı

"... Bizde kooperatifçiliğe, bana öyle geliyor ki, yeterli dikkat gösterilmemektedir. Kooperatifçiliğin şimdi, Ekim Devriminden beri ve NEP'ten bağımsız olarak (tam tersine, bu bağıntıda şöyle demek gerekir: tam da NEP sayesinde), bizde gayet olağanüstü bir önem kazandığını herkesin anladığını söylemek çok zor. Eski kooperatifçilerin hayallerinde pekçok fantezi yer alıyor. Hayalperestlikleriyle çoğu kez gülünç kaçıyorlar. Ama hayalperestlikleri nerde yatıyor? Bu insanların, işçi sınıfının sömürücülerin egemenliğini devirmek için yürüttüğü siyasi mücadelenin temel önemini anlamamalarında yatıyor. Bu devrilme şimdi bizde bir olgu haline gelmiştir, ve eski kooperatifçilerin hayallerindeki fantezimsi, hatta romantik, hatta hatta ipsiz sapsız şeyler bile çıplak gerçeklik haline gelmektedir.

Bizde gerçekten, devlet iktidarı işçi sınıfının ellerinde olduğundan, tüm üretim araçları bu devlet iktidarına ait olduğundan, bizde gerçekten sadece nüfusu kooperatiflerde örgütleme görevi kalmıştır geriye. Nüfusun en kapsamlı kooperatifleştirilmesi koşuluyla, geçmişte haklı olarak sınıf mücadelesi zorunluluğu, siyasi iktidar uğruna mücadele zorunluluğu düşüncesinde olanların haklı bir biçimde alayına, gülüp geçmesine, küçümseyici tavrına neden olan sosyalizm kendiliğinden hedefe ulaşır. Ne var ki Rusya'yı kooperatifleştirmenin şimdi bizim için ne muazzam, ölçüsüz bir önem kazandığını tüm yoldaşlar hesaplamıyorlar. NEP'le birlikte tüccar olarak köylüye, özel ticaret ilkesine bir taviz verdik; (düşünüldüğünün tersine) kooperatiflerin muazzam önemi tam da buradan çıkıyor. NEP egemenliği altında Rusya nüfusunun yeterince kapsamlı ve yeterince derinlemesine kooperatifleştirilmesi aslında ihtiyacımız olan şeyin hepsidir, çünkü biz şimdi, eskiden çok, pekçok sosyalist için bir kırgınlık sebebi oluşturan o özel çıkarların, özel ticaret çıkarlarının birleştirilmesi derecesini, bunların devlet tarafından gözetlenme ve denetlenme derecesini; onların genel çıkarlara

tabi olma derecesini bulmuş bulunuyoruz. Gerçekten de, tüm büyük çaplı üretim araçları üzerinde devletin tasarruf yetkisi, devlet iktidarının proletaryanın ellerinde olması, bu proletaryanın milyonlarca küçük ve küçücük köylülerle ittifakı, bu proletaryanın köylülük karşısındaki yönetici konumunun güvence altına alınmış olması vs. — tüm bunlar, daha önce küçümseyerek bezirgânlık olarak gördüğümüz ve şimdi; NEP düzeninde bazı bakımlardan öyle görmekte haklı olduğumuz kooperatiflerden, sadece kooperatiflerden hareket ederek, tam sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan her şey değil mi? Bu, henüz sosyalist toplumun kuruluşu değildir, ama bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan herşeydir.

Tam da bu husus pratikçilerimizin pek çoğu tarafından küçümsenmektedir. Bizde kooperatifler küçümseyici bir tarzda ele almıyor ve bu kooperatiflerin, birincisi, ilkesel yandan bakıldığında (üretim araçları üzerindeki mülkiyetin devletin ellerinde olması), ikincisi, mümkün olduğunca ***basit, kolay ve köylü tarafından kolayca anlaşılabilir*** bir yoldan yeni durumlara geçiş bakış açısından ne denli olağanüstü öneme sahip olduğu kavranmıyor.

Ve esas olan da zaten bu ya. Mümkün olan her türlü işçi birlikleri üzerinden sosyalizmin inşası hakkında hayalperestlik taslamak bir şeydir; bu sosyalizmi pratikte ***her*** küçük köylünün bu inşaya katılabileceği şekilde inşa etmeyi öğrenmek bir başka şey. Biz şimdi bu basamağa ulaşmış bulunuyoruz. Ve bizim, madem ki bu basamağa ulaşmış bulunuyoruz, ondan çok az yararlandığımıza kuşku yoktur.

NEP'e geçerken aşırılığa kaçtık, ticaret ve meslek özgürlüğü ilkesine çok fazla alan tanımamız yönünde değil, tersine NEP'e geçerken kooperatifler üzerine düşünmeyi unutma, şimdi kooperatifleri küçümseme, daha şimdiden kooperatiflerin büyük önemini yukarıda işaret ettiğimiz bu önemin iki anlamında da unutmaya başlamış olduğumuz yönünde aşırılığa kaçtık...

... Her toplum düzeni ancak, belirli bir sınıf tarafından mali bakımdan desteklendiği zaman ortaya çıkar. "Özgür" kapitaliz-

min doğumunun malolduğu yüzlerce ve binlerce milyon rubleyi anımsatmaya gerek yok. Bugün olağanın üstünde ölçüde desteklememiz gereken toplum düzeninin kooperatifsel düzen olduğunu şimdi görmemiz ve bu bilgiyi pratiğe geçirmemiz gerekiyor. Ama onu kelimenin gerçek anlamında desteklememiz gerekiyor, yani bu destekten herhangi bir kooperatifsel ticari faaliyeti teşvik etmeyi anlamak yetmez, bu destekten, ***halkın gerçek kitlelerinin gerçekten katıldığı*** bir kooperatifsel ticari faaliyetin desteklenmesi anlaşılmak zorundadır. Kooperatifsel ticari faaliyete katılan köylüye bir prim vermek kayıtsız şartsız doğru bir biçimdir, fakat bu katılımı denetlemek, bilinç ve nitelik bakımından sınamak gerekir — sorunun özü budur. Kooperatifçinin biri bir köye gelip orada bir kooperatif dükkanı kurduğunda, dar anlamda halk buna katılmış değildir, ama aynı zamanda kendi avantajını düşünerek, çabucak buna katılmaya çalışacaktır.

Bu meselenin bir başka yanı daha vardır. "Uygar" (herşeyden önce okuma ve yazma bilen) Avrupalının bakış açısından istisnasız herkesi kooperatifsel faaliyetlere, hem de pasif değil aktif olarak katılmaya sevketmek için çok az şey yapmamız gerekiyor. Aslında bize yapacak "sadece" bir şey kalıyor: nüfusumuzu, kooperatiflere genel katılımdan kaynaklanan avantajları görecek ve bu katılımı örgütleyecek kadar "uygar" kılmak. "Sadece" bu. Sosyalizme geçmek için şimdi başka hiçbir bilgeliğe ihtiyacımız yok. Ama bu "sadece"yi başarmak için tam bir devrim, tüm halk kütlesinin tam bir kültürel gelişme dönemi gerekiyor. Bu yüzde şunu kendimize kural edinmeliyiz: mümkün olduğunca az ukalalık ve mümkün olduğunca az tumturaklı sözler. NEP bu bakımdan en sıradan köylülerin düzeyine uyduğu, ondan daha fazla hiçbir şey talep etmediği ölçüde bir ilerlemedir. Ama NEP sayesinde istisnasız tüm nüfusun kooperatiflere katılımını sağlamak için tüm bir tarihi dönem gerekir. En elverişli halde biz bu dönemi bir-iki onyılda katedebiliriz. Ama yine de bu özel bir tarihi dönem olacaktır, ve bu tarihi dönem olmadan, tüm nüfusun genel ilkokul tahsili olmadan, yeterince yüksek derecede bir uyanmışlık olmadan, nüfusu yeterli dere-

cede kitap kullanmaya alıştırmadan, ve bunun için maddi temel olmadan, diyelim ki kötü ürüne, açlığa vs. karşı belli bir güvence olmadan — bunlar olmadan hedefimize ulaşamayız. Şimdi herşey, halihazırda göstermiş bulunduğumuz, hem de yeterli ölçüde göstermiş olduğumuz ve tam başarıyla taçlandırmış olduğumuz o devrimci atılımı, o devrimci coşkuyu, iyi bir kooperatifçi için gayet yeterli olan, uyanık ve bilgili bir tüccar olma (burada nerdeyse şöyle demek istiyorum) yeteneğiyle birleştirmeyi bilmemize bağlıdır. Tüccar olma yeteneğinden anladığım, kültürlü bir tüccar olma yeteneğidir. Kişi ticaret yapıyorsa, tüccar olmayı da bilir diyen Rus insanları ya da sıradan köylüler varsın bunu kulak ardı etsinler. Bu tamamen yanlıştır. Tabii ki ticaret yapar, ama oradan, kültürlü bir tüccar olma yeteneğine kadar arada dağlar vardır. O bugün ticaretini Asya tarzı yürütüyor, ama bir tüccar olmayı bilmek için Avrupai tarzda ticaret yapmayı bilmek gerekir. Onu bundan tüm bir dönem ayırıyor.

Sonuca geliyorum. Kooperatifler için bir dizi iktisadi, mali ve banka ayrıcalıkları — sosyalist devletimizin nüfusun yeni örgütlenme ilkesine vereceği destek bunlardan oluşmalıdır. Ama bununla görev ancak genel hatlarıyla çizilmiş olur, çünkü görevin tüm içeriği pratikte henüz belirsiz kalmaktadır, henüz ayrıntısına kadar tasvir edilmemiştir, yani kooperatifleştirme için vereceğimiz "primler"in biçimini (ve verilme koşullarını) onlarla kooperatifleri yeterince teşvik edeceğimiz primlerin biçimini, onlar sayesinde uygar bir kooperatifçiye vereceğimiz primlerin biçimini bulmayı bilmemiz gerekiyor. Ama üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyetin olduğu, proletaryanın burjuvazi üzerinde sınıf zaferinin olduğu bir uygar kooperatifçiler sistemi — bu sosyalizm sistemidir...

... Kapitalist bir devlette kooperatiflerin kapitalist bir kollektif kurum olduğuna kuşku yoktur. Bizim —sadece toplumsal toprak ve arazi üzerindeki ve sadece işçi sınıfının elinde bulunan devlet iktidarının kontrolu altındaki— özel kapitalist işletmeleri, tutarlı sosyalist tipteki (hem üretim araçlarının hem de işletmenin olduğu gibi işletmenin üzerinde kurulu bulunduğu toprak ve arazinin de tümüyle devlete ait olduğu) işletmelerle

birleştirdiğimiz şimdiki ekonomik gerçekliğimizde, üçüncü türde bir işletme sorununun daha ortaya çıktığına da kuşku yoktur; bunlar, önceleri ilkesel önem açısından herhangi bir bağımsızlık düşmeyen işletmelerdi, yani: kooperatifsel işletmeler. Özel kapitalizmde kooperatifsel işletmeler kapitalist işletmelerden, kollektif işletmelerin özel işletmelerden ayrılması şeklinde ayrılırlar. Devlet kapitalizminde kooperatifsel işletmeler devlet kapitalisti işletmelerden, birincisi, özel, ikincisi, kollektif işletmeler olmalarıyla ayrılırlar. Bizde varolan toplum düzeninde kooperatifsel işletmeler özel kapitalist işletmelerden kollektif işletmeler olmalarıyla ayrılırlar, fakat, devlete, yani işçi sınıfına ait olan toprak ve arazi üzerinde kurulu ve ona ait üretim araçlarıyla donatılmış olduklarında, sosyalist işletmelerden ayrılmazlar...

... Şimdi, kooperatiflerin basit büyümesinin, bizim için (yukarıda belirtilen "küçük" istisna ile) sosyalizmin büyümesiyle özdeş olduğunu söyleme hakkımız vardır, ve bununla aynı zamanda sosyalizme ilişkin tüm görüşümüzün temelli değiştiğini kabul etmeliyiz. Bu temelli değişiklik, önceleri ağırlık noktasını siyasi mücadeleye, devrime, iktidarı ele geçirmeye vs. vermemiz ve vermek zorunda olmamızda yatıyor. Buna karşılık bugün ağırlık noktası, barışçıl örgütsel "kültürel" çalışmaya kayacak şekilde değişmektedir. Uluslararası ilişkiler olmasaydı, pozisyonumuz için uluslararası ölçekte savaşma yükümlülüğü olmasaydı, ağırlık noktasının bizim için kültürel çalışmaya kaydığını söylerdim. Ama bunu bir tarafa bırakır ve iç ekonomik koşullarla kendimizi sınırlayacak olursak, bizde şimdi çalışmanın ağırlık noktası gerçekten de kültürel çalışmaya indirgenmektedir.

Önümüzde, bir dönem oluşturan iki ana görev bulunuyor. Bunlardan biri, tamamiyle geçmiş dönemden devralmış olduğumuz, hiçbir işe yaramayan aygıtımızı yeniden biçimlendirme görevidir. Burada herhangi birşeyi ciddi biçimde yeniden biçimlendirmeyi beş mücadele yılı içinde becermedik ve zaten beceremezdik de. İkinci görevimiz, köylülük için kültürel çalışmadır. Ve köylülük arasındaki bu kültürel çalışma, iktisadi

amaç olarak tam da kooperatifleştirmeyi güdüyor. Tam bir kooperatifleştirmeye sahip olsaydık, o zaman iki ayağımızla da sosyalist zemin üzerinde duruyor olurduk. Ama bu önkoşul, [yani —ÇN] tam kooperatifleştirme, köylülüğün (en büyük kütle olarak tam da köylülüğün) öyle bir kültür düzeyini kapsıyor ki, tam bir kültür devrimi olmadan bu tam kooperatifleştirme imkansızdır.

Hasımlarımız, yetersiz kültürlü bir ülkeye sosyalizmi aşılamak istememizin, tarafımızdan anlamsız bir başlangıç olduğu suçlamasıyla sık sık karşımıza çıktılar. Ama onların yanılgısı, bizim (her türlü müşkülpesentlerin) teorisine göre başlamış olmamız gereken uçtan başlamamış olmamızdan, ve bizde siyasi ve sosyal devrimin, şimdi yine de karşı karşıya olduğumuz kültürel devrimden, kültür devriminden önce gelmiş olmasından çıkıyor.

Şimdi tam sosyalist bir ülke haline gelmemiz için bu kültür devrimi yeterlidir, ama bu kültür devrimi bizim için hem saf kültürel nitelikli (çünkü biz okuma-yazma bilmiyoruz) hem de maddi nitelikli (çünkü kültürlü olmak için maddi üretim araçlarının biraz gelişmiş olması, belli bir maddi temel gereklidir) korkunç zorluklar getirmektedir."

*(**Lenin**, Seçme Eserler, cilt IX, "Kooperatifçilik Üzerine", 1923; **V.İ. Lenin**, İki Ciltte Seçme Eserler, cilt II, s. 988-995, Almanca.)*

6) Kapitalist Unsurlara Karşı Mücadele ve Onun NEP'in Çeşitli Evrelerindeki Biçimleri

"..."Kraznaya Svezda"nın 16. sayısında, genel olarak tartışılmaz doğrulukta olan "Sınıf Olarak Kulakların Tasfiyesi" adlı makale, formülasyonlarda iki hata içermektedir. Bu hataları düzeltmenin gerekli olduğunu düşünüyorum.

1— Makalede şöyle denmektedir:

"Restorasyon döneminde, kentte ve kırda kapitalist unsurların kısıtlanması politikasını yürütmüştük. Yeniden yapılanma döneminin başlamasıyla kısıtlama politikasından, kapitalist unsurların defedilmesi politikasına geçtik."

Bu sav yanlıştır. Kapitalist unsurların kısıtlanması politikasıyla, defedilmesi politikası birbirinden farklı değildir. İkisi de aynı politikadır. Köydeki kapitalist unsurların defedilmesi, kapitalist unsurların kısıtlanması politikasının, Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasının kaçınılmaz bir sonucu ve bir bileşenidir. Köyün kapitalist ***unsurlarının*** defedilmesi, Kulakların ***sınıf*** olarak defedilmesiyle aynı değildir. Köyün kapitalist unsurlarının defedilmesi, vergi baskısına, Sovyet iktidarının kısıtlama önlemleri sistemine direnemeyen Kulakların ***tek tek kesimlerinin*** üstesinden gelinmesi ve defedilmesidir. Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasının, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması politikasının, zorunlu olarak Kulakların tek tek kesimlerinin defedilmesine yol açacağı açıktır, o nedenle, Kulakların tek tek kesimlerinin defedilmesi, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması politikasının kaçınılmaz bir sonucu ve bileşeni olmasından başka türlü değerlendirilemez.

Bu politika bizim ülkemizde, sadece restorasyon döneminde değil, bilakis yeniden yapılanma döneminde de, XV. Parti Kongresi döneminde de (Aralık 1927), Partimizin XVI. Konferansı (Nisan 1929) döneminde de ve bu Konferanstan, genel bir kollektifleştirme safhasına girdiğimiz, sınıf olarak Kulakların ***tasfiye edilmesi*** politikasına ***geçtiğimiz*** 1929 yazına kadarki dönemde de güdüldü.

Diyelim ki, Aralık 1925'deki XIV. Parti Kongresi'nden *(bkz. MK Raporu Üzerine Karar)* Nisan 1929'daki XVI. Parti Konferansı'na kadarki en önemli Parti belgelerine bakıldığında *(bkz. "Tarımın Kalkındırılmasının Yolları Üzerine" karar).*

"Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması" ya da "köyde kapitalizmin büyümesinin sınırlandırılması" tezinin hep, "köyün kapitalist unsurlarının defedilmesi", "köydeki kapitalist unsurların yenilmesi" tezinin ***yanında*** geçtiği saptanmamazlık edilemez.

Bunun anlamı nedir?

Bunun anlamı, Partinin, köydeki kapitalist unsurların defedilmesini, Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasından, köydeki kapitalist unsurların kısıtlanması politikasından ***ayırmadığıdır.***

XV. Parti Kongresi gibi XVI. Parti Konferansı da tamamen, "tarım burjuvazisinin sömürücü çabalarının kısıtlanması" *(XV. Parti Kongresi'nin "Kırda Çalışma Üzerine" kararı)* politikasının zemini üzerinde, "köyde kapitalizmin gelişimini sınırlandıran yeni önlemler alınması" *(aynı yerde)*, "Kulakların sömürücü eğilimlerinin kararlılıkla kısıtlanması" *(XV. Parti Kongresi'nin Beş Yıllık Plan Üzerine Kararı)*, "Kulakların ve özel tüccarların daha ileri, sistematik ve ısrarlı biçimde kısıtlanması" anlamında "Kulaklara karşı saldırı" *(bkz. aynı yerde)*, kırda ve kentte "özel kapitalist işletme unsurlarının" "ekonomik olarak daha kesin biçimde geri püskürtülmesi" *(XV. Parti Kongresi'nin MK Raporu'na İlişkin Kararı)* politikası zemininde durmaktadır.

Yani, a) kapitalist unsurların kısıtlanması politikasıyla bu unsurların geri püskürtülmesi politikasını birbirinden ayıran bu makalenin yazarı haksızdır. Gerçekler, burada sözkonusu olanın, Kulakların tek tek kesimlerinin geri püskürtülmesinin kapitalizmin kısıtlanması politikasının bir bileşeni ve sonucu olduğunu göstermektedir.

Ve, b) Köyün kapitalist unsurlarının geri püskürtülmesinin, yeniden yapılanma döneminde, XV. Parti Kongresi döneminde başladığını iddia eden, bu makalenin yazarı haksızdır. Gerçekte geri püskürtme XV. Parti Kongresi'nden önce, restorasyon döneminde olduğu gibi, XV. Parti Kongresi'nden sonra yeniden yapılanma döneminde de sürdürülmüştür. Kulakların sömürücü

eğilimlerinin kısıtlanması politikası, XV. Parti Kongresi döneminde sadece yeni, ek önlemlerle güçlendirilmiş ve buna bağlantılı olarak da Kulakların tek tek kesimlerinin geri püskürtülmesi güç kazanmıştır.

2— Makalede şöyle denmektedir:

"Sınıf olarak Kulakların tasfiyesi tamamen kapitalist unsurların geri püskürtülmesi politikasından çıkmaktadır ve bu politikanın yeni bir safhada sürdürülmesidir."

Bu sav eksiktir, o nedenle de yanlıştır. Sınıf olarak Kulakların tasfiye edilmesi politikasının gökten düşmediği açıktır. Bu politika, daha önce yaşanan bütün bir kısıtlama ve sonuç olarak da, köydeki kapitalist unsurların püskürtülmesi dönemi tarafından hazırlanmıştır. Fakat bu durum, bu politikanın, köydeki kapitalist unsurların kısıtlanması ve (püskürtülmesi) politikasından ***temelden*** farklı olmadığı, kısıtlama politikasının ***devamı*** olduğu anlamına gelmez. Yazarımız gibi konuşmak, 1929 yazından bu yana köyün gelişiminde meydana gelen ***değişikliği*** inkar etmek demektir. Böyle konuşmak bu dönemde partimizin köydeki politikasında bir ***dönüşüm*** yaşandığı gerçeğini inkar etmek demektir. Böyle konuşmak, bir zamanlar XIV. Parti Kongresi'nin kararlarına sarılarak kollektif çiftlikler ve sovyet çiftliklerinin kurulması ve geliştirilmesi politikasına karşı çıkan Frumkin gibi, XV. Parti Kongresi kararlarına sarılarak partinin ***yeni*** politikasına karşı çıkan parti içindeki sağ unsurlara belli bir ideolojik siper yaratmak demektir.

XV. Parti Kongresi, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması (ve püskürtülmesi) politikasının güçlendirilmesini ilan ederken, parti nereden yola çıkmıştı? Partinin çıkış noktası, Kulakların ***sınıf olarak***, bu kısıtlamaya rağmen bir süre daha varlığını devam ettireceğidir. XV. Parti Kongresi, ***o nedenle***, kiralayanların çoğunluğu Kulaklar olmasına rağmen toprak kirası üzerine yasayı yürürlüğe koymuştur. XV. Parti Kongresi, ***o nedenle***, köyde ücretli emek kullanımı üzerine yasayı yürürlüğe koymuş ve en katı biçimde uygulanmasını istemiştir. *O*

nedenle, Kulakların mülksüzleştirilmelerinin kaçınılmazlığı bir kez daha ilan edilmiştir. Bu yasa ve kararlar, köyde kapitalist unsurların ***sınırlandırılması*** (ve püskürtülmesi) politikasına aykırı mıdır? Elbette ***hayır***. Bu yasa ve kararlar sınıf olarak Kulakların tasfiye edilmesine aykırı mıdır? ***Elbette***! Genel bir kollektifleştirmenin gündemde olduğu ve günden güne daha da yaygınlaşan bölgelerde bu yasa ve kararlar yürürlükten kaldırılmalıdır. Ayrıca bu bölgelerde sözkonusu yasa ve kararlar genel kollektifleşme ve kollektif çiftlik hareketinin gidişi sayesinde zaten yürürlükte değildir artık.

Bütün bunlardan sonra sınıf olarak Kulakların tasfiyesi politikasının, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması (ve püskürtülmesi) politikasının ***devamı*** olduğu söylenebilir mi? Çok açıktır ki söylenemez.

Sözünü ettiğimiz makalenin yazarı, sınıf olarak Kulakların elinde toprağı serbestçe kullanım hakkıyla üretim araçları ***kaldıkça***, pratiğimizde, köyde ücretli emek kullanımı üzerine yasayı, kira yasasını ve Kulakların mülksüzleştirilmesini yasaklayan yasayı yürürlükte tuttukça, bu sınıfın vergiler ve başka kısıtlama önlemleriyle püskürtülemeyeceğini unutuyor. Yazar, Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasının, sadece Kulaklığın tek tek kesimlerinin geri püskürtülmesine yolaçacağı, bunun ise, belli bir süre, sınıf olarak Kulakların ***muhafazasına*** aykırı düşmeyeceği, tersine bunu şart koşacağını unutuyor. Kulakları sınıf olarak püskürtmek için, kısıtlama ve tek tek Kulak kesimlerin püskürtülmesi politikası yeterli değildir. Sınıf olarak Kulakları püskürtmek için, bu sınıfın direnişini açık savaşta ***kırmak*** ve üretimde varlık ve gelişim kaynaklarını (toprağın serbestçe kullanımı, üretim araçları, kiralama, ücretli emek kullanımı hakkı vs.) ***elinden almak*** zorunludur.

Kulakların sınıf olarak tasfiyesi politikasına ***geçiş*** işte budur. Bu olmaksızın sınıf olarak Kulakların püskürtülmesi lafları, sadece sağ sapmacılar için iyi ve yararlı olan boş bir gevezeliktir. Bu olmadan köyde ciddi ve genel bir kollektifleştirme düşünülemez. Kulaklığı ezip geçen ve genel kollektifleştirmeyi gerçekleştiren köylerimizdeki yoksul ve orta köylüler bunu çok

iyi anlamışlardır. Ancak görünen o ki, bazı yoldaşlarımız bunu henüz kavrayamadılar.

Kısaca söylendiğinde, partimizin köyde yürüttüğü şimdiki politika eski politikanın ***devamı*** değil, köyün kapitalist unsurlarının ***kısıtlanması*** (ve püskürtülmesi) eski politikasından Kulakların sınıf olarak ***tasfiyesi*** politikasına ***geçiştir.***"

*(**Stâlin**, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, "Sınıf Olarak Kulakların Tasfiyesi Politikası Üzerine", s. 233 vd., 1930; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 12, s. 157—161, Almanca.)*

7 — Sosyalizmin İnşası ve Sınıf Mücadelesinin Sönmesi İle Değil, Aksine Keskinleşmesi Yoluyla Sınıfların Ortadan Kalkması

"... Buharin konuşmasında, Kulakların sosyalizme intibakı teorisini, ünlü bir Lenin alıntısına işaret ederek güçlendirmeye çalıştı. Lenin'in, Buharin'le ***aynı şeyleri*** söylediğini iddia etti.

Bu doğru değildir yoldaşlar. Bu, Lenin'i kaba, kabul edilemez biçimde karalamak anlamına gelir.

İşte bu Lenin alıntısının metni:

"Sovyet Cumhuriyetimizde sosyal düzen, iki sınıfın, işçilerle köylülerin işbirliğine dayanır, ki buna şimdi belirli koşullar altında 'NEP'çilerin, yani burjuvazinin de [katılmasına —ÇN] izin verilmiştir." *(4. Baskı, cilt 33, s. 444 [Almanca İki Ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 1004])*

Görüyorsunuz, burada kapitalist sınıfın sosyalizme intibak etmesinden tek söz bile edilmemiştir. Burada sözkonusu edilen, işçilerle köylülerin birliğine, "bazı koşullar altında" NEP'çilerin de, yani burjuvazinin de katılmasına "izin verdiği"mizdir.

Bu ne anlama gelir? Böylece NEP'çilerin sosyalizme intibak etme imkanını kabul etmiş mi oluyoruz? Elbette hayır. Ancak utanma duygusunu yitirmiş olanlar, Lenin'in söylediklerini böyle yorumlayabilirler. Bunun anlamı, burjuvaziyi şu an yok etmediğimiz, mülkiyetine şu an el koymadığımız, bilakis, belli

koşullar altında, yani kapitalistlerin sürekli kısıtlanması ve giderek ekonomik yaşamdan atılmasına yol açan proletarya diktatörlüğü yasalarına mutlak tabi olma koşulları altında, varlığını sürdürmesine izin verdiğimizdir.

Amansız bir sınıf savaşı olmaksızın kapitalistleri defetmek ve kapitalizmin köklerini yok etmek mümkün müdür? Hayır, değildir.

Kapitalistlerin sosyalizme intibakı teori ve pratiğiyle sınıfları ortadan kaldırmak mümkün müdür? Hayır, mümkün değildir. Böyle bir teori ve pratikle sınıflar sadece korunur ve ebedileştirilir, çünkü bu teori Marksist sınıf mücadelesi teorisine aykırıdır.

Oysa Lenin'den alıntı, proletarya diktatörlüğü koşulları altında Marksist sınıf mücadelesi teorisine dayanmaktadır.

Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibakı teorisiyle, Lenin'in amansız sınıf mücadelesi olarak diktatörlük teorisi arasında ortak ne olabilir? İkisi arasında hiçbir ortak yan olmadığı ve olamayacağı açıktır.

Buharin, proletarya diktatörlüğü altında sınıfların ortadan kalkması için, sınıf mücadelesinin ***sönmek*** ve ***ortadan kalkmak*** zorunda olduğunu düşünüyor. Oysa Lenin tam tersine, sınıfların ancak inatçı bir sınıf mücadelesi yoluyla ortadan kaldırılabileceğini, bu sınıf mücadelesinin proletarya diktatörlüğü koşulları altında, proletarya diktatörlüğünden önce olduğundan ***daha acımasız*** olacağını öğretmektedir.

"Sınıfların ortadan kaldırılması" diyor Lenin, "(eski sosyalizm ve Sosyal-demokrasi içindeki sersemlerin sandığı gibi) sermayenin iktidarının devrilmesinden, burjuva devletin yıkılmasından, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından ***sonra yokolmayan***, bilakis sadece biçimleri değişen ve birçok açıdan daha da acımasızlaşan uzun süreli, zorlu, inatçı bir ***sınıf mücadelesinin*** eseri olacaktır." *(4. Baskı, cilt 29, s. 359 [Almanca iki ciltte "Seçme Eserler" cilt II, s. 558].)*

Sınıfların ortadan kaldırılması konusunda bunları söylüyor Lenin.

Sınıfların, ***proletaryanın acımasız sınıf mücadelesiyle*** ortadan kaldırılması — Lenin'in formülü budur.

Sınıfların, ***sınıf mücadelesinin sönmesi ve kapitalistlerin sosyalizme intibak etmesiyle*** ortadan kaldırılması — bu da Buharin'in formülüdür.

Bu iki formül arasında ortak ne olabilir?

Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibak etmesi teorisi, böylece Marksist-Leninist sınıf mücadelesi teorisine sırt çevirmeyi temsil etmektedir. Bu, kürsü sosyalizmi teorisine yakınlaşmadır.

Buharin ve arkadaşlarının bütün hatalarının temeli budur.

Buharin'in teorisi olan, Kulakların sosyalizme intibakı konusunu, uzun uzadıya açıklamanın gerekli olmadığı yönünde itirazda bulunulabilir ve denebilir ki, zaten teorinin kendisi Buharin'e karşı konuşuyor, hatta sadece konuşmuyor, bağırıyor. Ama bu doğru olmaz, yoldaşlar! Bu teori gizli bir varlık sürdürdüğü müddetçe onu önemsemenin gereği yoktu: çeşitli yoldaşların yazıp çizdiklerinde az aptalca şeyler yok! Gerçekten de, son zamanlara kadar Buharin'in bu teorisiyle ilgilenmedik. Fakat son zamanlarda durum değişti. Son yıllarda gittikçe yayılan küçük-burjuva unsur, bu anti-Marksist teoriyi canlandırmaya başlamış ve ona aktüel bir karakter kazandırmıştır. Şimdi artık onun gizli bir varlık sürdürdüğü söylenemez. Şimdi Buharin'in bu tuhaf teorisi, Partimizin içinde sağ sapmanın bayrağı, oportünizmin bayrağı haline gelme hakkını talep ediyor. O nedenle artık, bu teoriyi önemsemeden geçip gidemeyiz. O nedenle, Partili yoldaşlarımızın sağ sapmaya karşı mücadelelerini kolaylaştırmak için, bu teoriyi yanlış ve zararlı bir teori olarak ezmekle yükümlüyüz."

*(**Stalin**, Leninizmin Sorunları. İkinci Bölüm, "SBKP(B) İçindeki Sağ Sapma Üzerine", s. 128 vd. 1929; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 12 s. 28-30, Almanca.)*

III— TÜM CEPHE BOYUNCA SOSYALİZMİN TAM SALDIRISI DÖNEMİNDE SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜCADELE

1— "Sosyalizm Dönemine Girdik"

"... ***Herşeyden önce*** onlar, bizim SSCB'de artık sosyalizm dönemine girdiğimiz... gerçeği konusunda açıklığa kavuşmuş değiller. Gerçekten de artık sosyalizm dönemine girdik mi? Bizim dönemimiz genellikle kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi olarak tanımlanıyor. Lenin 1918'de bu dönemi, ünlü "'Sol' Çocukluklar ve Küçük Burjuvalık Üzerine" makalesinde ilk kez beş ekonomik biçimiyle karakterize ettiğinde, bu dönem geçiş dönemi olarak tanımlandı. Bugün de, 1930 yılında, bu ekonomik biçimlerin bazıları eskimiş biçimler olarak yok olmak üzereyken, bu arada bu ekonomik biçimlerden biri, yeni ekonomi biçimi, sanayide ve tarımda eşi görülmemiş bir hızla büyür ve gelişirken de bu dönem geçiş dönemi olarak tanımlanıyor. Bu iki geçiş döneminin özdeş oldukları, birbirlerinden temelden farklı olmadıkları söylenebilir mi? Tabii ki hayır.

1918'de ulusal ekonomimiz nasıldı? Yıkılmış bir sanayi ve kötü ünlü çakmaklar*, kitlesel bir görüngü olarak kollektif ve sovyet çiftliklerin yokluğu, kentte "yeni" burjuvazinin ve kırda Kulakların gelişimi.

Bugün nasılız? Restore edilmiş ve yeniden yapılanma halinde olan sosyalist bir sanayi, yalnızca ilkbahar hasatı SSCB'nin toplam ilkbahar hasat alanının yüzde 40'ından fazla-

* *Sanayiin felç olduğu içsavaş döneminde işçiler, gıda maddeleriyle değiş-tokuş ettikleri çakmak ve benzeri ihtiyaç mallarının imalatıyla uğraştılar.* —***Redaksiyon.***

sım kapsayan gelişmiş bir Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftlikler sistemi, kentte can çekişen bir "yeni" burjuvazi, kırda can çekişen bir Kulaklık.

O zaman da geçiş dönemi, bugün de geçiş dönemi. Ve yine de bunlar birbirlerinden temelden, dağlar kadar farklılar. Ve yine hiç kimse, ciddiye alınması gereken son kapitalist sınıfın, Kulak sınıfının doğrudan tasfiyesi ile karşı karşıya olduğumuzu inkâr edemez. Sözcüğün eski anlamında geçiş dönemini artık geride bıraktığımız ve tüm cephe boyunca doğrudan ve tam gelişmiş sosyalist inşa dönemine girdiğimiz açıktır. Artık sosyalizm dönemine girdiğimiz açıktır, çünkü sosyalist toplumun tamamlanması ve sınıf farklılıklarının ortadan kaldırılması daha çok uzak olmasına rağmen, sosyalist sektör şimdi, tüm ulusal ekonominin ekonomik manivelalarını elinde tutuyor."

*(**Stalin**, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, "SBKP(B) XVI. Parti Kongresi'ne MK Raporu", s. 405 vd., 1930; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 13, s. 4-5, Almanca.)*

"... Sosyalist sektörün iktisatta mutlak egemen rolü üstlendiği ülkemizde, tam gelişmiş sosyalist saldırı dönemine, sosyalizm dönemine girildi. Gelecek 1931 yılı, yeni kazanımların, kapitalizm ile mücadelede sosyalizmin yeni devasa başarılarının bir yılı olacaktır. Kollektifleştirme alanında planın gerçekleştirilmesi kırda sosyalist unsurlara kapitalist unsurlar üzerinde mutlak üstünlük kazandıracak; işçi sınıfının köylülüğün emekçi kitleleri ile ittifakını sağlamlaştıracak ve SSCB'nin sosyalist ekonomisinin temel inşasını tamamlayacaktır. Bu, dünya çapında tarihi önemde bir zafer olacaktır." *(SBKP(B) MK ve MKK'nın Birleşik Plenum Kararı, Aralık 1930.)*

2— NEP'in Son Evresinde Sosyalizmin Tüm Cephe Boyunca Toptan Saldırısı Üzerine Stalin Yoldaş

"... Peki ama, NEP koşulları altında genel olarak bir saldırı, hem de tüm cephe boyunca bir saldırı mümkün müdür?

Bazıları saldırının NEP'le bağdaştırılamayacağını, NEP'in esas itibariyle bir geri çekilme olduğunu, ve geri çekilme son bulduğuna göre NEP'e son vermek gerektiğini düşünüyorlar.* Bu elbette saçmadır. Bu saçmalık, ya Leninizmi kavramamış ve NEP'i "kaşla göz arasında" "ortadan kaldırmak" isteyen Troçkistlerden, ya da yine Leninizmi kavramamış ve "NEP'in kaldırılması tehlikesi" üzerine yaptıkları gevezeliklerle saldırıdan vazgeçilmesini sağlayacaklarına inanan sağ oportünistlerden kaynaklanmaktadır. Eğer NEP geri çekilmekten ibaret olsaydı, ülkemizde NEP bütün kararlılığıyla sürdürülürken, XI. Parti Kongresi'nde Lenin, "geri çekilme son bulmuştur" demezdi. Geri çekilmenin sona erdiğini ifade ederken Lenin, aynı zamanda, NEP'i "ciddi ve uzun süreli" uygulamak istediğimizden sözetmemiş miydi? NEP'le saldırının bağdaştırılamayacağıyla ilgili gevezeliklerin ipe sapa gelmezliğini kavramak için bu soruyu sadece sormak yeterlidir. Gerçekte NEP sadece bir ***geri çekilmeyi*** ve özel ticaretin canlandırılmasına izin verilmesini, devletin düzenleyici rolünün güvence altına alındığı koşullarda (NEP'in başlangıç aşaması) kapitalizmin canlandırılmasına izin verilmesini öngörmez. Gerçekte NEP, aynı zamanda, belirli bir gelişme aşamasında, sosyalizmin kapitalist unsurlara karşı ***saldırısını***, özel ticaretin faaliyet alanlarının ***daraltılmasını***, kapitalizmin görece ve mutlak ***sınırlandırılmasını***, toplumsallaştırılmış sektörün, toplumsallaştırılmamış sektör üzerinde ***üstünlüğünün*** giderek artmasını, sosyalizmin kapitalizme karşı zaferini (NEP'in şimdiki aşaması) öngörmektedir. NEP, kapitalist unsurlara karşı, sosyalizmin zaferinin çıkarları doğrultusunda uygulamaya sokulmuştur. Tüm cephe boyunca saldırıya geçmekle NEP'i henüz ortadan kaldırmıyoruz, çünkü özel ticaret ve kapitalist unsurlar hâlâ varlıklarını koruyorlar, "serbest"

** Troçkistler ve "Yeni Muhalefet" NEP'i tam da böyle yorumladılar. Zinovyev "Leninizm" kitabında şöyle yazıyordu: "NEP Leninizmin en büyük çaplı tasarlanmış geri çekilmesidir", "NEP, proleter devlet kapitalizmidir". NEP'in Troçkistler tarafından bu yorumlanışı, onların tek ülkede sosyalizmin inşa olanaksızlığı sosyal-demokrat teorisiyle kopmaz bir bağ içinde bulunmaktadır. —**Redaksiyon.***

ticaret hâlâ varlığını koruyor — ama bir sonraki aşamasını, NEP'in son aşaması olan şimdiki aşamasını geliştirerek NEP'in başlangıç aşamasına açıkça son veriyoruz.

Lenin, NEP uygulanmaya başladıktan bir yıl sonra, 1922'de şunları söylüyordu:

"Şimdi geriye gidiyoruz, deyim yerindeyse geri çekiliyoruz. Ne var ki bunu, daha sonra hamle yapıp ileriye doğru büyük bir sıçrama gerçekleştirmek için yapıyoruz. Sadece bu tek koşulla Yeni Ekonomik Politika'mızın uygulanmasında geri gittik. Geri çekilmenin ardından, en inatçı ileri hareketi başlatmak için, şimdi saflarımızı nerede ve nasıl yeniden gruplandıracağımızı, kendimizi nasıl uyduracağımızı, kendimizi nasıl reorganize edeceğimizi henüz bilmiyoruz. Bütün bu aksiyonları normal tarzda uygulayabilmek için, atasözünün söylediği gibi, karar vermeden önce on defa değil, yüz defa ölçüp biçmek zorundayız" *(4. Baskı, cilt 33, s. 399, Rusça.)*

Açık olduğunu düşünüyorum.

Şimdi şöyle bir soru sorulabilir: Saldırıya geçmek için zaman gelmiş midir, saldırı için doğru an gelmiş midir?

Lenin, yine 1922 yılında, bir başka pasajda şu zorunluluktan söz etmektedir:

"Köylü kütlesiyle, sade, emekçi köylülükle birleşmek ve ilerlemeye başlamak, hem de düşlediğimizle kıyaslanmayacak kadar yavaş, sonsuz bir yavaşlıkla hareket etmek, ama buna karşılık, bütün kütlenin gerçekten bizimle birlikte ilerlemesini sağlamak... Böyle olduğunda, zamanı gelince, bu hareket öylesine hızlanacak ki, şu an bunu hayal bile etmemiz mümkün değil." *(4. Baskı, cilt 33, s. 243 [Almanca iki ciltte "Seçme Eserler", cilt II, s. 920].)*

Yine aynı soru: Hareketin böylesine hızlanması için, gelişme tempomuzun hızlanması için zaman gelmiş midir, 1929'un ikinci yarısında tüm cephe boyunca kararlı bir saldırıya geçtiğimizde, doğru anı seçtik mi?

Parti bu soruya açık ve kesin bir yanıt vermiş bulunmaktadır.

Evet, bu an artık gelmiştir.

Evet, tüm cephe boyunca saldırıya geçme kararı aldığında parti doğru anı seçmiştir.

İşçi sınıfının büyüyen aktivitesi ve milyonlarca emekçi kitlesi nezdinde partinin otoritesinin görülmemiş biçimde artması, bunu kanıtlamaktadır.

Yoksul ve orta köylü kitlelerin büyüyen aktivitesi ve bu kitlelerin kollektif çiftlik inşasına köklü biçimde yönelmesi bunu kanıtlamaktadır.

Gerek endüstriyel gelişim alanında, gerekse de sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin inşasında elde ettiğimiz kazanımlar, bunu kanıtlamaktadır.

Artık Kulakların yaptığı üretimi, kollektif çiftlikler ve sovyet çiftliklerinde yapılan üretimle sadece karşılamakla kalmayıp, bunun defalarca üstüne çıkma olanağına sahip olduğumuz gerçeği, bunu kanıtlamaktadır.

Pazar için tahıl üretiminin ağırlığını bireysel üretim alanından, kollektif çiftlikler ve sovyet çiftlikleri üretimine kaydırarak, tahıl sorununu esas itibariyle çözdüğümüz ve belli tahıl rezervleri biriktirdiğimiz gerçeği, bunu kanıtlamaktadır.

Bütün bunlar, Partinin tüm cephe boyunca saldırıya geçmek ve sınıf olarak Kulakların tasfiyesi sloganını ilan etmek için doğru anı seçtiğinin kanıtlarıdır.

...

... İçinde bulunduğumuz bugünkü koşullar altında Bolşevik saldırının özü nedir?

Bolşevik saldırının özü, her şeyden önce, ülkemizdeki kapitalist unsurlara karşı kitlelerin sınıfsal uyanıklılığının ve devrimci aktivitesinin seferber edilmesi; toplumsal düzenimizin bağrında varolan muazzam rezervleri kullanmadan bir kenarda bırakan ve değerlendirilmesini engelleyen, kuruluş ve örgütlerimizdeki bürokratizme karşı kitlelerin yaratıcı inisiyatifinin ve

kendi başına hareket etme yeteneğinin seferber edilmesi; emek üretkenliğinin yükselmesi için, gelişmiş sosyalist inşa için yarışmanın ve kitlelerin çalışma coşkusunun örgütlenmesidir.

Bolşevik saldırının özü, ikinci olarak, sendikaların, kooperatiflerin, sovyetler ve tüm diğer kitle örgütlerinin bütün pratik çalışmalarının, yeniden yapılanma döneminin ihtiyaçlarına uygun olarak reorganizasyonunun örgütlenmesi; en aktif ve devrimci fonksiyonerlerden bir çekirdek oluşturarak buralardaki oportünist, trade-unioncu, bürokrat unsurları bir kenara itmek ve tecrit etmek; yabancı ve yozlaşmış unsurları bu örgütlerden kovmak ve yeni, aşağıdan gelen güçleri bunların yerine terfi ettirmektir.

Bolşevik saldırının özü bundan başka, sanayimizin, sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin finanse edilmesi için azami kaynakların seferber edilmesi ve partimizin en yetenekli insanlarının bu işle görevlendirilmesidir.

Bolşevik saldırının özü son olarak, bizzat partiyi bir bütün olarak saldırının örgütlenmesi için seferber etmek; parti örgütlerini sağlamlaştırmak ve içlerinden bürokratizm ve yozlaşma unsurlarını kovarak gerekli sertliği kazandırmak; sağ ve "sol" sapmanın, Leninist çizgiden sapmanın taşıyıcılarını tecrit etmek ve bir kenara atmak, sağlam ve gerçek Leninistleri ilerletmektir."

(Stalin, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, "SBKP(B) XVI. Parti Kongresi'ne MK Raporu", s. 340 vd., 345 vd., 1930; J.V. Stalin, Eserler, cilt 12, s. 268-270, 273-274, Almanca.)

3 — "Yetişmek ve Geçmek" ve Tekniğe Egemen Olmanın Görevleri

"... Zaman zaman, temponun biraz yavaşlatılıp yavaşlatılamayacağı, hareketin dizginlenip dizginlenemeyeceği soruluyor. Hayır, bu yapılamaz yoldaşlar! Tempo düşürülmemelidir! Tersine, güçler ve olanaklar ölçüsünde artırılmalıdır. SSCB'nin işçi

ve köylülerine karşı yükümlülüklerimiz bizden bunu talep ediyor. Tüm dünyanın işçi sınıfına karşı yükümlülüklerimiz bizden bunu talep ediyor.

Tempoyu yavaşlatmak, geri kalmak demektir. Ve geri kalanlar yenilir. Ama biz yenilenler olmak istemiyoruz. Hayır, bunu istemiyoruz! Eski Rusya'nın tarihi, başka şeylerin yanısıra, geriliği nedeniyle sürekli yenilmiş olmasından ibarettir. Eski Rusya, Moğol hanları tarafından yenildi. Türk beyleri tarafından yenildi. İsveç feodalleri tarafından yenildi. Polonya-Litvanya panları tarafından yenildi. İngiliz-Fransız kapitalistleri tarafından yenildi. Japon baronları tarafından yenildi. Geriliği nedeniyle herkes tarafından yenildi. Askeri geriliği, kültürel geriliği, devletin geriliği, endüstriyel geriliği, tarımsal geriliği nedeniyle. Kârlı olduğu ve cezasız kaldığı için yenildi. Devrim öncesi ozanın sözlerini anımsayın: "Yoksul ve zengin, güçlü ve güçsüzsün aynı zamanda, Rusya Ana." Eski ozanın bu sözlerini bu efendiler iyi bellediler. Darbeyi vurdular ve şöyle dediler: "Zenginsin" — o halde senin sırtından kendimi zenginleştirebilirim. Darbeyi vurdular ve şöyle dediler: "Yoksul ve güçsüzsün" — o halde ceza görmeksizin sana vurabilir ve seni yağmalayabilirim. Sömürücülerin yasası bu — geriler ve güçsüzler yenilir. Bu, kapitalizmin kurtlar kanunudur. Geri ve güçsüzsün — o halde haksızsın, o halde yenilebilir ve boyunduruk altına alınabilirsin. Güçlüsün — o halde haklısın, o halde senden sakınmak gerekir.

Daha fazla geri kalmamamız gerektiğinin nedeni budur.

Geçmişte anavatanımız yoktu ve olamazdı. Ama şimdi, kapitalizmi devirdiğimiz ve iktidar bize, halka ait olduğu için, bir anavatanımız var ve onun bağımsızlığını savunacağız. Sosyalist anavatanımızın yenilmesini ve bağımsızlığını yitirmesini istiyor musunuz? Eğer bunu istemiyorsanız, o zaman en kısa sürede onun geriliğini ortadan kaldırmak ve onun sosyalist ekonomisinin inşasında gerçek Bolşevik bir tempo geliştirmek zorundasınız. Başka yol yoktur. Bu nedenle Lenin Ekim'in arifesinde: "Ya ölüm ya da ileri kapitalist ülkelere yetişmek ve geçmek", dedi.

İleri ülkelerden 50-100 yıl geride kalmış durumdayız. Bu arayı on yılda kapamak zorundayız. Ya bunu başaracağız ya da unufak olacağız.

Bunu başarmayı bize, SSCB işçi ve köylülerine karşı yükümlülüklerimiz buyuruyor.

Ama başka, daha ciddi ve daha önemli yükümlülüklerimiz de var. Bunlar dünya proletaryasına karşı yükümlülüklerimizdir. Bunlar birinci türdeki yükümlülüklerle çakışmaktadır. Ama biz bunları daha üstün tutuyoruz. SSCB işçi sınıfı, uluslararası işçi sınıfının bir parçasıdır. Yalnızca SSCB işçi sınıfının çabalarıyla değil, bilakis uluslararası işçi sınıfının desteği sayesinde de zafere ulaştık. Bu destek olmaksızın çoktan parça parça edilmiştik. Ülkemizin, tüm ülkelerin proletaryasının hücum tugayı olduğu söyleniyor. Söylemesi kolay. Ama bununla bize en ciddi yükümlülükler yükleniyor. Uluslararası proletarya bizi neden destekliyor, bu desteği niçin kazandık? Kapitalizme karşı mücadeleye atılan, bir işçi iktidarı kuran, sosyalizmi inşa etmeye başlayan ilk biz olduğumuz için. Başarı halinde bütün dünyayı sarsacak ve tüm işçi sınıfını kurtaracak olan bir eser ifa ettiğimiz için. Fakat başarı için ne gereklidir? Geriliğimizin üstesinden gelinmesi, yüksek bir Bolşevik inşa temposunun geliştirilmesi. Öylesine ilerlemeliyiz ki, tüm dünya işçi sınıfı bize bakarak şöyle diyebilsin: İşte benim öncüm, işte benim hücum tugayım, işte benim işçi iktidarım, işte benim anavatanım — eserlerini, ***bizim*** eserimizi gerçekleştiriyorlar, iyi, onları kapitalistlere karşı destekleyelim ve dünya devrimi davasını körükleyelim. Uluslararası işçi sınıfının umutlarını haklı çıkarmak zorunda mıyız, ona karşı yükümlülüklerimizi yerine getirmek zorunda mıyız? Evet, eğer en büyük ayıp altında kalmak istemiyorsak, bunu yapmak zorundayız.

Yükümlülüklerimiz, iç ve uluslararası yükümlülüklerimiz bunlardır.

Bu yükümlülüklerin bize, Bolşevik bir gelişme temposu buyurduğunu görüyorsunuz.

Bizde şu son yıllarda ekonominin yönetimi konusunda hiçbir şey yapılmadı demiyorum. Elbette bir şeyler, hatta çok şey

yapıldı. Sanayi üretimini, savaş öncesine oranla iki katına çıkardık. Dünyanın en büyük işletmelerine sahip bir tarım yarattık. Ama eğer bu dönem içinde, üretime, üretimin tekniğine, ekonomik yanına ve mali yanına gerçekten egemen olmaya dört elle sarılsaydık, daha da fazlasını yapabilirdik.

En çok on yıl içinde, kapitalizmin ileri ülkeleri ile aramızdaki arayı kapatmak zorundayız. Bunun için tüm "nesnel" olanaklara sahibiz. Yalnızca, bu olanaklardan gerektiğince yararlanma becerisi eksiktir. Ama bu bize bağlı. ***Yalnızca bize!*** Bu olanaklardan yararlanmayı öğrenmemizin zamanıdır. Üretime karışmama tembel bakış açısına son vermenin zamanıdır. Şimdiki döneme uygun, başka, yeni bir yaklaşımı benimsemenin; ***her şeye karışmanın*** zamanıdır. Bir işletmenin müdürü müsün — her şeye karış, tüm ayrıntılara gir, hiçbir şeyi gözden kaçırma, öğren ve yine öğren. Bolşevikler tekniğe egemen olmak zorundadır. Bolşeviklerin bizzat uzman olmalarının zamanıdır. Yeniden inşa döneminde teknik her şeyi belirliyor. Ve tekniği öğrenmek istemeyen, tekniğe egemen olmak istemeyen bir yönetici, bir karikatür olabilir, ama yönetici olamaz.

Tekniğe egemen olmanın zor olduğu söyleniyor. Yanlış! Bolşeviklerin ele geçiremeyeceği hiçbir kale yoktur. Bir dizi en çetin görevin üstesinden geldik. Kapitalizmi devirdik. İktidarı ele geçirdik. Sosyalist bir büyük sanayi inşa ettik. Orta köylüleri sosyalizm yoluna çektik. İnşa açısından en önemlisini gerçekleştirdik. Geriye yapacak az şeyimiz kaldı: tekniği öğrenmek, bilime egemen olmak. Ve bunu başardığımız zaman, o zaman bugün düşünü görmeye bile cesaret edemediğimiz bir tempo tutturacağız.

Ve eğer gerçekten istersek bunu başarırız!"

*(**Stalin**, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, "Yöneticilerin Görevleri Üzerine", s. 427 vd., 1931; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 13, s. 35-38, Almanca.)*

4— Yeni Tarzda Çalışmak, Yeni Tarzda Yönetmek

"... Sanayimizin yeni gelişme koşulları bunlardır, yoldaşlar.

Bu yeni koşulların önemi, sanayi için yeni ilişkiler yaratması, yeni çalışma yöntemleri, yeni yönetme yöntemleri talep etmesidir.

Yani:

a) Böylece, eskiden olduğu gibi artık işgücü sorununda kendiliğinden akışa güvenmemek gerektiği sonucu çıkıyor. Sanayiye işgücü garantilemek için, onu örgütlü biçimde angaje etmek ve çalışmayı mekanize etmek gerekiyor. Bizim çalışma tempomuzda ve bizim üretim boyutlarımızda mekanizasyonsuz idare edilebileceğini sanan, denizi kaşıkla boşaltabileceğine inanıyor demektir.

b) Devamla, sanayide işgücü değişkenliğine daha fazla gözyumulamayacağı sonucu çıkıyor. Bu kötülükten kurtulmak için, ücret sistemini yeni tarzda örgütlemek ve işletmelerdeki personeli az çok istikrarlı kılmak gerekiyor.

c) Devamla, üretimde kişisel sorumluluğun yokluğuna daha fazla gözyumulamayacağı sonucu çıkıyor. Bu kötülükten kurtulmak için, çalışmayı yeni tarzda örgütlemek, güçleri, her işçi grubunun kendi işi için, makineler için, tezgâhlar için, işin kalitesi için sorumlu olacağı biçimde dağıtmak gerekiyor.

d) Devamla, burjuva Rusya'dan miras devraldığımız o minimum sayıda eski mühendis ve teknisyenlerle eskisi gibi idare etmemizin artık mümkün olmadığı sonucu çıkıyor. Bugünkü tempoyu artırmak ve üretimin bugünkü boyutlarını büyütmek için, işçi sınıfının kendine ait teknik aydınlarına sahip olmasını sağlamak gerekiyor.

e) Devamla, eskiden olduğu gibi, eski ekolden tüm uzmanların, mühendislerin, ve teknisyenlerin aynı kefeye konamayacağı sonucu çıkıyor. Değişen durumun hakkını verebilmek için, politikamızı değiştirmeli ve yüzünü kararlılıkla işçi sınıfına doğru çeviren eski ekolden uzmanlara, mühendislere ve teknisyenlere karşı en üst derecede özen sergilemeliyiz.

f) Nihayet, eskiden olduğu gibi artık eski birikim kaynaklarıyla idare edilemeyeceği sonucu çıkıyor. Sanayi ve tarımın daha da gelişimini garantilemek için yeni birikim kaynaklarının açılmasını, her türlü kötü yönetimin bertaraf edilmesini, ekonomik muhasebe prensibinin yerleştirilmesini, maliyetin düşürülmesini ve sanayi içinde birikimin güçlendirilmesini sağlamak gerekiyor.

Yeni çalışma yöntemleri, iktisadi inşayı yönetmenin yeni yöntemlerini gerektiren, sanayinin yeni gelişme koşulları bunlardır.

Yeni tarzda yönetimi örgütlemek için ne gereklidir?

Bunun için herşeyden önce, ekonomi yöneticilerimizin yeni koşulları kavraması, sanayinin yeni gelişme koşullarını somut olarak incelemesi ve çalışmalarını yeni koşulların gereklerine uygun olarak reorganize etmesi gereklidir.

Bunun için devamla, ekonomi yöneticilerimizin işletmeleri "genelde", "tepelerden" değil de, somut, pratik olarak yönetmeleri, her soruna genel sözler bakış açısından değil de, sıkı pratikle yaklaşmaları, meseleleri kağıt üzerinde halletme ya da genel safsata ve şiarlarla yetinmemeleri, bilakis meselenin tekniğine girmeleri, meselenin girdisini çıktısını kavramaları, "ayrıntılar"a girmeleri gereklidir, çünkü şimdi "ayrıntılar"dan büyük şeyler yaratılıyor.

Bunun için devamla, bugünkü hantal, bazen 100-200 işletmeyi kapsayan birliklerin derhal küçültülüp birçok birliğe ayrıştırılması gereklidir. 100 ve daha fazla işletmeyle ilgilenen bir birlik başkanının, bu işletmeleri, bunların üretim olanaklarını, çalışmalarını doğru dürüst tanıyamayacağı açıktır. İşletmeleri tanımayınca, onları yönetecek durumda olmadığı açıktır. Yani birlik başkanlarına işletmeleri doğru tanıma ve yönetme olanağı verilmesi için, fazla sayıda işletme yükünü azaltmak gerekir, birlikleri bir çok birliğe ayırmak ve onları işletmelere daha yakınlaştırmak gerekir.

Bunun için devamla, birliklerimizin ortak yönetimden kişisel yönetime geçmeleri gerekir. Bugün, birlik kurullarında 10-15 kişi oturuyor, dosya tutuyor ve tartışıyor. Böyle yönet-

meye devam edilmemelidir yoldaşlar. Kağıt üzerinde "yönetim"e son verilmelidir, gerçek, pratik, Bolşevik çalışmaya alışmak gereklidir. Birliğin tepesinde birlik başkanı ve birkaç vekili kalsın. Birliğin yönetimi için bu tamamen yeterli olacaktır. Kurulun geri kalan üyeleri en iyisi aşağıya, tesislere ve fabrikalara gönderilmelidir. Bu, gerek kendileri gerekse dava için çok daha yararlı olur.

Bunun için devamla, birlik başkanlarının ve vekillerinin işletmeleri daha sık ziyaret etmeleri, daha uzun süre orada kalmaları ve çalışmaları, işletmelerdeki kişileri daha iyi tanımaları ve orada çalışanlara yalnızca akıl öğretmeleri değil, bilakis onlardan da öğrenmeleri gereklidir. Kim şimdi işletmelerden uzakta, bürodan, daireden yönetebileceğine inanıyorsa, yanılmaktadır. Tesisleri yönetmek için, işletmelerdeki kişilerle daha sık temas kurmak gerekir, onlarla canlı ilişki içinde olmak gerekir.

Son olarak 1931 için üretim planımız üzerine bir kaç söz. Parti çevresinde, üretim planımızın gerçek dışı, hayata geçirilemez olduğunu temin eden belirli darkafalılar var. Bunlar çevrelerinde her zaman bir "düşünme tembelliği boşluğu" yaymaya hazır olan, Şçedrin'in "aklıevvel tatlısu balıkları" türünden kişilerdir. Üretim planımız gerçek midir? Kuşkusuz, evet! Yalnızca, gerçekleştirilmesi için gerekli bütün koşullara sahip olduğumuz için bile gerçektir. Yalnızca, gerçekleştirilmesi şimdi salt bize bağlı olduğu, son derece zengin olanaklarımızdan yararlanma yeteneğimize ve irademize bağlı olduğu için bile gerçektir. Bir dizi işletmenin ve sanayi dallarının planı şimdiden ***fazlasıyla yerine getirmiş*** olması gerçeği başka türlü nasıl açıklanırdı? Dolayısıyla diğer işletmeler ve sanayi dalları da planı yerine getirebilir ve aşabilir.

Üretim planının, rakamların ve görevlerin art arda sıralanmasından ibaret olduğunu sanmak aptalca olurdu. Gerçekte üretim planı, milyonlarca insanın canlı ve pratik faaliyetidir. Bizim üretim planımızın realitesi,yeni bir yaşam yaratan, milyonlarca emekçidir. Bizim programımızın realitesi, canlı insanlardır, hepimiziz, çalışma irademizdir, yeni tarzda çalışmaya

hazır oluşumuzdur, planı yerine getirme kararlılığımızdır. Bu kararlılığa sahip miyiz? Evet, sahibiz. O halde, üretim planımız gerçekleştirilebilir ve gerçekleştirilmek zorundadır."

*(**Stalin**, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, "Yeni Koşullar — İktisadi İnşanın Yeni Görevleri", s. 460 vd., 1931; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 13, s. 68-72, Almanca.)*

5— Sosyalist Disipline, Eğitime ve Onun En Önemli İtici Gücü Olarak Sosyalist Yarışma Üzerine Lenin ve Stalin

"... Sözcüğün daha dar ve derin anlamında komünist çalışma, belirli bir yükümlülüğün sırasını savmak için yapılmayan, belli ürünleri almak hakkı için yapılmayan, toplum için bedava çalışmadır, önceden tespit edilen ve yasa haline gelmiş normlara göre yapılmayan, bilakis gönüllü çalışma, normsuz, ücret ödenmesi hesabı üzerine kurulmamış, ücretlendirme koşulları olmayan çalışmadır, kamu yararı için çalışma alışkanlığıyla yapılan ve (alışkanlık haline gelmiş) kamu yararına çalışma gerekliliği anlayışından yapılan çalışmadır, sağlıklı bir organizmanın gereksinimi olarak çalışmadır.

Bizim, yani toplumumuzun, toplum düzenimizin böylesi bir çalışmanın gerçekten kapsamlı bir kitlesel uygulanışından henüz çok çok uzak olduğumuz herkesçe açıktır.

Fakat gerek bütün ileri proletaryanın (Komünist Partisi ve sendikalar) gerekse devlet iktidarının bu sorunları ortaya atması, şimdiden bu yolda ileriye atılan bir adımdır.

Daha büyük işleri yapmak için, daha küçüklerden başlanmalıdır.

Ve diğer taraftan, "büyük işten" sonra, kapitalistlerin mülkiyetini kaldıran ve iktidarı proletaryaya veren devletteki devrimden sonra, ***yeni temelde*** ekonomik yaşamın inşasına ancak ***küçük işlerle başlanabilir***.

Komünist Cumartesiler, emek orduları, çalışma yükümlülüğü — bunlar, sosyalist ve komünist çalışmanın pratik olarak gerçekleştirilmesinin çeşitli biçimleridir.

Bu gerçekleştirmede hâlâ bir dizi eksiklikler vardır. Bu eksiklikleri kahkahalar (veya kötülük) ile geçiştirmeyi, kapitalizmin savunucuları bir yana bırakılırsa, ancak mutlaka düşünmesini bilmeyen insanlar yapabilir.

Böylesine yeni, böylesine zor, böylesine büyük bir davada eksiklikler, hatalar, yanılgılar kaçınılmazdır. Sosyalizmin inşasındaki zorluklardan korkanlar, kuşkuya düşenler veya cesaretsizler ve şaşkınlaşanlar, sosyalist değildirler.

Yeni bir çalışma disiplini, insanların toplumsal bağlarında yeni biçimler, insanların çalışmaya çekilmesine ilişkin yeni biçim ve yöntemler yaratmak — bunlar birçok yıllık ve on yıllık bir görevdir.

Bu en minnettar ve en yüce görevdir.

Burjuvazinin devrilmesinden ve onun direnişinin ezilmesinden sonra bize bu çalışmayı yapmayı ***olanaklı*** kılan zemini mücadele ederek almamız, bizim mutluluğumuzdur.

Ve bütün enerjimizle bu işe girişeceğiz. Dayanıklılık, sebat, hazır olma, kararlılık ve tekrar tekrar denemek ve düzeltme yeteneği ve her ne pahasına olursa olsun hedefe ulaşmak — proletarya bu özellikleri, korkunç yoksunluklar, açlık, yıkım ve yoksulluklar çekmek zorunda kalarak Ekim Devrimi'nden 10, 15, 20 yıl önce ve devrimden sonraki iki yıl içinde geliştirmiştir. Proletaryanın bu özellikleri, proletaryanın zafer kazanacağının güvencesidir."

*(**Lenin**, Tüm Eserler, cilt 25, "Yüzlerce Yıllık Eski Bir Düzenin Yıkılışından Yeni Bir Düzenin İnşasına", s. 188 vd., 1920.)*

"İşçiler ve köylüler, emekçiler ve sömürülenler! Toprak, bankalar, fabrikalar, işletmeler tüm halkın mülkiyeti olmuştur! Ürünlerin üretimi ve dağıtımı üzerine hesap verme ve denetleme işini ***kendi*** elinize alın — sosyalizmin zaferine giden yol, onun zaferinin güvencesi, her sömürü, her kıtlık ve yoksulluğun üzerindeki zaferin garantisi burada ve ***yalnızca*** burada yatmaktadır! Çünkü Rusya'da herkes için yeterli tahıl, demir, odun, yün, pamuk ve keten vardır. Yalnızca çalışma ve ürünle-

rin doğru olarak dağıtımı yapılmalı, bu dağıtım üzerine genel, ***esaslı, pratik*** bir denetim uygulanmalı ve sadece siyasette zafer kazanmakla kalmamalı, aynı zamanda ***günlük-ekonomik*** yaşamda da halkın düşmanları, zenginler ve onların hazır yiyicileri ve sonra dolandırıcılar, işsiz-güçsüz takımı ve serseriler yenilgiye uğratılmalıdır. Bu; halk, sosyalizm ve emekçi düşmanlarına acımak yok. Zenginlere ve onların hazır yiyicilerine karşı, burjuva aydınlarına karşı, dolandırıcılara, aylaklar takımına, serserilere karşı acımasız mücadele. Biri de diğeri gibi kapitalizmin öz kardeş çocukları, bir avuç insanın halkı soyup soğana çevirdiği ve inim inim inlettiği bir toplumun, yoksunluk ve yoksulluğun binlerce ve binlercesini serserilik, satılmışlık, dolandırıcılık, insanlığını unutma yoluna sürükleyen bir toplumun, feodal ve burjuva toplumun hanım evlatlarıdırlar; öyle bir toplum ki, kaçınılmaz olarak emekçilerde şöyle bir çaba gelişmişti: hatta sahtekârlık yoluyla sömürülmekten kaçmak, bir an için de olsa rezil çalışmadan kaytararak tüymek olsun, ne pahasına olursa olsun, herhangi bir şekilde, salt aç kalmamak için, salt ailesi ile birlikte yarı aç kalmamak için en azından bir parça ekmeği koparmak.

Zenginler ve dolandırıcılar bir madalyonun bir ve aynı iki yüzüdür, kapitalizmin yetiştirdiği asalakların iki ana türüdür, sosyalizmin baş düşmanlarıdır. Bütün ahali bu düşmanları çok sıkı bir şekilde gözetlemelidir. Sosyalist toplumun kural ve yasalarını en hafif bir şekilde bile olsa zedelediklerinde onlarla acımasızca hesaplaşılmalıdır. Bu konuda gösterilecek her zaaf, her yalpalama, her duygusallık sosyalizme karşı en büyük suç olacaktır.

Sosyalist toplumu bu asalaklardan korumak için çalışma miktarı, ürünlerin üretimi ve dağıtımı üzerine genel, milyonlarca ve on milyonlarca işçi ve köylü tarafından taşınan, gönüllü, enerjik, devrimci coşku ile dolu bir hesap verme ve denetim örgütlenmelidir. Fakat her dürüst, zeki, becerikli işçi ve köylüye bunun üstesinden gelebilecek düzeyde ***gayet anlaşılır*** bu hesap verme ve kontrolü örgütlemek için, onların kendi içinden, saflarından çıkacak örgütsel yetenekleri bulup çıkarmak, —örgüt-

sel başarıların genişlemesi için— onlar arasında ***yarışmayı*** teşvik etmek ve genel devlet çapında örgütlemek gerekir, işçiler ve köylüler çok açık bir şekilde, eğitim görmüş insanın gerekli öğüdü ile "eğitim görmüşler"de alışılagelmiş bir özellik olan ***derbederliği*** üzerinde "basit" işçi ve köylülerin gerekli denetimi arasındaki farkı kavramalıdırlar."

*(**Lenin**, Tüm Eserler, cilt 22, "Yarışma Nasıl Örgütlenmelidir", s. 165 vd., 1918.)*

"...Ayrıca Parti, kapsamlı bir sosyalist ***yarışma*** ve sanayi kuruluşlarında kitlelerin ***çalışma atılımını*** örgütledi. XVI. Parti Konferansı'nın yarışma çağrısı olayı başlattı. Hücum Tugayları daha da ilerletiyor. Leninist Komünist Gençlik Birliği ve onun önderliğindeki işçi gençlik yarışma eserini ve hücum işçisi hareketini tayin edici başarılarla taçlandırıyor. Devrimci gençliğimizin burada olağanüstü bir rol oynadığını kabul etmek gerekiyor. Artık kuşkuya hiç yer yok: İnşamızın en önemli gerçeklerinden biri, belki de en önemlisi, şu an, sanayi kuruluşlarının sosyalist yarışmasıdır, yüzbinlerce işçinin yarışma sonuçları üzerine yaptıkları karşılıklı haberleşmedir, ***hücum işçisi hareketinin*** geniş biçimde gelişmesidir.

Kitlelerin düşünme tarzında ve çalışmaya yaklaşımlarında muazzam bir değişiklik meydana geldiğini, bunu, sanayi kuruluşlarımızın çehresinin temelden değiştiğini ancak körler farketmiyorlar. Daha kısa süre önce ülkemizde, yarışmanın ve hücum işçisi hareketinin "icat edilmiş" ve "dayanıksız" birşey olduğunu söyleyen sesler duyulmaktaydı. Bugün artık bu "aklıevveller" alay edilmeye bile değer görülmüyor, elden ayaktan düşmüş "akıl kumkumaları" olarak değerlendiriliyorlar. Bugün artık yarışma ve hücum işçisi hareketi başarıya ulaşmış ve sağlamlaşmış durumdadır. Sosyalist yarışmanın ülkemizde 2 milyondan fazla işçiyi kapsadığı ve hücum tugaylarına en az 1 milyon işçinin çekildiği bir gerçektir.

Yarışmanın en dikkat çekici yanı, insanların çalışma üzerine düşüncelerinde köklü bir devrime yol açmasıdır; çünkü yarışma, çalışmayı, eskiden değerlendirildiği gibi onur kırıcı ve

ağır bir yük olmaktan çıkarıp, bir ***onur*** meselesi, bir ***şeref*** meselesi, bir ***cesaret*** ve ***kahramanlık*** meselesine dönüştürmüştür. Kapitalist ülkelerde böyle bir şey yoktur, olamaz da. Orada kapitalist ülkelerde ulaşılmaya en değer görülen, genel onay gören şey, bir gelire sahip olmak, faizle yaşamak, onur kırıcı bir uğraş olarak değerlendirilen bir işte çalışmak zorunda olmamaktır. Bizde, SSCB'de bunun aksine, ulaşılmaya en değer görülen şey, genel onay bulan şey, bir emek kahramanı olma, milyonlarca emekçi arasında şeref halesiyle kuşatılmış olan bir hücum işçisi hareketi kahramanı olma olanağıdır.

Yarışmada daha az önemli olmayan bir başka husus da, yarışmanın kıra da yayılmaya başlaması ve şimdiden kollektif çiftliklerimizi ve sovyet çiftliklerimizi kapsamına alması gerçeğidir. Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin milyonlarca emekçi kitlesi arasında, gerçek bir çalışma coşkusunu gösteren sayısız gerçekler herkesin malumudur.

İki yıl önce yarışmanın ve hücum işçisi hareketinin böylesine büyük başarılar ede edeceğini kim hayal edebilirdi?"

*(**Stalin**, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, "SBKP(B) XVI. Parti Kongresi'ne MK Raporu", s. 347 vd., 1930; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 12, s. 275-276, Almanca.)*

6 — Şimdiki Evrede Sınıf Mücadelesinin Özgülleri ve Toplumsal Mülkiyetin Sağlamlaştırılması İçin Mücadele

"... Beş Yıllık Planın sanayi, tarım ve ticaret alanında gerçekleştirilmesinin sonucu olarak, ekonominin bütün alanlarında sosyalizm prensibini yerleştirdik ve bu alanlardan kapitalist unsurları sürdük.

Bu durum, kapitalist unsurlar açısından neye yol açmak zorundaydı ve gerçekten de neye yol açmıştır?

Bu, can çekişen sınıfların son artıklarının, yani özel sanayiciler ve yandaşları, özel tüccarlar ve yardakçıları, eski soylular ve ortodoks papazlar, Kulaklar ve suç ortakları, eski beyaz subaylar ve kır polisleri, eski polisler ve jandarmalar, şovenist

eğilimli çeşitli burjuva entelektüelleri ve bütün diğer anti-sovyet unsurların yerlerinden atılmasına yol açmıştır.

Yerlerinden olan ve SSCB'nin bütün bölgelerine yayılan bu "eskiler", fabrika ve işletmelerimizde, kurumlarımız ve ticaret örgütlerimizde, demir ve deniz yolları işletmelerinde ve esas olarak da kollektif çiftliklerde ve sovyet çiftliklerinde kendilerini gizlemişlerdir. Buralarda "işçi" ve "köylü" maskesi altında gizlenmişler, hatta bunlardan bazıları partiye bile sızmışlardır.

Oralara beraberlerinde neyi getirdiler? Elbette Sovyet iktidarına karşı nefret duygusunu, yeni ekonomi, yaşam ve kültür biçimlerine karşı şiddetli bir düşmanlık duygusunu.

Bu baylar artık Sovyet iktidarına karşı doğrudan saldırıya geçecek durumda değiller. Bu baylar ve mensup oldukları sınıflar, birkaç kez böyle saldırılara kalkıştılar, ama yenilgiye uğratılıp dağıtıldılar. O nedenle şimdi yapabilecekleri tek şey, işçilere, kollektif köylülere, sovyet iktidarına ve partiye zarar vermektir. Ve mümkün olan her yerde gizli bozgunculuk yaparak zarar veriyorlar. Depo binalarını kundaklıyor, makineleri bozuyorlar. Sabotajlar örgütlüyorlar. Aralarında bazı profesörlerin de bulunduğu bu kişiler, kollektif çiftliklerde ve sovyet çiftliklerinde yürüttükleri zararlı faaliyetleri öylesine ileri götürüyorlar ki, çiftliklerdeki hayvanlara veba, Sibirya salgını aşılıyorlar, atlar arasında görülen menenjit hastalığını yaygınlaştırıyorlar vs.

Fakat asıl mesele bu değil. Bu eskilerin "faaliyet"lerinde esas olan, devlet ve kooperatif mallarına, kollektif çiftlik mülkiyetine karşı yığınsal hırsızlık ve yolsuzluk örgütlemeleridir. İşletme ve fabrikalarda, demiryollarında, depo ve ticarethanelerde hırsızlık ve yolsuzluk, ama özellikle de kollektif çiftliklerde ve sovyet çiftliklerinde hırsızlık ve yolsuzluk —bu eskilerin "faaliyet"lerinin temel biçimi budur. Deyim yerindeyse, sınıf içgüdüleriyle, toplumsal mülkiyetin sovyet ekonomisinin temelini oluşturduğunu, sovyet iktidarına zarar vermek için bu temeli sarsmanın gerekli olduğunu hissediyorlar— ve gerçekten de yığınlar halinde hırsızlık ve yolsuzluk örgütleyerek toplumsal mülkiyeti sarsmaya uğraşıyorlar.

Hırsızlıkları örgütlerken, daha düne kadar bireysel köylü iken şimdi kollektif çiftliklerin üyesi olan kollektif köylülerin özel mülkiyet kaynaklı alışkanlıklarından ve hatıra kırıntılarından faydalanıyorlar. Marksist olarak sizler, insanın bilincinin gerçek yaşam durumunun gerisinde kaldığını bilirsiniz. Kollektif köylüler, içinde bulundukları durum itibariyle artık bireysel köylü değil kollektivistler, fakat bilinçleri henüz o eski bilinçtir, özel mülk sahibinin bilincidir. Ve sömürücü sınıflara mensup eskiler, kollektif köylülerin özel mülkiyet kaynaklı alışkanlıklarını, sovyet toplumsal düzeninin temeli olan toplumsal mülkiyeti sarsmak için toplumsal mala karşı hırsızlık örgütlemekte kullanıyorlar.

Yoldaşlarımızın çoğu bu olgulara karşı kayıtsız kalıyor ve yığınsal hırsızlık ve yolsuzluğun anlam ve önemini kavramıyorlar. "Önemli olmadığı" yargısıyla bu olayların yanından gözleri kapalı geçip gidiyorlar. Ne var ki bu yoldaşlar ağır bir yanılgı içindeler. Tıpkı özel mülkiyetin kapitalizmin temeli olması gibi, toplumsal mülkiyet de bizim toplumsal sistemimizin temelidir. Kapitalistler özel mülkiyetin kutsal ve dokunulmaz olduğunu ilan ederek, vaktiyle, kapitalist toplumsal sistemin sağlamlaşmasını sağladılar. Biz, komünistler de, üretimin ve ticaretin bütün alanlarında yeni, sosyalist ekonomi biçimlerini sağlamlaştırabilmek için toplumsal mülkiyeti, kutsal ve dokunulmaz ilan etmeliyiz. Toplumsal mülkiyete —ister devlet mülkiyeti, ister kooperatif mülkiyeti ya da kollektif çiftlik mülkiyeti olsun— karşı işlenen hırsızlık ve yolsuzluklara göz yummak ve bu tür karşı-devrimci kepazeliklerin yanından geçip gitmek, temelinde toplumsal mülkiyet yatan sovyet toplum düzenini yıkmayı teşvik etmek demektir. Sovyet hükümeti, kısa süre önce, toplumsal mülkiyetin korunması yasasını çıkarırken buradan hareket etmiştir. Bu yasa, şu an devrimci yasallığın temelidir. Bu yasayı en sıkı biçimde uygulamak her komünistin, her işçinin, her kollektif köylünün ilk görevidir.

Günümüz devrimci yasallığının, NEP döneminin ilk aşamasının devrimci yasallığından hiçbir farkı olmadığı, bugünün devrimci yasallığının NEP'in ilk aşamasının devrimci yasallığı-

na geri dönüş olduğu söyleniyor. Bu kesinlikle yanlıştır. NEP'in ilk döneminde devrimci yasallık, mızrağın sivri ucunu esas itibariyle, savaş komünizminin aşırılıklarına karşı, "yasal olmayan" mülksüzleştirmeler ve tahsilatlara karşı yöneltmişti. Özel mülk sahibine, bireysel mülk sahibine, kapitaliste, Sovyet yasalarına titizlikle uyduğu koşullarda mülküne zarar gelmeyeceğini garanti ediyordu. Oysa günümüzdeki devrimci yasallık çok farklıdır. Günümüzün devrimci yasallığı, mızrağın sivri ucunu, artık çoktan beri varolmayan savaş komünizminin aşırılıklarına değil, toplumsal ekonomi içindeki hırsızlara ve bozgunculara, kabadayılara ve toplumsal mülkiyete zarar veren kişilere yöneltmiştir. Dolayısıyla günümüzde devrimci yasallığın en büyük kaygısı toplumsal mülkiyeti korumaya yöneliktir, başka bir şey değil.

Bu nedenle, Sovyet iktidarının hizmetimize sunduğu bütün araçlarla yürütülen toplumsal mülkiyeti koruma mücadelesi, partinin ana görevlerinden birini oluşturmaktadır.

Güçlü ve kudretli bir proletarya diktatörlüğü — can çekişen sınıfların son artıklarını yok etmek ve hırsızlıklarını boşa çıkarmak için ihtiyaç duyduğumuz şey, işte budur.

Bazı yoldaşlar, sınıfların ortadan kaldırılması, sınıfsız bir toplumun yaratılması ve devletin sönüp gitmesi tezini atalet ve kaygısızlığın mazereti olarak, sınıf mücadelesinin sönmesi ve siyasi iktidarın güçsüzleşmesi karşı-devrimci teorisinin mazereti olarak kavradılar. Söylemeye gerek yok ki, böyle insanların partimizle hiçbir ortak yanı bulunamaz. Bu insanlar partiden kovulması gereken soysuzlar ya da ikiyüzlülerdir. Sınıfların ortadan kaldırılmasına sınıf mücadelesinin söndürülmesiyle değil şiddetlenmesiyle ulaşılacaktır. Devletin sönüp gitmesi onun zayıflatılmasıyla değil, can çekişen sınıfların kalıntılarını yok etmek ve henüz bertaraf edilmekten çok uzak olan ve yakın zamanda da edilemeyecek olan kapitalist kuşatmaya karşı savunmayı örgütlemek için zorunlu olan azami ölçüde güçlendirilmesiyle olacaktır.

Beş Yıllık Planın gerçekleştirilmesi sayesinde düşman sınıfların son artıklarını üretimdeki yerlerinden kesin olarak at-

mayı, Kulakları yenmeyi ve yokedilmelerinin zeminini yaratmayı başardık. Beş Yıllık Planın, burjuvazinin son müfrezelerine karşı mücadele alanında ortaya çıkardığı sonuç budur. Fakat bu yeterli değil. Şimdi görev, bu eskileri işletme ve kurumlarımızdan atmak ve onları kesin zararsız hale getirmektir.

Bu eskilerin zararlı faaliyetleri ve hırsızlıklarıyla, SSCB'nin bugün içinde bulunduğu durumu herhangi bir biçimde değiştirebilecekleri söylenemez. Sovyet iktidarının önlemlerine karşı koymak için çok güçsüz ve etkisizdir. Fakat yoldaşlarımız, kendilerini devrimci uyanıklıkla donatmazlar, toplumsal mülkiyete karşı işlenen hırsızlık ve yolsuzluklar karşısında küçük-burjuva kayıtsızlığını kendi pratiklerinden söküp atmazlarsa, eskiler epeyce zarar verebilirler.

Sovyet devletinin büyüyen gücünün, can çekişen sınıfların son artıklarının direnişini güçlendireceği gözönünde bulundurulmalıdır. Tam da ölüm döşeğinde yattıkları, günleri sayılı olduğu için bir saldırı biçiminden ötekine, daha sert biçimlere geçecekler, halkın geri kesimlerine seslenip, onları sovyet iktidarına karşı seferber etmeye çalışacaklardır. Bu eskilerin, Sovyet iktidarına karşı mücadelede kullanmayacakları ve bunlar yoluyla geri unsurları seferber etmeye çalışmayacakları hiçbir iftira ve alçaklık yoktur. Sosyal-Devrimcilerin, Menşeviklerin, burjuva milliyetçilerinin dağıtılmış eski karşı-devrimci partileri ülke merkezinde ve kenar bölgelerde, bu zemin üzerinde yeniden canlanabilir ve harekete geçebilirler, Troçkistlerin ve sağ sapmacıların saflarından karşı-devrimci unsurların kırıntıları yeniden canlanabilir ve kımıldamaya başlayabilirler. Bu elbette çok korkunç bir şey değil. Ne var ki bu unsurların işini hızla ve özel fedakârlıklar yapmadan bitirmek istiyorsak, tüm bunları gözönünde bulundurmamız gerekiyor.

Bu yüzden devrimci uyanıklık, Bolşeviklerin şimdi özellikle ihtiyaç duydukları vasıftır."

*(**Stalin**, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, SBKP(B) MK ve MKK Birleşik Plenumunda Rapor, s. 528 vd., Ocak 1933; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 13, s. 185-190, Almanca.)*

7 — Birinci Beş Yıllık Planın Sonuçları

Beş Yıllık Planın Uluslararası Önemi

"... Yoldaşlar! Beş Yıllık Plan dünyaya gözlerini açtığında, onun muazzam bir uluslararası öneme sahip olabileceğini kimse düşünmemişti. Tam tersine, birçokları, Beş Yıllık Planın Sovyetler Birliği'nin özel bir meselesi olduğuna, önemli ve ciddi olmasına rağmen, yine de Sovyetler Birliği'nin bir ulusal özel meselesi olduğuna inanıyorlardı.

Ne var ki tarih, Beş Yıllık Planın uluslararası öneminin ölçülemez kadar büyük olduğunu göstermiştir. Tarih Beş Yıllık Planın Sovyetler Birliği'nin özel meselesi değil, bütün uluslararası proletaryanın meselesi olduğunu göstermiştir.

Daha Beş Yıllık Plan dünyaya gözlerini açmadan çok önce, müdahalecilere karşı mücadeleyi sonuçlandırdığımız ve ekonomik inşa yolunda yürümeye koyulduğumuz dönemde, daha o zamanlar Lenin, ekonomik inşamızın büyük uluslararası öneme sahip olduğunu, Sovyet iktidarının ekonomik inşa yolunda ileriye doğru attığı her adımın, kapitalist ülkelerdeki çok çeşitli kesimler arasında güçlü yankılar bulduğunu ve insanları, proleter devrimin taraftarları ve karşıtları olmak üzere iki kampa böldüğünü söylemişti.

Lenin o zaman şöyle demekteydi:

"Artık uluslararası devrimi, esas olarak, ekonomi politikamızla etkiliyoruz. Herkesin, dünyanın bütün ülkelerindeki istisnasız ve abartmasız bütün emekçilerin gözü Rus Sovyet Cumhuriyeti'ne çevrilmiştir. Bu başarılmıştır... Mücadele dünya ölçeğinde, bu alana taşınmıştır. Bu görevi çözersek, uluslararası ölçekte mutlaka ve nihai olarak kazanacağız. O nedenle bizim için ekonomik inşa sorunları olağanüstü bir önem kazanmaktadır. Bu cephede yavaş, tedrici —çabucak olmaz— fakat sürekli bir yükselme ve ilerlemeyle zafere ulaşmak zorundayız." *(Bkz. cilt XXVI, s. 410-411, Rusça.)*

Bu sözler, müdahalecilere karşı mücadeleyi sonuçlandırdığımız, kapitalizme karşı askeri mücadeleden ekonomik cephede mücadeleye, ekonomik inşa dönemine geçtiğimiz bir dönemde söylenmiştir.

O zamandan bu yana yıllar geçti ve Sovyet iktidarının ekonomik inşa alanında attığı her adım, geçen her yıl, her çeyrek yıl, Lenin yoldaşın sözlerinin doğruluğunu parlak biçimde doğrulamıştır.

Fakat, Lenin'in sözlerinin doğruluğunun parlak teyidi, inşamızın Beş Yıllık Planı, bu planın doğuşu, gelişimi ve gerçekleştirilmesidir. Gerçekten de, ülkemizde ekonomik inşa yolunda attığımız hiçbir adım, Amerika, Avrupa ve Asya'nın kapitalist ülkelerindeki en çeşitli kesimler arasında, Beş Yıllık Plan sorunu, onun gelişimi ve gerçekleştirilmesi kadar yankı bulmamıştır.

İlk başlarda Beş Yıllık Plan burjuvazi ve burjuva basını tarafından alay ve küçümsemeyle karşılanmıştı. O günlerde Beş Yıllık Planımızı "hayalcilik", "sabuklama", "ütopya" olarak adlandırıyorlardı.

Daha sonraları, Beş Yıllık Planın gerçekleştirilmesinin reel sonuçlar göstermeye başladığı ortaya çıkınca, silah başına borusu çalmaya koyuldular ve Beş Yıllık Planın kapitalist ülkelerin varlığını tehdit ettiğini, planın gerçekleşmesinin Avrupa pazarlarını mala boğacağını, dampingin güçleneceğini, işsizliğin artacağını iddia ettiler.

Sovyet iktidarına karşı kullanılan bu hile de umulan sonucu vermeyince, bu kez, SSCB'de neler olup bittiğini kendi gözleriyle görmek isteyen, çeşitli firma, yayın organı ve kurum vs. temsilcilerinin SSCB'ye seyahat dizisi başladı. Burada, Beş Yıllık Plan açıklanır açıklanmaz, daha baştan itibaren, bu başlangıç ve sovyet iktidarının başarıları için coşkularını ifade eden ve SSCB işçi sınıfına destek vermeye hazır olduğunu bildiren işçi delegasyonlarından sözetmiyorum.

Sözümona, kamuoyundaki, burjuva basınındaki, her türden burjuva kuruluşlarındaki vs. bölünme de zaten bu andan itibaren başladı. Bazıları, Beş Yıllık Planın tamamen iflas ettiğini

ve Bolşeviklerin uçurumun kenarında bulunduklarını iddia ediyorlardı. Bazıları ise, tam tersine, Bolşevikler kötü insanlar da olsalar, Beş Yıllık Planın yine de ilerlediğini ve görünüşe göre hedefine ulaşacağını söylüyorlardı.

...

... İnşa çalışmamızın iki üç yılı yetti, Beş Yıllık Planın ilk başarılarının görünmeye başlaması yetti; bütün dünya hemen iki kampa ayrıldı: Bize durmadan sövüp sayanların kampı ve Beş Yıllık Planımızın başarısına şaşıranların kampı. Ayrıca bizim, bütün dünyada giderek büyüyen kendi kampımız var: SSCB işçi sınıfının başarılarına sevinen, dünya burjuvazisini dehşete düşürerek SSCB'yi desteklemeye hazır olan kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı kampı.

Bütün bunların anlamı nedir?

Bütün bunların anlamı, Beş Yıllık Planın uluslararası öneminin, başarı ve kazanımlarının uluslararası öneminin kuşkuya yer bırakmamasıdır.

Bütün bunların anlamı, kapitalist ülkelerin proleter devrime gebe oldukları ve proleter devrime gebe oldukları için de, burjuvazinin, Beş Yıllık Planın başarısızlıklarından devrime karşı yeni bir argüman çıkarmak istemesi, proletaryanın ise, tam tersine, Beş Yıllık Planın başarılarından, dünyanın bütün burjuvazilerine karşı, devrim için yeni bir argüman çıkarmaya çalışması ve gerçekten de çıkarmasıdır.

Beş Yıllık Planın başarıları, kapitalizme karşı bütün ülkelerin işçi sınıflarının devrimci güçlerini seferber ediyor — bu tartışmasız bir gerçektir.

Beş Yıllık Planın uluslararası devrimci öneminin, gerçekten de ölçülemez olduğuna kuşku olamaz.

O nedenle Beş Yıllık Plan sorununu, Beş Yıllık Planın içeriğini ve Beş Yıllık Planın temel görevlerini daha büyük bir dikkatle ele almalıyız.

O nedenle Beş Yıllık Planın sonuçlarını, Beş Yıllık Planın uygulama ve gerçekleştirme sonuçlarını daha büyük bir titizlikle tahlil etmeliyiz.

Beş Yıllık Planın Temel Görevleri ve Gerçekleştirilmesinin Yolu

Şimdi Beş Yıllık Plan sorununun kendisine geçelim.

Beş Yıllık Plan nedir?

Beş Yıllık Planın temel görevi neydi?

Beş Yıllık Planın temel görevi, yer yer ortaçağdan kalmış geri tekniğiyle ülkemizi yeni, modern tekniğin rotasına sokmaktı.

Beş Yıllık Planın temel görevi, SSCB'yi bir tarım ülkesinden, kapitalistlerin keyfine bağımlı güçsüz bir ülke durumundan, bir sanayi ülkesine, güçlü, tamamen bağımsız ve uluslararası kapitalizmin keyfine bağımlı olmayan bir ülke haline getirmektir.

Planın temel görevi, SSCB'yi bir sanayi ülkesine dönüştürerek kapitalist unsurları tamamen püskürtmek, sosyalist ekonomi biçimleri cephesini genişletmek, ve SSCB'de sınıfların ortadan kaldırılması, sosyalist toplumun kurulması için ekonomik temelleri yaratmaktı.

Beş Yıllık Planın temel görevi, ülkemizde, sadece bütün sanayiyi değil, aynı zamanda bütün ulaşımı ve tarımı da sosyalizm temelinde yeniden donatabilecek ve reorganize edebilecek bir sanayiyi kurmaktı.

Beş Yıllık Planın temel görevi, küçük ve dağınık tarımı kollektif büyük işletme yoluna sokarak, böylece köyde sosyalizmin ekonomik temelini güvence altına almak ve bu yolla SSCB'de kapitalizmin restorasyonu olanağını ortadan kaldırmaktı.

Son olarak Beş Yıllık Planın temel görevi, ülkenin savunma gücünü azami ölçüde yükselterek, dışarıdan gelecek her türlü askeri müdahale girişimine, dışarıdan gelecek her türlü askeri saldırıya karşı, kararlı bir savunma örgütlemek için ülke içinde gerekli teknik ve ekonomik önkoşulları yaratmaktı.

Beş Yıllık Planın bu temel görevini zorunlu kılan neydi, gerekçesi neydi?

Sovyetler Birliği'nin, onu pek imrenilmeyecek bir varoluşa mahkûm eden teknik ve ekonomik geriliğini ortadan kaldırmak; ülkenin, ileri kapitalist ülkelere teknik ve ekonomik açıdan sadece yetişmesini değil, zamanla onları geçmesini de mümkün kılacak önkoşulları yaratma zorunluluğu.

Sovyet iktidarının uzun süre geri bir sanayi temelinde varolamayacağı; ancak modern büyük sanayinin, kapitalist ülkelerin sanayileriyle atbaşı gitmekle kalmayıp zamanla onları geçebileceği ve Sovyet iktidarına gerçek ve güvenilir bir temel olarak hizmet edebileceği düşüncesi.

Sovyet iktidarının uzun süre, biri kapitalist unsurları ***yokeden*** sosyalist büyük sanayi ve öteki kapitalist unsurları ***üreten*** küçük köylü bireysel çiftlikleri olmak üzere, birbirine karşıt iki temel üzerinde varolamayacağı düşüncesi.

Tarım büyük üretim temeline oturtulmadığı, küçük köylü işletmeleri kollektif büyük işletmelerde birleştirilmediği sürece, SSCB'de kapitalizmin restorasyonu tehlikesinin bütün tehlikelerin en gerçeğini oluşturduğu düşüncesi.

Lenin şöyle söylüyordu:

"Devrim, Rusya'nın birkaç ay içinde, ***politik sistemi*** itibariyle en ileri ülkelere yetişmesine neden oldu.

Fakat bu çok az. Savaş acımasızdır, sorunu çıplak bir sertlikle koyar ortaya: Ya yokoluş, ya da ileri ülkelere ***ekonomik olarak da*** yetişmek ve onları geçmek... Yok olmak, ya da tam yol ileri atılmak. Tarih sorunu böyle koyuyor." *(Bkz. cilt XXI, s. 191)*

Lenin şöyle söylüyordu:

"Bir küçük köylüler ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da kapitalizm için, komünizm için olandan daha sağlam ekonomik temel mevcuttur. Bu unutulmamalıdır. Kırdaki yaşamı dikkatle izleyen ve kentteki yaşamla karşılaştıran herkes, kapitalizmi köklerinden yoketmediğimizi ve iç düşmanın altındaki temeli, zemini çekip alamadığımızı bilir. Bu düşman küçük işletme sayesinde varlığını sürdürebiliyor ve düşmanı zemininden mahrum

bırakmanın bir tek yolu var: Ülke ekonomisini, tarımı da, yeni bir teknik temele, modern büyük üretimin teknik temeline oturtmak... Ancak, ülke elektriklendirildiği, sanayi, tarım ve ulaşım, modern büyük endüstriyel teknik temele kavuşturulduğunda, ancak o zaman nihai olarak zafer kazanmış olacağız." *(Bkz. cilt XXVI, s. 46-47)*

Bu temel tezler, partinin, Beş Yıllık Planın hazırlanmasını, Beş Yıllık Planın temel görevlerinin saptanmasını sağlayan düşüncelerinin de temeli oldu.

Beş Yıllık Planın temel görevi konusunda durum budur.

Ama, böyle muazzam bir planın gerçekleştirilmesi rastgele ele alınamaz. Böyle bir planı gerçekleştirebilmek için, her şeyden önce, planın ana halkasını bulmak gerekiyordu; zira ancak ana halka bulunup kavrandıktan sonra planın öteki halkaları da çekilebilirdi.

Beş Yıllık Planın ana halkası neydi?

Beş Yıllık Planın ana halkası, ağır sanayi ve onun kalbi olan makine imalatıydı. Çünkü bütün sanayiyi olduğu gibi ulaşım ve tarımı da ancak ağır sanayi yeniden kurup canlandırabilir. O nedenle, Beş Yıllık Planın gerçekleştirilmesine de ağır sanayiyle başlamak zorunluydu. Dolayısıyla ağır sanayinin restorasyonu, Beş Yıllık Planın gerçekleştirilmesinin temeli olmak zorundaydı.

Bu hususta da Lenin bize yol göstermektedir:

"Rusya'nın kurtuluşu için, sadece köylü ekonomisinin iyi ürün alması —bu yetmez— ve köylülüğe ihtiyaç maddeleri sağlayan hafif sanayinin iyi durumda olması —bu da yetmez— değildir, aynı zamanda ***ağır*** sanayiye de ihtiyacımız var. Ağır sanayiyi kurtarmadan, onu restore etmeden, hiçbir sanayi inşa edemeyiz; bu olmadan ise, bağımsız bir ülke olarak tamamen yok oluruz... ağır sanayinin devlet sübvansiyonlarına ihtiyacı var. Eğer bunları bulamazsak, uygar bir devlet olarak —sosyalist bir devletten söz bile etmiyorum— yokoluruz." *(Bkz. cilt XXVII, s. 349)*

Fakat, ağır sanayinin restorasyonu ve gelişmesi, özellikle Beş Yıllık Planın başlangıcında ülkemizin olduğu gibi öylesine geri ve yoksul bir ülkede son derece zordur, zira bilindiği üzere ağır sanayi muazzam mali harcamalar, ve deneyimli asgari teknik güçler —genel olarak söylendiğinde bunlar olmaksızın ağır sanayinin restorasyonu olanaksızdır— gerektirir. Parti bunu biliyor muydu, bunun hesabını yapmış mıydı? Evet, biliyordu. Sadece bilmekle kalmadı, aynı zamanda yüksek sesle ve anlaşılır biçimde açıkladı. Parti, ağır sanayinin İngiltere, Almanya ve Amerika'da nasıl kurulduğunu biliyordu. Parti, bu ülkelerde ağır sanayinin, ya büyük borçlar yardımıyla, ya başka ülkelerin talan edilmesiyle, ya da iki yoldan da aynı anda kurulduğunu biliyordu. Parti, bu yolların ülkemize kapalı olduğunu biliyordu. Peki, hesabı neydi? Ülkemizin öz güçlerini hesaba katmıştı. Sovyet iktidarını kuran ve toprağın, sanayinin, ulaşımın, bankaların ve ticaretin ulusallaştırılmasına dayanan bizlerin, ağır sanayinin restorasyonu ve geliştirilmesi için gerekli olan yeterli kaynağı biriktirebilmek için, en sıkı tasarruf rejimini uygulayabileceğimize güveniyordu. Parti, bu eserin büyük özveri gerektireceğini ve bizlerin, eğer hedefimize ulaşmak istiyorsak, hiçbir şeyi gizlemeden bilinçle bu özveriye hazır olmamız gerektiğini açıkça ifade etti. Parti, bu eseri, yabancı ülkelerden köleleştirici kredi ve borçlar almadan, ülkenin iç güçleriyle gerçekleştirmeyi hesaplıyordu.

Bu konuya ilişkin Lenin şunları söylüyordu:

"İşçilerin köylüler üzerinde önderliklerini sürdürdükleri, köylülerin güvenini koruduklarını ve büyük bir tasarruf uygulamasıyla toplumsal düzenlerinden her türlü gereksiz harcamanın izini yokettikleri bir devlet kurmayı amaçlamalıyız.

Devlet aygıtımızı en büyük tasarruf rejimine ayarlamalıyız. Çarlık Rusyası'dan, onun bürokratik kapitalist aygıtından hâlâ büyük ölçüde artıklar barındıran devlet içindeki her türlü gereksiz harcamanın izini yoketmeliyiz.

Bu bir köylü darkafalılığı imparatorluğu olmaz mı?

Hayır. İşçi sınıfının köylülük üzerinde önderliğini korursak, devletimizin ekonomisinde yapılacak büyük, en büyük tasarruf

pahasına, en küçük tasarruf bile mekanize büyük sanayimizin, elektrifikasyonun, pompalama usulüyle yer kömürü üretiminin geliştirilmesi için, Volhov Enerji Santralının tamamlanması için vs. elimizde kalacaktır.

Umudumuz sadece ve sadece buradadır. Ancak bundan sonra, deyim yerindeyse at değiştirebilecek, yani köylü düldülünden, mujiğin bir deri bir kemik kalmış beygirinden, yoksul bir köylü ülkesi için düşünülmüş tasarruf önlemleri atından, bir başka ata, proletaryanın kendisi için aradığı, aramak zorunda olduğu, mekanize büyük sanayi atına, elektrifikasyon, Volhov Enerji Santralı vs. atına geçebileceğiz." *(Bkz. cilt XXVII, s. 417)*

Bir deri bir kemik kalmış köylü beygirinden inip, mekanize büyük sanayi atına binmek — partinin, Beş Yıllık Planın hazırlanmasında ve gerçekleştirilme mücadelesinde izlediği hedef buydu.

En sıkı tasarruf rejimi uygulanması ve ülkemizin sanayileştirilmesinin finanse edilmesi için gerekli kaynakların biriktirilmesi — ağır sanayinin yaratılması ve Beş Yıllık Planın gerçekleştirilmesi için tutulması gereken yol buydu.

Cesur bir görev? Zor bir yol? Ama partimiz, tam da zorluklardan korkma hakkına sahip olmadığı için, Lenin'in partisi adını almıştır.

Dahası. Parti, Beş Yıllık Planın gerçekleştirilebileceğinden öyle emin ve işçi sınıfının gücüne duyduğu inanç öyle büyüktü ki, bu zor eseri Beş Yıllık Planın talep ettiği gibi beş yılda değil, dört yılda gerçekleştirme görevini kabullenmeyi mümkün gördü; üç aylık özel süre de hesaba katılırsa, aslında dört yıl üç ay.

"Beş Yıllık Plan Dört Yılda" ünlü şiarı bu temelde çıktı.

Ve sonuç ne oldu?

Gerçekler, sonuçta partinin haklı olduğunu göstermiştir.

Gerçekler, bu cesaret ve işçi sınıfının gücüne duyulan bu inanç olmasaydı, partinin, bugün gururla sözettiğimiz bu zafere ulaşamayacağını göstermiştir.

Genel Sonuçlar

Sanayi ve tarım, emekçilerin yaşam standartlarının iyileştirilmesi ve ticaretin gelişmesi, Sovyet iktidarının sağlamlaşması ve çöken sınıfların artık ve kalıntılarına karşı sınıf mücadelesinin geliştirilmesi alanında Beş Yıllık Plan uygulamasının ana sonuçları bunlardır.

Sovyet iktidarının son dört yılda elde ettiği başarılar ve kazanımlar bunlardır.

Bu başarılar nedeniyle ülkemizde herşeyin ziyadesiyle iyi olduğuna inanmak hata olurdu. Elbette ülkemizde herşey henüz çok iyi değil. Çalışmalarımızda yeterince eksik ve hata var. Pratiğimizde ne yazık kötü idare ve karışıklık hâlâ oluyor, ki şimdi bu hata ve eksikliklere giremeyeceğim, çünkü Beş Yıllık Planın sonuçları üzerine benden istenen rapor buna yer bırakmıyor. Zaten şimdi asıl mesele de bu değil. Asıl mesele hiç kimsenin inkâr etmediği bu eksik ve hatalara rağmen tüm dünya işçi sınıfı içinde coşkuya yolaçan ciddi başarılar elde etmiş, gerçekten de dünya çapında tarihi öneme sahip olan bir zafer kazanmış olmamızdır.

Partinin, hatalara ve eksikliklere rağmen, Beş Yıllık Planı dört yılda uygulamasında esas rolü ne oynayabilirdi ve gerçekten de ne oynadı?

Her şeye rağmen bu tarihsel zaferi elde etmemizi sağlayan ana faktörler nelerdir?

Her şeyden önce, sosyalist yarışmayı ve Hücum Tugayı hareketini geliştirmek amacıyla mühendis ve teknisyenlerle birlikte müthiş bir enerji geliştiren milyonlarca işçi ve kollektif köylünün aktivite ve özverisi, coşku ve inisiyatifi. Bu olmasaydı hedefe ulaşamayacağımıza, tek adım bile ilerleyemeyeceğimize kuşku olamaz.

İkinci olarak, kitleleri ileri doğru hareket etmeye çağıran ve hedefe giden yolda her türlü ve bütün engelleri aşan Parti ve hükümetin sağlam önderliği.

Son olarak, zorlukların aşılması için gerekli olan fevkalâde büyük olanakları içinde barındıran sovyet ekonomik sisteminin yararları ve üstünlüğü.

SSCB'nin tarihsel zaferini belirleyen üç ana faktör bunlardır.

Genel sonuçlar:

1— Beş Yıllık Planın sonuçları, onun bir hayal, bir sabuklama, gerçekleşemez bir düş olduğunu iddia eden burjuva ve sosyal-demokrat politikacıların iddialarını altüst etmiştir. Beş Yıllık Planın sonuçları, planın şimdiden gerçekleştiğini göstermiştir.

2— Beş Yıllık Planın sonuçları, işçi sınıfının yeniyi kurma yeteneğinde olmadığı, onun ancak eskiyi yıkabileceği yolundaki bilinen burjuva "dogması"nı yerle bir etmiştir. Beş Yıllık Planın sonuçları, işçi sınıfının eskiyi yıkmak kadar yeniyi kurma yeteneğinde de olduğunu kanıtlamıştır.

3— Beş Yıllık Planın sonuçları, bir tek ülkede sosyalizmi kurmanın olanaksız olduğunu söyleyen Sosyal-demokratların tezini yerle bir etmiştir. Beş Yıllık Planın sonuçları, ***tek*** ülkede sosyalist toplumu kurmanın pekâlâ mümkün olduğunu göstermiştir. Zira bu toplumun ekonomik temeli SSCB'de atılmış bulunmaktadır.

4— Beş Yıllık Planın sonuçları, kapitalist ekonomik sistemin en iyi sistem olduğu, öteki ekonomik sistemlerin istikrarsız ve ekonomik gelişmenin zorluklarına karşı dayanamayacak durumda olduğu yolundaki burjuva ekonomistlerinin iddialarını yerle bir etmiştir. Beş Yıllık Planın sonuçları, kapitalist sistemin çürük ve istikrarsız olduğunu, artık eskidiğini ve yerini daha gelişkin bir başka sisteme, sovyetik sosyalist ekonomi sistemine bırakmak zorunda olduğunu, sovyet ekonomi sisteminin krizlerinden korkmayan ve kapitalizm için çözülemeyecek olan zorlukların üstesinden gelme yeteneğinde olan biricik ekonomik sistem olduğunu göstermiştir.

5— Son olarak Beş Yıllık Planın sonuçları, Komünist Partinin, hangi hedefe yürüdüğünü bildiği ve zorluklardan korkmadığı ***koşullarda*** yenilmez olduğunu göstermiştir."

*(**Stalin**, Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm, SBKP(B) MK ve MKK Birleşik Plenumunda Rapor, s. 485 vd., 492 vd., 494 vd., 534 vd., Ocak 1933; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 13, s. 145-147, 153-154, 154-160, 190-192, Almanca.)*

"... SSCB'nin iç durumu sorununa geçiyorum.

SSCB'nin iç durumu açısından rapor dönemi, gerek ulusal ekonomi alanında gerekse de kültür alanında gittikçe gelişen bir gelişme tablosu sunuyor.

Bu gelişme, güçlerimizin yalnızca basit bir nicel artışı değildir. Bu gelişme, SSCB'nin yapısında ilkesel değişikliklere yolaçtığı ve ülkenin çehresini kökten değiştirdiği için bu kadar önemlidir.

Sovyetler Birliği bu dönemde temelden değişti ve gerilik damgasını, ortaçağ damgasını üstünden attı. Bir tarım ülkesiyken bir sanayi ülkesi haline geldi. Küçük köylülerin bireysel çiftliği ülkesinden, kollektif mekanize tarımsal büyük işletmeler ülkesi haline geldi. Bilgisiz, okuma-yazması olmayan ve kültürsüz bir ülkeden, Sovyetler Birliği uluslarının kendi dillerinde muazzam bir yüksek - orta - ve ilkokul ağına sahip bilgili, yüksek kültürlü bir ülke haline geldi — daha doğrusu geliyor.

Yeni sanayi dalları yaratıldı: takım tezgâhları yapımı, otomobil sanayii, traktör sanayii, kimya sanayi, motor yapımı, uçak yapımı, biçerdöver, yüksek güçlü türbin ve jeneratör, kaliteli çelik türleri, demir alaşımları, sentetik kauçuk, azot, sentetik lif üretimi vs. vs.

Bu dönemde binlerce yeni, en modern sanayi işletmeleri kuruldu ve işletmeye geçti. Dinyeper Elektrik Santralı, Magnitogorsk Metalurji Tesisleri, Kuznetsk Fabrikaları, Çelyabinsk Traktör Fabrikaları, Bobriki, Ural Makine Yapım Fabrikaları, Kramatorsk Makine Yapım Fabrikaları gibi dev işletmeler kuruldu. Binlerce eski işletme modern teknik temelinde yeniden inşa edildi. Yeni fabrikalar kuruldu ve ulusal cumhuriyetlerle, SSCB'nin kenar bölgelerinde sanayi merkezleri oluşturuldu: Byelo Rusya'da, Ukrayna'da, Kuzey Kafkasya'da, Trans-Kafkasya'da, Orta Asya'da, Kazakistan'da, Buryat-Moğolistan'da, Tataristan'da, Başkıristan'da, Ural'da, Doğu ve Batı Sibirya'da, Uzak Doğu'da vs.

200.000'den fazla kollektif çiftlik ve 5000 Sovyet çiftliği kuruldu; bunlar için yeni bölge merkezleri ve sanayi üsleri dahil.

Neredeyse hiç insan bulunmayan bölgelerde, nüfusu kabarık yeni büyük kentler yükseldi. Eski kentler ve sanayi yöreleri muazzam gelişti.

Ural-Kuznetsk Kombinası için, Kuznetsk kok kömürünün, Ural'ın demir cevheriyle birleşmesi için temeller yaratıldı. Doğu'da metalurji üssü bir düşten, gerçeklik haline geldi. Ural sıradağlarının batı ve güney yamaçlarındaki bölgelerde —Ural bölgesinde, Başkıristan'da, Kazakistan'da— yeni, büyük bir petrol üssü için temeller yaratıldı.

Rapor döneminde ulusal ekonominin tüm dallarına devletin yaptığı 60 milyar ruble tutarındaki muazzam sermaye yatırımlarının boşa gitmediği ve meyvelerini vermeye başladığı açıktır.

Bu kazanımların sonucunda, aynı dönemde istisnasız tüm kapitalist ülkelerde ulusal gelir büyük ölçüde gerilerken, SSCB'de ulusal gelir 1929'da 29 milyar rubleden 1933 yılında 50 milyar rubleye çıktı.

Bu kazanımların ve bütün bu gelişmenin, SSCB'nin iç durumunu daha da sağlamlaştırmak zorunda olduğu ve gerçekten de sağlamlaştırdığı açıktır.

Bu muazzam değişimler 3-4 yıl içinde, geri tekniği, geri kültürüyle dev devletimizin toprakları üzerinde, nasıl gerçekleşebildi? Bu bir mucize değil mi? Eğer gelişme kapitalizm ve bireysel küçük işletme zemininde gerçekleşmiş olsaydı, bu bir mucize olurdu. Ama gelişmenin bizde, sosyalist inşanın gelişimi temelinde gerçekleşmiş olduğu gözönünde tutulursa, bu bir mucize olarak adlandırılamaz.

Bu dev gelişmenin ancak, sosyalizmin başarılı inşası temelinde, düzinelerce milyon insanın toplumsal emeği temelinde, sosyalist ekonomi sisteminin, kapitalist sistem ve tekil köylü çiftlikleri sistemi karşısındaki avantajları temelinde gerçekleşebilmiş olduğu açıktır

Bu nedenle, SSCB'de rapor dönemindeki muazzam ekonomik ve kültürel gelişmenin, aynı zamanda kapitalist unsurların tasfiyesi ve tekil köylü çiftliklerinin geri itilmesi anlamına gelmesi şaşırtıcı değildir. Şu anda sanayide sosyalist ekonomi sis-

teminin payının yüzde 99 ve tarımda, tahıl kültürlerinin ekim alanları gözönünde bulundurulduğunda yüzde 84,5 tutması, tekil köylü çiftliklerine ise toplam yüzde 15,5 düşmesi, bir olgudur.

Buna göre SSCB'de kapitalist ekonomi artık tasfiye edilmiştir ve köyde tekil köylü çiftlikleri sektörü tali pozisyonlara geri itilmiştir.

Lenin, Yeni Ekonomik Politika'nın yürürlüğe konması sırasında ülkemizde toplumsal-ekonomik biçimlerin beş unsurunun bulunduğundan söz etmişti: 1— Pederşahi ekonomi (yüksek ölçüde doğal ekonomidir); 2— küçük meta üretimi (tahıl satan köylülerin büyük çoğunluğu); 3— özel ekonomili kapitalizm; 4— devlet kapitalizmi; 5— sosyalizm. Lenin, bütün bu biçimler arasında, sonuçta sosyalist biçimin üstünlük kazanmak zorunda olduğu görüşündeydi. Şimdi artık, birinci, üçüncü ve dördüncü toplumsal-ekonomik biçimin mevcut olmadığını, ikinci toplumsal-ekonomik biçimin tali pozisyonlara geri itildiğini, beşinci toplumsal-ekonomik biçimin, sosyalist biçimin ise tüm ulusal ekonomide sınırsız egemen ve tek belirleyici güç olduğunu söyleyebiliriz.

Sonuç budur.

Bu sonuç, SSCB'nin iç durumunun istikrarlılığı için temeli, kapitalist kuşatma koşulları altında cephe ve cephe gerisi pozisyonlarının sağlamlığı için temeli oluşturuyor."

*(**Stalin**, SBKP(B) MK'nın Faaliyeti Hakkında XVII. Parti Kongresi'ne Rapor, "Sosyalizm Zafer Kazanıyor" derlemesi, s. 33 vd., 1934; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 13, s. 273-276, Alm.)*

8— İkinci Beş Yıllık Planın Ana Görevi Olarak Sınıfsız Sosyalist Toplumun Kurulması

A) İkinci Beş Yıllık Planın Ana Görevleri Üzerine XVII. Parti Kongresi

"... İşçi sınıfının kahramanca mücadelesi sayesinde daha birinci Beş Yıllık Plan yıllarında sosyalist ekonominin temeli atıldı, son kapitalist sınıf, Kulaklar, darmadağın edildi, köylülü-

ğün ana kitleleri, kolhoz köylüleri ise kırda sovyet iktidarının sağlam bir dayanağı oldular. Sovyetler Birliği, sosyalist yolda sonal olarak sağlamlaştı.

Sovyetler Birliği'nde birinci Beş Yıllık Plan yıllarında teknik bakımdan ileri bir büyük sanayi kuruldu; sosyalizmin maddi tabanını, bütün iktisadın yeniden yapılanmasının temelini, hafif sanayinin, gıda maddeleri sanayiinin ve tarımın hızla gelişmesi için önkoşulu oluşturan modern ağır sanayinin yaratılmasında çok önemli başarılar elde edildi. Düzinelerce yeni endüstri dalları yaratıldı: Karmaşık takım tezgâhları inşası, otomobil ve traktör sanayii, biçerdöver yapımı, uçak ve uçak motorları sanayii, büyük türbin ve jenaratörlerin inşası, yüksek vasıflı paslanmaz çelik üretimi, demirli alaşımları, alüminyum, modern bir kimya sanayii, sentetik kauçuk üretimi, azot, sentetik lif vb.. Modern teknik temelinde trikotaj sanayii, giyim sanayii, ayakkabı sanayii, et sanayii, konserve sanayii, kağıt sanayii vs. yeniden yapılandırıldı. Tüm iktisadı yeni teknik kültürün yüksek kademesine çıkaran ve kapitalist tekniğin en iyi örnekleri seviyesinde bulunan binlerce yeni modern işletme kuruldu.

Birinci Beş Yıllık Plan sırasında tarım kökten değiştirildi. Leninist parti önderliğinde proletarya, milyonlarca köylüyü kollektif üretimin üstünlüğü konusunda ikna etti ve köyde yeni kolhoz düzenini yarattı. Endüstrinin geliştirilmesindeki zaferler, tarımın makine tekniği yoluna girmesinde muazzam başarıları olanaklı kıldı. Sovyetler Birliği, dünyanın en büyük tarımsal işletmeler ülkesi oldu.

Yeni, sosyalist bir çalışma disiplinin yaratılmasındaki büyük başarılar, işçilerin kalifikasyonunun yükseltilmesi, üretimin örgütlenmesindeki önemli kazanımlar, teknik yeniden yapılanma sürecinde, emek üretkenliğinin yükselmesi alanında devasa zaferlerin elde edilmesini mümkün kıldı. Emek verimliliğini artırma temposu bakımından Sovyetler Birliği, bütün kapitalist ülkeleri, en yüksek konjonktür yılları ile karşılaştırıldığında bile çok geride bıraktı.

Beş yıllık plan uygulamasının beraberinde getirdiği muazzam zorlukların aşılmasından sonra proletarya, kent ve kırda emekçilerin durumunun iyileştirilmesinde tarihsel önemde zaferler elde etti. Sovyet sisteminin üstünlükleri, şimdiden ulaşılmış gelişme seviyesinde, işsizliği bütünüyle ortadan kaldırmayı, yedi saatlik işgününü uygulamaya sokmayı, köydeki sefalet ve yoksulluğu yok etmeyi mümkün kılmıştır.

İşçi ve kolhoz köylüsü yarınki güne umutla dolu bakmakta ve onların maddi ve kültürel yaşam seviyelerinin giderek daha da yükselmesi yalnızca onların çalışma nitelik ve niceliğine bağımlıdır. Sovyetler Birliği emekçileri için işsizlik, yoksulluk, açlık tehlikesi yok olmuştur. Her işçi ve kolhozcu sevinçli bir umutla geleceğe bakmakta; öğrenme hırsları ve kültürel istemleri sürekli olarak büyümektedir.

Birinci Beş Yıllık Plan yıllarında Sovyetler Birliği gelişmiş bir kültür ülkesi haline geldi. Düzinelerce milyon işçi ve köylünün okuma-yazma bilmezlikleri giderildi ve genel okula gitme yükümlülüğü gerçekleştirildi. Okul dışı eğitim olanakları olağanüstü bir genişlemeye uğradı. Gazeteler, dergiler ve diğer matbu yayınların tirajı güçlü bir şekilde yükseldi. Bağımsız olarak bir dizi koskoca teknik sorunları çözümleyen bilimsel-teknik araştırmanın geliştirilmesi alanında önemli başarılar elde edildi.

Sovyetler Birliği'nin ulusal bölgelerinde özel öneme sahip ekonomik ve kültürel bir kalkınma kaydedildi, bu bölgeler geri kalmışlıklarını sonal bir şekilde aşma yolunda hızla ilerliyor.

Beş yıllık planın sonucu, tüm dünyanın yüzmilyonlarca emekçileri önünde insanlık tarihinde ilk kez bir tek ülkede sosyalizmin kurulması olanağının pratikte kanıtlanmasıdır.

Birinci Beş Yıllık Planın bütün bu başarıları, İkinci Beş Yıllık Planın hazırlanması ve uygulanması için önkoşulu ve ***güçlü temeli*** yarattı.

"İkinci Beş Yıllık Planın siyasi ana görevi, genel olarak kapitalist unsurlar ve sınıfların sonal olarak tasfiyesi, sınıfsal farklılıkları ve sömürüyü ortaya çıkaran nedenlerin bütünüyle ortadan kaldırılması, aynı zamanda ekonomide ve insanların bilincindeki kapitalizmin kalıntılarının giderilmesi, tüm ülke emekçi ahalisinin sınıfsız sosyalist toplumun bilinçli ve aktif yapıcıları haline dönüştürülmesidir." *(SBKP(B) 17. Parti Konferansı.)*

Asalak sınıfların kalıntılarının sonal olarak tasfiyesi ve tam olarak emekçilerin hizmetinde bulunan halk gelirinin genel olarak yükseltilmesi, İkinci Beş Yıllık Planda, işçi ve kolhoz köylüleri kitlelerinin refahının daha hızlı bir şekilde artmasını, reel ücretin önemli bir artışını, emekçilerin tüketiminin iki-üç misli artmasını mümkün kılmalıdır.

Bu görevlerin üstesinden gelme, ancak bütün iktisadın, sanayiinin, ulaştırmacılığın ve tarımın bütünüyle gelişkin bir teknik temelinde yeniden yapılanması zemininde olanaklıdır. Bu nedenle İkinci Beş Yıllık Planın temel ve tayin edici ekonomik görevi, bütün iktisadın yeniden yapılanmasının tamamlanmasıdır. İkinci Beş Yıllık Planda iktisadın teknik yeniden yapılanmasının tamamlanmasının tayin edici koşulu, yeni tekniğe ve yeni üretim dallarına egemen olma, olmak zorundadır. ***"Yeni İnşanın*** coşkulu ifadesi..." İkinci Beş Yıllık Planda "yeni işletmelere ve yeni tekniğe ***egemen olma*** coşkulu ifadesiyle çalışma verimliliğini ciddi olarak yükseltme ve maliyet masraflarını ciddi olarak düşürme" (Stalin) ile tamamlanmalıdır.

...SBKP(B) 17. Parti Kongresi, SSCB Devlet Planlama Komisyonu tarafından sunulan ve SBKP(B) MK ile SSCB Halk Komiserleri Konseyi'nin onayladığı iktisadın gelişmesi İkinci Beş Yıllık Planının şunları güvence altına aldığını tespit eder:

a) Kapitalist unsurlar ve bir bütün olarak sınıfların tasfiye edilmesi, köylü ekonomilerinin bütünlüklü olarak kollektifleştirilmesi ve bütün zanaatkârların kooperatifleştirilmesi temelinde üretim araçları üstündeki özel mülkiyetin sonal olarak tasfiye edilmesi; Sovyetler Birliği'nde ekonomi biçimleri çeşitliliğinin

tasfiye edilmesi ve ülke emekçi ahalisini sosyalist toplumun aktif ve bilinç yapıcıları haline dönüştürerek sosyalist üretim tarzının tek üretim tarzına yükseltilmesi,

b) Birinci Beş Yıllık Plan içinde yaratılan ve hızlı bir şekilde gelişmeye devam eden üretim araçları sanayii, (ağır sanayi) temelinde Sovyetler Birliği'nin bütün iktisadının teknik yeniden yapılanmasının tamamlanması,

c) İşçi ve köylü kitlelerinin refahının daha hızlı yükseltilmesi ve aynı zamanda Sovyetler Birliği'nde bütün konut sektöründe ve komünal sektörde kesin bir iyileştirme,

d) İşçi sınıfının köylülük ile ittifakı temelinde, kapitalist unsurların ve bir bütün olarak sınıfların sonal olarak tasfiye edilmesi için, proletarya diktatörlüğünün ekonomik ve siyasi pozisyonlarının güçlendirilmesi,

e) Ülkenin askeri gücünün güçlendirilmesine devam edilmesi.

Kapitalist unsurların son kalıntılarını bütün eski konumlarından atılmasına götüren ve onu sonal çöküşe mahkum eden bu görevlerin yerine getirilmesi, zorunlu olarak sınıf mücadelesinin keskinleşmesini, Kulakların kolhozların altını oymak için yeni çabalarını, Sovyet düşmanı zararlı unsurlar tarafından endüstri işletmelerimizde sabotaj çabalarını beraberinde getirecektir. Diğer taraftan İkinci Beş Yıllık Planın, tüm iktisadın teknik yeniden yapılanmasının tamamlanması temelinde işçi ve köylü kitlelerinin yaşam seviyesinin radikal bir şekilde yükseltilmesinin bu Beş Yıllık Planın görevlerinin yerine getirilmesi, kaçınılmaz olarak emekçiler arasında coşku, üretim etkinliğinde bir artış ve yeni tekniğe egemen olma konusunda sosyalizmin yapıcıları, en geniş emekçiler kitlesinin sürekli bir şekilde güçlenen çabasını doğuracaktır.

İşçi sınıfı, sınıf düşmanının karşı-devrimci taşkınlıklarına karşı amansızca mücadele vererek ve İkinci Beş Yıllık Planın başarıyla uygulanması için hücum tugayları saflarını kenetleyerek, her türlü oportünizme karşı durmak bilmeyen bir mücadele

yürüten parti yönetiminde, kolhozcular ile beraber sosyalizmi inşa yolundaki bütün güçlükleri aşmaktadır.

SBKP(B) 17. Parti Kongresi, iktisadın genel teknik yeniden yapılanması planının, İkinci Beş Yıllık Planın yerine getirilmesinin aşağıda belirtilenleri güvence altına alan çalışmanın (emeğin) örgütlenmesini talep ettiğine dikkat çeker:

1) Ekonomi aygıtındaki bürokratik tahrifatlara karşı uzlaşmaz olan günlük ekonomik yönetimin işlerliliği ve somutluluğu;

2) En iyi mühendis ve teknikerlerin, kurumların yazı işleri bürolarında değil de, tayin edici üretim birimlerinde yoğunlaştırılması;

3) Emek üretkenliğinin artması için maddi bir teşvik oluşturan doğru bir ücret sistemi;

4) Özellikle yeni tekniğe ve yeni üretim dallarına mümkün olduğunca en iyi egemen olunması için sosyalist yarışmanın yükseltilmesi;

5) Gerek sanayi işletmelerinde ve sovhozlarda, gerekse kolhozlarda güçlü bir üretim disiplini;

6) Proletarya diktatörlüğünün düşmanlarına karşı devrimci uyanıklık ve verilen görev için işçi sınıfı ve onun partisi önünde gerçek sorumluluk;

7) İşçiler ile emekçi köylülerin ittifakının daha da güçlendirilmesi.

İkinci Beş Yıllık Plan döneminde Sovyetler Birliği, insan toplumunun yüzyıllardan beri süren eski çelişkisinin, kent ile kır arasındaki çelişkinin aşılması konusunda ileriye doğru büyük bir adım atmaktadır ve bu çelişkinin ortadan kaldırılması için gerekli tüm önkoşulları yaratmaktadır. Toplumsal biçimi itibariyle tarım, endüstri ile eşitlenmekte olup, tarımsal emek, endüstriyel emeğin bir varyasyonuna dönüşmektedir. Kent ile kır arasındaki ulaşım bağlantıları güçlü bir şekilde gelişmektedir. Sanayi ve tarımdaki üretimin büyüme temposu önemli derecede denkleşmekte, kent ve kırda maddi refah ve emekçilerin kültür seviyesi birbirlerine yaklaşmaktadır.

Sovyetler Birliği, İkinci Beş Yıllık Plan döneminde teknik

ve ekonomik olarak bağımsız bir ülke ve teknik bakımdan Avrupa'nın en ileri devletine dönüşmektedir.

İkinci Beş Yıllık Planın uygulanması, uluslararası proletaryanın mücadelesinde bir kale olarak Sovyetler Birliği'nin önemini daha da arturacak, tüm dünya emekçi ve sömürülen kitlelerinin gözünde proleter dünya devriminin üssü olarak sovyetler ülkesinin otoritesini daha da artıracaktır. Sosyalizmin inşasındaki yeni büyük tarihsel zaferler, Sovyetler Birliği'nin askeri gücünün ekonomik temelini, proleter devletin düşmanlarının bütün darbelerini geri püskürtme ve yok etme yeteneğini daha da güçlendirecektir. Güçlü ekonomik kalkınma ve Sovyetler Birliği emekçi kitlelerinin sürüp giden refah artışı, kapitalist ülkelerdeki bunalım nedeniyle sosyalist ekonomik sistemin kapitalist ekonomik sisteme üstünlüklerini, aynı zamanda kapitalist kölecilik sisteminin çöküşünün tarihsel gerekliliğini daha berrak bir şekilde onaylayacak, iktidarı ele geçirmiş ve sınıfsız sosyalist toplumun kurulması için kahramanca mücadelede diktatörlüğünü güçlendirmekte olan devrimci proletaryanın devasa yaratıcı güçlerini daha fazla ortaya çıkaracaktır.

SBKP(B) 17. Parti Kongresi, bütün parti üyelerinden İkinci Beş Yıllık Planın zaferi için Bolşevik bir mücadele talep eder ve işçileri ve kolhozcuları bu tarihsel görevin yerine getirilmesi için parti etrafında kenetlenmeye çağırır."

(SBKP(B) 17. Parti Kongresi Kararı, 1934, "Sovyetler Birliği İktisadının Gelişmesinin İkinci Beş Yıllık Planı 1933-1937 Üzerine", "Sosyalizm Zafer Kazanıyor" derlemesi, s. 677 vd., 1934.)

B) Komünist Toplumun Birinci Aşaması Olarak Sosyalizm ve Bu Aşamanın Ana Özellikleri

"... Marx, "Gotha Programının Eleştirisi"nde, Lassalle'in sosyalizmde işçinin "emeğinin eksiksiz ya da tam karşılığını alacağı" yolundaki görüşünü ayrıntılı biçimde çürütür. Toplumsal toplam üründen bir rezerv fonu, üretimin genişletilmesi için, ayrıca "tüketilen" makinelerin vs. yerine yenilerinin konması için bir fon, devamla tüketim araçlarından idari masraflar

için, okullar, hastaneler, yaşlılara bakım yurtları vesaire için bir fon ayrılacağını gösterir.

Lassalle'nin puslu, muğlak, genel lafları yerine ("işçiye emeğinin tam karşılığı") Marx, sosyalist toplumun nasıl iktisat yürütmek zorunda olacağının soğukkanlı bir muhasebesini verir. Marx, artık kapitalizmin olmayacağı bir toplumun yaşam koşullarının ***somut*** tahliline koyulur ve şunları söyler:

"Burada" (İşçi Partisi'nin programının incelenmesinde) "karşı karşıya olduğumuz şey, kendi temeli üzerinde ***gelişmiş*** olduğu haliyle değil, bilakis tam tersine, kapitalist toplumdan ***çıktığı*** haliyle bir komünist toplumdur; yani her bakımdan, iktisaden, ahlaken, zihnen hâlâ bağrından çıktığı eski toplumun doğum izlerini taşıyan [bir toplum —ÇN]"

İşte, kapitalist toplumun bağrından henüz yeni çıkan, her bakımdan eski toplumun doğum izlerini taşıyan bu komünist toplumu Marx, komünist toplumun "ilk" ya da alt aşaması olarak adlandırır.

Üretim araçları artık bireylerin özel mülkiyeti değildir. Üretim araçları tüm topluma aittir. Toplumun her üyesi, toplumsal olarak gerekli emeğin belli bir kısmını yerine getirir ve toplumdan, şu kadar emek ifa ettiğine dair bir belge alır. Bu belge karşılığında, tüketim maddelerinin toplumsal mevcudundan denk miktarda ürün alır. Yani her işçi, toplumsal fon için ayrılan emek miktarı çıkartıldıktan sonra, toplumdan, ona verdiği kadarını geri alır.

Görünürde "eşitlik" hüküm sürmektedir.

Ama böyle bir toplumu (genellikle buna sosyalizm denirken, Marx bunu komünizmin ilk aşaması olarak adlandırır) gözönünde bulundurarak Lassalle, bunun "adil dağıtım", "eşit emeğin karşılığı eşit hak" olduğunu söylediğinde yanılmaktadır ve Marx onun hatasını ortaya çıkarır.

"Burada eşit hak vardır doğrusu, ama bu ***henüz***, tüm haklar gibi, ***eşitsizliği önşart koşan*** 'burjuva hakkı'dır. Her hak, ger-

çekte farklı, birbirine eşit olmayan ***eşitsiz*** bireylere ***eşit*** ölçünün uygulanmasıdır; bu yüzden "eşit hak" eşitliğin ihlali ve adaletsizliktir. Gerçekten de diğerleriyle eşit miktarda toplumsal emek ifa eden herkes, toplumsal üründen (sözü edilen kesintilerden sonra) eşit pay alır."

"Oysa her birey aynı değildir: Birisi daha güçlü, birisi daha güçsüzdür. Birisi evlidir, diğeri değildir, birisinin diğerinden daha fazla çocuğu vardır."

"Eşit miktarda emekle", sonucunu çıkarır Marx, "ve dolayısıyla toplumsal tüketim fonundan eşit payla, demek ki, biri olgu olarak diğerinden daha fazla elde eder, biri diğerinden daha zengindir vs. Tüm bu uygunsuzluklardan kaçınmak için, hakkın eşit olmak yerine, bilakis eşitsiz olması gerekirdi."

Yani adalet ve eşitliği komünizmin birinci aşaması henüz getiremez: Zenginlik farkları, hem de adaletsiz farklılıklar varolmaya devam eder, fakat insanın insan tarafından ***sömürülmesi*** artık imkansız olur, çünkü ***üretim araçlarını***, fabrikaları, makineleri, toprak ve araziyi vs. özel mülkiyet olarak kendi eline geçirmek mümkün olmaz. Marx Lassalle'in "eşitlik" ve bir bütün olarak "adalet"e dair küçük-burjuva, muğlak lafının işini bitirir ve ilk önce ancak üretim araçlarının tek tek bireyler tarafından mal edilmesi "adalesizliği"ni ortadan kaldırmak ***zorunda olan***, ve şimdilik bir vuruşta, tüketim araçlarının "emek miktarına göre" dağıtılmasında (ihtiyaca göre değil) yatan diğer adaletsizliği de ortadan kaldıracak ***durumda olmayan*** komünist toplumun ***gelişme seyrini*** gösterir.

Vülger iktisatçılar, bunlar arasında burjuva profesörleri ve "bizim" Tugan [Baranovski —ÇN] de sosyalistleri sürekli olarak insanların eşitsizliğini unutmak ve bu eşitsizliği yok etme "rüyası görmek"le suçlarlar. Böyle bir suçlama, gördüğümüz gibi, burjuva ideoloğu bayların sadece aşırı cehaletini kanıtlar.

Marx, yalnızca insanların kaçınılmaz eşitsizliğini en titiz biçimde dikkate almakla kalmaz, bunun da ötesinde, üretim araçlarının tüm toplumun ortak mülkiyetine salt geçişinin (kelimenin yaygın kullanımında "sosyalizm"), ürünler "emek sarfına göre" dağıtıldığı için ***hükmetmeye devam eden*** "burjuva

hakkı"nın eşitsizliğini ve dağılımdaki kusurları ***ortadan kaldırmadığını*** da hesaba katar.

"Ama bu uygunsuzluklar", diye devam eder Marx, "uzun doğum sancılarından sonra kapitalist toplumdan çıktığı haliyle komünist toplumun ilk aşamasında kaçınılmazdır. Hak hiçbir zaman, toplumun ekonomik biçimlenişinden ve onun belirlediği kültürel gelişkinlikten daha üstte olamaz."

Böylelikle, komünist toplumun ilk aşamasında (buna genellikle sosyalizm adı verilir) "burjuva hakkı" tamamen ***değil***, bilakis sadece kısmen, sadece halihazırda ulaşılmış olan ekonomik devrime uygun olarak, yani yalnızca üretim araçlarına ilişkin olarak ortadan kaldırılır. "Burjuva hukuku" bunları tek tek bireylerin özel mülkiyeti olarak görür. Sosyalizm onları ortak mülkiyet yapar. ***Bu ölçüde*** —ve yalnızca bu ölçüde— "burjuva hukuku" ortadan kalkar.

Ama bu, diğer bölümlerinde varlığını sürdürmeye devam eder, toplumun üyeleri arasında ürünlerin ve emeğin dağılımında regülâtör (düzenleyici) olarak kalır. "Çalışmayan yememeli" —bu sosyalist ilke ***artık*** gerçekleşmiştir; "eşit miktarda emeğe eşit miktarda ürün— bu sosyalist ilke de ***artık*** gerçekleşmiştir. Bu ise henüz komünizm değildir ve henüz eşit olmayan insanlara, eşit olmayan, "gerçekten de eşit olmayan" iş karşılığında eşik miktarda ürün veren "burjuva hukukunu" ortadan kaldırmaz.

Bu bir "eksikliktir", der Marx; ama bu, komünizmin ilk evresinde kaçınılmazdır; çünkü ütopyacılığa düşmek istemiyorsak, insanların kapitalizmin devrilmesiyle ***belirli hukuk normları olmaksızın*** kamu için çalışmayı hemen öğreneceklerine inanılmamalıdır. Kaldı ki, kapitalizmin ortadan kaldırılmasıyla ***böylesi*** bir değişikliğin ekonomik koşulları ***hemen ortaya çıkmaz.***

Ama "burjuva hukukunun" normlarından başka normlar yoktur. Bundan ötürü, üretim araçları üzerindeki toplumsal mülkiyeti koruma koşullarında emeğin eşitliğini ve ürünlerin

dağılımındaki eşitliği korumak zorunda olan devletin zorunluluğu henüz kalmaya devam eder.

Artık kapitalistler, sınıflar olmadığından ve bundan ötürü de artık ***baskı altında tutulacak sınıf*** da kalmadığından, devlet ölmeye yüz tutar.

Ancak devlet henüz ölmeye yüz tutmamıştır. Çünkü henüz gerçek eşitsizliği müeyyidelere bağlayan "burjuva hukukunun" korunması varlığını sürdürmektedir. Devletin tümüyle ölmesi için, tam komünizm gerekmektedir."

(Lenin, Bütün Eserler, cilt XXI, "Devlet ve Devrim", s. 547 vd., 1917)

"... Komünist toplumun genel bir karakterizasyonunu Marx, Engels ve Lenin eserlerinde vermişlerdir.

Komünist toplumun anatomisi çok kısa bir şekilde çizilecek olursa, bu: a) üretim aletleri ve araçları üzerinde özel mülkiyetin değil, tersine sadece toplumsal, kollektif mülkiyetin varolacağı; b) sınıfların ve devlet iktidarının olmayacağı, tersine emekçilerin özgür birliği olarak iktisaden kendi kendini yöneten sanayi ve tarım çalışanlarının varolacağı; c) bir plan uyarınca örgütlenmiş iktisadın, hem sanayide hem tarımda en gelişmiş teknik üzerinde yükseleceği; d) kent ile kır arasında, sanayi ile tarım arasında karşıtlığın olmayacağı; e) ürünlerin eski Fransız komünistlerinin "herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" ilkesince dağıtılacağı; f) bilim ve sanatın, tam zirvelerine erişecek kadar elverişli koşullar altında gelişeceği; g) bir parça ekmek kaygısından ve kendini "bu dünyanın güçlülerine" uydurma zorunluluğundan kurtulmuş olan kişiliğin gerçekten özgür olacağı bir toplum olacaktır.

Vesaire, ve benzeri.

Böyle bir toplumdan henüz çok uzak olduğumuz açıktır.

Komünist toplumun tam zaferi için gerekli olan uluslararası önkoşullara gelince, bunlar kapitalist ülkelerde devrimci bunalımlar ve işçi sınıfının devrimci eylemleri arttığı ölçüde ortaya çıkacak ve çoğalacaktır.

Meseleyi şu şekilde düşünmemek gerekir: Bir ülkenin ya da bazı ülkelerin işçi sınıfı sosyalizme ya da hatta komünizme ilerleyecek, ama diğer ülkelerin kapitalistleri bunu kayıtsızca seyredecek ve kollarını kavuşturup öylece oturacak. Hele şöyle hiç düşünmemek gerekir: Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı, şu ya da bu ülkede sosyalizmin muzaffer gelişmesinin salt seyircisi olmaya gönül indirecek. Gerçekte kapitalistler böyle ülkeleri boğmak için ellerinden gelen herşeyi yapacaklardır. Gerçekte şu ya da bu ülkede sosyalizme doğru atılmış her adıma —komünizme doğru atılmış adımlara haydi haydi—, kaçınılmaz olarak, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının iktidarı fethetme ve bu ülkelerde sosyalizmi kazanma zaptolunamaz güdüsü eşlik edecektir.

Bu şekilde uluslararası devrimin ve uluslararası gericiliğin daha sonraki gelişme seyri içinde dünya ölçeğinde iki merkez oluşup ortaya çıkacaktır: sosyalizme eğilim duyan ülkeleri kendine doğru çeken sosyalist merkez, ve kapitalizme eğilim duyan ülkeleri kendine doğru çeken kapitalist merkez. Bu iki kampın mücadelesi tüm dünyada kapitalizmin ve sosyalizmin kaderini tayin edecektir."

*(**Stalin**, Leninizmin Sorunları, Birinci Bölüm, "İlk Amerikan İşçi Delegasyonuyla Görüşme", s. 450 vd., 1927; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 10, s. 116—118, Almanca.) (Türkçesi için Bkz. **J.V. Stalin**, Eserler cilt 10, s. 115—116, İnter Yayınları, İstanbul 1992.)*

9— Komünizm, Komünist Toplumun Üst Aşaması, Proletaryanın Mücadelesinin Nihai Hedefi

"... İnsanların aynı ücreti aldığı, eşit miktarda et, eşit miktarda ekmek aldığı, aynı elbiseleri giydiği, aynı ürünleri aynı miktarda elde ettiği bir sosyalizmi — böyle bir sosyalizmi Marksizm tanımaz.

Marksizm sadece şunu söyler: Sınıflar kesin olarak ortadan kaldırılmadıkça, iş, yaşamak için bir araç olmaktan çıkıp insan-

ların ilk yaşam gereksinimi, toplum için gönüllü bir iş haline gelmedikçe, insanlara çalışmaları karşılığında, yaptıkları işe uygun ücret ödenecektir. "Herkesten yeteneğine göre, herkese emeğine göre" sosyalizmin Marksist formülü budur, yani komünizmin birinci aşamasının, komünist toplumun birinci aşamasının formülü budur.

Ancak komünizmin bir üst aşamasında, komünizmin üst aşamasında herkes yeteneğine göre çalışacak ve çalışması karşılığında gereksinimine uygun alacaktır. "Herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinimine göre."

Farklı insanların sosyalizmde de farklı gereksinimlere sahip olacakları ve oldukları açıktır. Sosyalizm zevklerle ilgili olarak, gereksinimlerin niceliği ve niteliğiyle ilgili olarak farklılığı hiçbir zaman inkar etmedi. Marx'ın Stirner'i eşitlemecilik eğilimi nedeniyle nasıl eleştirdiğini okuyun, 1875 yılında Gotha Programı'nın Marx tarafından eleştirisini okuyun, Marx, Engels, Lenin'in sonraki eserlerini okuyun, eşitlemeciliğe nasıl bir şiddetle karşı çıktıklarını göreceksiniz. Eşitlemeciliğin kaynağı, bireysel köylünün düşünce tarzıdır, tüm malların eşit paylaşılması gerektiği görüşüdür, ilkel köylü "komünizmi"nin mentalitesidir. Eşitlemeciliğin Marksist sosyalizmle hiçbir ortak yanı yoktur. Ancak Marksizmi tanımayan insanlar, sanki Rus Bolşevikleri tüm malları bir araya yığıp sonra onları eşit biçimde dağıtacakları ilkel düşüncesine sahip olabilirler. Bu tür düşüncelere, ancak Marksizmle hiç ilgileri bulunmayan insanlar sahiptir. Cromwell'in ve Fransız devrimin zamanında ilkel "komünistler" gibi insanlar, komünizmi böyle düşünmüşlerdi. Ama Marksizmin ve Rus Bolşeviklerinin bu tür, eşitlemeciliğe varan "komünistler"le hiçbir ortak yanı yoktur."

*(**Stalin**, "Alman Yazar Emil Ludwig'le Görüşme, 13 Aralık 1931"; **J.V. Stalin**, Eserler, cilt 13, s. 104-105, Almanca.)*

"... Marx devam ediyor:

"Komünist toplumun daha üst bir aşamasında, bireylerin iş-bölümü altındaki köleleştirici bağımlılığı, bununla birlikte kafa ve

kol emeği arasındaki zıtlık kaybolduktan sonra: ş. yaşamak için bir araç değil de, tersine bizzat ilk yaşamsal gereksinim haline geldikten sonra; bireylerin her yönlü gelişmesiyle birlikte üretim güçlerinin de büyümesinden ve kooperatif zenginliklerin kaynağının daha fazla dolu akmasından sonra — ancak bundan sonra dar burjuva hukuk ufku tümüyle aşılabilir ve toplum bayrağının üstüne şunu yazabilir: Herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinime göre!"

Engels'in "özgürlük" ve "devlet" sözcüklerinin birliğinin saçmalığıyla amansız alay ettiği değinmesinin tüm doğruluğunu, ancak şimdi değerlendirebiliriz. Bir devlet olduğu sürece, özgürlük olmayacaktır. Özgürlük olduğunda da, devlet olmayacaktır.

Devletin tümüyle ölmesinin ekonomik temeli, kafa ve kol emeği arasındaki zıtlığın ortadan kalktığı şeklinde komünizmin yüksek gelişmesidir; dolayısıyla bugünkü ***toplumsal*** eşitsizliğin en önemli kaynaklarından biri, üretim araçlarının toplumsal mülkiyete çıplak geçişiyle, yalnızca kapitalistlerin mülksüzleştirilmesiyle asla bir kerede ortadan kaldırılamayacak olan bir kaynak kaybolmaktadır.

Bu mülksüzleştirme, üretici güçlerin dev bir şekilde gelişmesini ***sağlayacaktır.*** Ve kapitalizmin daha şimdi, bu gelişmeyi inanılmaz bir tarzda nasıl ***köstekleğini,*** bugünkü, halihazırda ulaşılmış teknik temelinde ne kadar çok şey başarılabileceğini gördüğümüzde, kapitalistlerin mülksüzleştirilmesinin kaçınılmaz olarak insan toplumunun üretici güçlerinin muazzam bir gelişmesine yolaçacağını tam bir inançla söyleme hakkına sahibiz. Bu gelişmenin ne denli hızlı gideceğini, bunun ne denli hızlı, işbölümünün ortadan kaldırılmasına, kafa ve kol emeği arasındaki zıtlığın ortadan kaldırılmasına, işin "ilk yaşamsal gereksinim" haline dönüştürülmesine yol açacağını bilmiyoruz ve ***bilemeyiz.***

Bundan ötürü, bu sürecin uzun süreceğini, komünizmin ***bir üst evresinin*** gelişme temposuna bağımlılığını vurgulayarak devletin kaçınılmaz ölümünden söz etme hakkına sahibiz; bura-

da ise ölümün zamanı ya da somut biçimleri sorusu tümüyle açık kalmaktadır, çünkü bu soruyu karara bağlamaya ilişkin elimizde belge bulunmamaktadır.

Devlet, toplum "herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinimine göre" ilkesini gerçekleştirdiğinde, yani insanlar toplumsal ortak yaşamın temel kurallarına uymaya alıştıklarında ve emekleri gönüllü olarak ***yeteneklerine göre*** çalışacakları şekilde üretken olduğu zaman tümüyle ölebilecektir. Bir Shylok katılığıyla bir başkasından yarım saat bile daha fazla çalışmamaya, diğerinden daha az bir ücret almamaya dikkat etmeye iten "dar burjuva hukuk ufku", bu dar ufuk aşılmış olacaktır. Ürünlerin dağılımı, her bir bireyin elde ettiği ürün miktarının toplum tarafından belirlenmesini gerekli kılmayacaktır: Herkes, özgür bir şekilde "gereksinimine göre" alacaktır.

Burjuva bakış açısıyla bakıldığında, böylesi bir toplum düzenini "katıksız ütopya" olarak nitelemek ve sosyalistlerin herkese tek tek vatandaşların iş verimi üzerine herhangi bir denetim olmaksızın toplumdan istediği kadar şekerleme, araba, piyano vs. alma hakkı üzerine alayla gülümsemek kolaydır. Burjuva "alimlerinin" çoğunluğu, bugüne kadar bu alaycı gülümsemeyle işi geçiştirmeye çalışıyor ve bununla yalnızca cehaletini ve kapitalizmin bencilce savunulmasını gösteriyor.

Cehalet; çünkü komünizmin gelişmesinin bir üst evresinin geleceği şeklinde bir "söz vermek" hiç bir sosyalistin aklına gelmedi; ama büyük sosyalistlerin bunun geleceğine dair ***öngörüleri,*** bugünkü emek üretkenliğini ve "şakadar", örneğin Pomyalovski'nin medrese öğrencileri gibi, toplumsal zenginlikleri har vurup harman savurma ve olanaksızı talep etme becerisi gösteren ***bugünkü darkafalıyı*** önkoşul almıyor.

Komünizmin "bir üst" evresinin gelmesine kadar sosyalistler, toplum tarafından ve devlet ***tarafından*** işin miktarı ve ***tüketimin*** miktarı üzerinde ***en sıkı*** denetimi talep ederler; ama bu denetim kapitalistlerin mülksüzleştirilmesiyle, işçilerin kapitalistler üzerindeki denetimiyle ***başlamalı*** ve bir memur devleti tarafından değil, tersine ***silahlı işçilerin*** devleti tarafından yürütülmelidir.

Kapitalizmin burjuva ideologları (ve onların kuyruğunda Tsereteli, Çernov ve şürekası türünden baylar) tarafından bencilce savunulması, bunların uzak gelecek üzerine tartışmayı ve gevezeliği ***bugünün*** politikasının acil ve güncel sorunlarının yerine geçirmesinden oluşmaktadır: Kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi, ***bütün*** vatandaşların büyük ***bir*** "sendikanın", yani tüm devletin işçileri ve memurları haline dönüştürülmesi, ve tüm bu sendikanın bütün çalışmasının gerçekten demokratik bir devlete, ***işçi ve asker delegeleri sovyetlerinin devletine*** tümüyle tabi kılınması.

Bilge profesör ve onunla birlikte darkafalı ve onunla birlikte de Bay Tsereteli ve Çernov saçma ütopyalardan, Bolşeviklerin demogojik vaatlerinden, sosyalizmin "yerleştirilmesinin" olanaksızlığından söz ettiklerinde, bunlar tam da bir üst aşamayı, kimsenin bırakın "yerleştirilmesi" sözünü vermeyi, "yerleştirilmeye" izin vermediğinden ötürü kimsenin bile düşünmediği komünizmin bir üst evresini kastetmektedirler.

Ve burada Engels'in "sosyal-demokrat" nitelemesinin yanlışlığı üzerine anılan gözleminde değindiği sosyalizmle komünizm arasındaki bilimsel farklılık sorununa geldik. Komünizmin ilk ya da daha alt aşaması ile bir üst aşaması arasındaki fark, zamanla politik olarak muhtemelen muazzam ölçüde büyük olacaktır. Ama şimdi, kapitalizm koşulları altında bu farkı vurgulamak gülünç olur ve bunu ancak tek tek anarşistler ön plana itebilir (elbette anarşistler arasında, Kroptokin, Grave, Cornelissen ve anarşizmin diğer "ışıkları"nın "Plehanovvari" sosyal-şovenistlere ya da —henüz namus ve vicdanını muhafaza edebilir az sayıda anarşistlerden biri olan Ge'nin dile getirdiği gibi— siper anarşistlerine dönüşüp birşey öğrenmeyen anarşistler kaldıysa).

Ama sosyalizmle komünizm arasındaki bilimsel farklılık açıktır. Genellikle sosyalizm olarak nitelenen şeyi, Marx, komünist toplumun "ilk" ya da bir alt aşaması olarak adlandırdı.

Üretim araçlarının ***ortak*** mülkiyet olduğu ölçüde, bunun tam bir komünizm ***olmadığını*** unutmamak kaydıyla, "komünizm" sözcüğü burada yerindedir. Marksçı açıklamanın büyük önemi, onun burada da, komünizmin kapitalizm***den*** çıkıp gelişen birşey olduğunu gözönünde bulundurarak, tutarlı bir şekilde materyalist diyalektiği, gelişme öğretisini kullanmasında yatmaktadır. Skolastik olarak uydurulmuş, "düşünülmüş" tanımlar ve verimsiz sözcük oyunları (sosyalizmin ne olduğu, komünizmin ne olduğu) yerine Marx, komünizmin ekonomik olgunluğunun aşamaları olarak nitelendirilebilecek şeylerin bir tahlilini vermektedir."

*(**Lenin**, Bütün Eserler, cilt, XXI, "Devlet ve Devrim, s. 550 vd., 1917)*

IV—SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE SOSYALİZMİN ZAFERİ VE DÜNYA TARİHİ AÇISINDAN ÖNEMİ

"... Manuilski yoldaşın ***Sovyetler Birliği'nde sosyalist inşanın sonuçları*** üzerine raporunu dinledikten sonra Komünist Enternasyonal 7. Dünya Kongresi, SBKP(B) önderliği altında iktisadın sosyalist yeniden inşasının yürütülmesi, kollektifleştirmenin gerçekleştirilmesi, kapitalist unsurların püskürtülmesi ve büyük köylülüğün sınıf olarak tasfiye edilmesi sonucu Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kesin ve yıkılmaz zaferine ve proletarya dikatörlüğü devletinin çok yönlü sağlamlaşmasına ulaşıldığını büyük memnuniyetle tespit eder.

I) ***Sosyalist sanayileşme başarıyla uygulandı.*** Sovyetler Birliği ekonomik ve teknik olarak geri bir tarım ülkesi olmaktan çıkıp maden sanayii, makine sanayii, otomobil, uçak ve traktör sanayiinin büyük ileri bir ülkesi haline geldi ve bir elektrik ve kimya ülkesi olmak üzeredir. Sovyetler Birliği, işletmelerinde istenilen her türlü makineyi, istenilen her türlü üretim aracını yapabilecek durumdadır. Eskiden ıssız olan bölgelerde büyük sanayi şehirleri boy atmıştır. Eski sanayi bölgeleri genişletilmekte ve yenileri yapılmaktadır. Eskiden geri kalmış kenar bölgeler ile eski çarlık sömürgelerinin sanayileştirilmesi başarıyla yürütülmekte ve onların gelişen, ileri endüstriyel milli cumhuriyetlerine ve bölgelerine dönüşmesi sonucunu vermektedir. Bir dizi ve çeşitli üretim dal ve süreçlerinin yüksek vasıflı tekniker, örgütleyici ve yönetmen kadroları yaratılmıştır.

Elde edilen başarılar Sovyetler Birliği'nin tüm iktisadının sanayileşmesinin daha da büyümesi için büyük yeni olanaklar doğurmaktadır.

II) Kırda ***muazzam bir devrim*** başarıyla ***yapıldı: Tarımın kollektifleştirilmesi.*** Kolhoz sisteminin zaferi ile köylülüğün büyük çoğunluğunun sosyalist gelişme yoluna sokulması zor görevi pratikte çözülmüştür. Sosyalist temel üstünde makineleşmiş bir büyük tarım yaratılmıştır. Makine ve Traktör İstasyonları ağı yayılmakta, sovhozlar güçlenmektedir. Kolhoz sisteminin maddi ve üretim tekniği açısından üstünlükleri kolhozların daha da sağlamlaşmanın ve gönüllü kollektifleştirilmenin genişletilmesinin itici gücü haline gelmiş bulunmaktadır. Tahıl sorunu çözülmüştür. Hayvancılığın gelişmesi başlamıştır ve durmak bilmeksizin sürmektedir. Devasa, henüz işlenmemiş, verimli arazilerin varlığı ve başlanan yoğun tarımcılığa yönelim, tarım bilimi ve tekniğinin sürekli artan kullanımı, kolhozlar ve sovhozlar sayesinde Sovyetler Birliği'nde sosyalist tarımın gelişmesinin korkunç bir atılımını mümkün kılmaktadır.

III) ***Sovyetler Birliği emekçilerinin maddi durumunun radikal bir iyileştirilmesi ve onların kültür seviyelerinin korkunç bir yükselmesi elde edilmiştir.*** İşsizlik yok olmuş, işçi ve hizmetlilerin sayı ve kalifikasyonu artmakta, ücretlerin ve sosyal sigortanın (sanatoryumlar, dinlenme yurtları, parasız doktor yardımı, maluliyet ve yaşlılık maaşı vs.) toplamı ve miktarı artmaktadır. İşgünü 7 veya 6 saate indirilmiştir, çalışma koşulları sürekli olarak iyileştirilmektedir. Geçim maddelerinin sağlanmasındaki zorluklar başarıyla aşılmaktadır (ekmek karnelerinin kaldırılması, hayvancılığın daha da gelişmesi ölçüsünde emekçilere artan bir şekilde et ve yağ sağlanması) büyük şehirler ile endüstri merkezlerinin çehresi değişmiştir: emekçilerin konut ve yaşam koşulları durmadan iyileşmektedir; kapitalizm için karakteristik olan büyük şehirler ve sanayi merkezlerinin işçi mahallelerindeki sefil evler yerine geniş, güneş gören ve sağlığa uygun işçi konutları inşa edilmektedir. Tarımın kollektifleştirilmesi ve büyük köylülüğün sınıf olarak tasfiye edilmesi sa-

yesinde köydeki sefalet yok olmuştur, köylülüğe refah içinde yaşama ve kendi gücünü tüketen değil, bilakis güçlendiren koşullarda çalışma olanağı sağlanmıştır.

İnsanlara, emekçilere, kadrolara ve herşeyden önce de çocuklara gösterilen ilgi, partinin, devletin ve bütün sendikal ve toplumsal örgütlerin faaliyetinin merkezinde durmaktadır. Emekçilerin kültür seviyesi hızla atmaktadır; genel ilkokula gitme yükümlülüğü Sovyetler Birliği'nin bütün cumhuriyetlerinde uygulamaya sokulmuştur, ve ders, anadilde, milliyetin dilinde yapılmaktadır. Orta ve yüksekokullarda milyonlarca işçi, köylü ve hizmetli çocuğu okumaktadır. Okul öncesi kurumların sık bir ağı ve yetişkinler için akşam erginleştirme okulları, çevreleri ve kursları ağı yaratılmıştır. İşçi mahallelerinde; işletmelerde ve köylerde on binlerce kulüp, tiyatro ve sinemalar kurulmuştur. Eskiden ezilen, baskı altında tutulan ve yozlaşmaya terk edilen, ama bugün özgür ve tam eşit haklara sahip Sovyetler Birliği halklarının biçim bakımından ulusal, içerik bakımından sosyalist kültürü gelişmekte ve serpilmektedir. Kadın, erkeğin yanında sosyalist inşaya aktif olarak katılmaktadır. Kapitalist sömürü, yoksulluk ve haklardan yoksunluğu tanımayan ve salt sosyalizmin çıkarları, görevleri ve hedeflerini tanıyan, Sovyet koşullarında yetişen genç kuşaklar sosyalist inşa saflarına girmektedirler. Bilim ve sanatın bütün türleri en geniş kitlelere açılmıştır. Akademi üyeleri, bilginler, araştırmacılar, oyuncular, yazarlar, sanatçılar ve bütün sanat türlerinin ustaları emekçilere yönelmişlerdir. Bu maddi ve kültürel kazanımların tümü, en yakın geçmişle karşılaştırıldığında ve kapitalist ülkelerdeki emekçilerin durumu ile karşılaştırıldığında ne kadar büyük olsalar bile, yakın parlak bir geleceğin, tam bir serpilmenin ve sosyalizmin ülkesinin yöneldiği her yönden refahın daha başlangıcını oluşturmaktadır.

IV) ***Proletarya diktatörlüğü devletinin muazzam bir siyasi sağlamlaşması elde edilmiştir.*** Sovyetler ülkesi bütünüyle en sağlam ve en sarsılmaz siyasi düzene sahiptir, halk kitlelerinden kopmamış ve onlara karşı olmayan, bilakis organik olarak onlara bağlı, onların çıkarlarını savunan, onların iradesini dile

getiren ve uygulayan tam gelişmiş demokrasinin bir devletidir. İktisadın sosyalist yeniden yapılanması, sömürücü sınıfların tasfiye edilmesi ve kolhoz sisteminin zaferinin sonucu gerçekleşen Sovyetler Birliği'nin toplumsal yapısındaki köklü, radikal dönüşümler, sovyet iktidarının toplumsal temelinin yeniden bir genişlemesi ve sağlamlaşmasına götürdü. Bu başkalaşımlara uygun olarak ve en geniş kitlelerin proletarya diktatörlüğüne artan güvenine dayanarak sovyet iktidarı büyük tarihsel önemde yeni önlemler, devlet düzeninin daha da demokratikleştirilmesine ilişkin önlemler aldı: Tam eşit olmayan seçim yerine eşit seçimin; dolaylı yerine doğrudan ve açık seçim yerine gizli seçimin geçirilmesi; seçim hakkının yetişkin ahalinin yeni tabakaları ile genişletilmesi; sovyet düzenine karşı mücadeleyi durdurduklarını dürüst çalışmayla pratikte kanıtlayan eski büyük köylülere seçim hakkının yeniden tanınması. Proletarya diktatörlüğünün gelişmesi, sovyet devletinin halk kitleleri, ahalinin ezici çoğunluğu ile dolaysız bağının kesintisiz güçlendirilmesi ve genişletilmesi yolunda halk kitlelerinin devlet idaresine ve sosyalist inşanın yönetimine her yönden ve aktif dolaysız katılımının güçlendirilmesi yolunda azimle ilerlemektedir. Sömürücü sınıfların tasfiye edilmesi, sovyet toplumunun temeli olarak sosyalist mülkiyetin sağlama alınması, bütün Birlik Cumhuriyetleri ahalisinin muazzam çoğunluğunun çıkar birliğinin sağlanması sayesinde ulaşılan proleter demokrasinin gelişmesi proletarya diktatörlüğü devletini her konuda sağlamlaştırmaktadır. Bütün halklar ve ulusların kardeşliği, özgürlüğü ve bağımsızlığı ilkelerine sadık kalarak Sovyetler Birliği, halklar arasındaki barışın korunması için azimle mücadele etmekte; emperyalist haydutların saldırgan planlarını teşhir etmekte ve bütün dünya emekçilerinin sosyalist anavatanını, onu tehdit eden emperyalistlerin zorba saldırısına karşı savunmayı sağlamak için bütün gerekli önlemleri almaktadır. Komünist Enternasyonal VII. Kongresi; herkes tarafından yenilen eski çarlık Rusyası yerine ve gelişmesinin başlangıcında emperyalistler tarafından

paylaşılma tehlikesi ile karşı karşıya kalan zayıf Sovyet ükesi yerine, bugün ***güçlü bir sosyalist devletin*** kurulmuş olmasını memnuniyetle tespit eder.

Sovyetler Birliği, yeni insanın, insanın yeni toplumsal ve bireysel yaşamının ülkesi haline gelmektedir. Sosyalist planlama çalışmasının büyük atölyesinde, sosyalist yarışma, hücum tugayları ve kitlelerin yaratıcı inisiyatifi temelinde insanların muazzam değişimi gerçekleşmektedir. Kapitalizmden kalma, aç gözlü, özel mülkiyetçilere özgü ve anti-sosyal töre ve alışkanlıklar gitgide yok olmaktadır. Sosyalist emeğin çekici ortamı, suçluların ve yasaları çiğneyenlerin yeniden eğitilmesini teşvik etmektedir. İktisadın bütün dallarında toplumsal mülkiyetin dokunulmazlığının ilkeleri, kentte ve kırda, yaşamda yerleşmektedir. Emekçi kitlelerin kamuoyu ve özeleştiri, insanları ahlakî olarak etkileme, eğitme ve yeniden eğitmenin muazzam bir gücü haline gelmiştir. Emeğe ve topluma ilişkin sağlamlaşmakta olan yeni ilişki temelinde yeni yaşam biçimleri yaratılmakta; insan bilinç ve ruhunun bir değişimi gerçekleşmektedir; sağlıklı, çalışabilir ve her yönden gelişmiş yeni kuşaklar yetişmektedir. Halk kitlesinin bağrından Arktik'in [Kuzey Kutup bölgesi —ÇN], şimdiye kadar açıklığa kavuşturulmamış doğa olaylarının, stratosferin, havanın, deniz derinliklerinin, dağ zirvelerinin ve perosferin [yer içi —ÇN] kahraman fatihleri olan nice örgütleyiciler, yöneticiler, kaşifler, cüretli araştırmacılar çıkmaktadır. Milyonlarca emekçi teknik, bilim ve sanatın şimdiye dek keşfedilmemiş zirvelerini fethetmekte ve onlara egemen olmaktadır. Sovyetler Birliği, bütün zorlukları aşan ve büyük işler gerçekleştiren yeni, tuttuğunu koparan, cesur, neşeli insanların ülkesi olmaya yönelmektedir.

V) ***Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferi, sağ ve "sol" oportünizme karşı SBKP(B)'nin kararlı mücadelesinde,*** ülkenin miras alınan düşük teknik ve ekonomik seviyesi ile bağ içinde ortaya çıkan ve düşman bir emperyalist çevrenin ortasında, öz güç ve araçlarıyla en kısa süre içinde iktisadın teknik temelinin yeniden yapılanması ve toplumsal ve ekonomik ilişkilerin köklü yeniden biçimlendirilmesini yürütmek gerekliliği ile belirlenen ***muazzam zorlukların aşılması için çetin ve uzun mücadele içinde elde edilmiştir.*** Bu reorganizasyon ve köylü küçük işletmelerin büyük kolhozlarla birleştirilmesi ve

büyük köylülüğün sınıf olarak tasfiye edilmesi ile bağlantılı olan tarımın özellikle teknik temelinin yeniden biçimlendirilmesi, kapitalist unsurlara karşı proletaryanın kararlı saldırısının işareti altında gerçekleşti. Emperyalistler tarafından desteklenen, her türlü ekonomik tabanını yitiren sömürücü sınıfların kalıntıları ümitsizce kendilerini savundular, sabotajlara, zararlı eylemlere, kundakçılık yoluyla ekinlerin yok edilmesine, ekin kampanyalarının boşa çıkarılmasına, hayvanların telef edilmesine vs. giriştiler. Proletarya, düşmanların direnişini kırmayı, güçlü sosyalist bir sanayi kurmayı, kolhoz sistemini sağlamlaştırmayı, ve iktisadın hızlı bir gelişmesi zorunluluğundan doğan zorlukları aşmayı başardı. ***Lenin ve Stalin tarafından dahiyane bir tarzda önceden görülen tek başına alınmış bir ülkede sosyalizmin inşa olanağı, tüm dünyanın milyonları için elle tutulur ve hissedilir bir gerçek haline geldi. Ülke içinde "Kim-kimi" tarihsel sorusu, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kapitalizm üzerine zaferi sorunu kesin ve geri döndürülmez bir şekilde sosyalizmin lehine belirlenmiştir;*** bu, sosyalizmin gelişmesini engellemek konusunda tüm umutlarını yitiren sınıf düşmanın paramparça edilmiş kalıntılarının Sovyetler Birliği işçilerine ve kolhoz köylülerine alçakça zararlar vereceklerini dıştalamaz.

Muzaffer sosyalizmin daha da gelişmesi Sovyetler Birliği'nde başka tipte zorlukları, kapitalizmin insanların bilinçlerindeki kalıntılarının giderilmesi gerekliliğine bağlı zorlukları beraberinde getirecektir. Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferi ile proleter dünya devrimi uluslararası alanda "Kim-kimi" sorununun belirlenmesi uğruna keskinleşen mücadelede yenilmez konumlar kazanmıştır.

VI) ***Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferi, uluslararası önemde bir zaferdir. Sovyetler Birliği işçileri ve kolhozcuları tarafından, uluslararası proletaryanın desteği ile, tüm dünya emekçilerinin bilge önderi büyük Lenin'in en iyi silah arkadaşı Stalin yoldaşın önderliğinde kazanılan sosyalizmin zaferi, bütün ülke emekçilerinin bilincinde köklü bir devrim yaratmaktadır:*** Zafer, sosyal-demokrat işçilerin ve başka görüşlerden işçilerin en geniş kitlelerini sosyalizm için ortak mücadele gerekliliği üzerine ikna etmekte ve proletaryanın mücadele birliğini sağlamada belirleyici bir unsuru oluşturmaktadır; bu

zafer, yüzyıllar boyu beslenen kapitalist düzenin sonsuzluğu ve sarsılmazlığı düşünce ve kavramlarını yerle bir etmekte; kapitalist toplumun bir "gençleşme"si burjuva teori ve projelerinin iflâsını gözler önüne sermekte; ***emekçi kitleler üzerinde devrimci bir etki yapmakta; onlara öz güçlerine sağlamca inancı ve kapitalizmin yıkılışı ve sosyalizmin inşasının zorunluluğu ve pratik olanağı bilinci vermektedir.*** Kapitalist ve sömürge ülkelerdeki milyonlarca emekçinin gözleri önünde, bütün ezilen ve sömürülenlerin gözleri önünde, Sovyetler Birliği'nin canlı örneği ile açılan sosyalizmin yolu, kurtuluşun yolu, göz kamaştırıcı bir şekilde parlamaktadır. Sovyet düzeni, sosyalist toplum düzeni şunları sağlamaktadır:

İşçilere: İşsizlik ve kapitalist sömürü korkusundan kurtulma, sömürücüler ve asalaklar için değil, kendisi için çalışma, devleti ve ekonomiyi yönetme, kendi maddi durumunu sürekli iyileştirme, kültürlü bir yaşam sürdürme olanağı;

Köylülere: Toprak ve arazi ve de çiftlik sahibinin, tefecilerin ve bankacıların köleliğinden, çekilmez vergilerden kurtuluş, bunalımlardan, yıkımdan, horlanma ve sefaletten kurtulma; refah ve kültür seviyelerinin sürekli yükselmesi, işlerinde köklü kolaylaştırma;

Kentin küçük insanlarına: İflas kâbusundan, büyük sermayenin boyunduruğundan, yıkım ve yozlaşmadan kurtulma; dürüst çalışanlar olarak sosyalist ekonomi sisteminde yer edinme, maddi ve manevi yaşamında temelli bir iyileşmeye kavuşma olanağı;

Aydınlara: Bilgilerini, beceri ve yeteneklerini yetkinleştirmek için gerekli önkoşullar ve en geniş olanaklar; yaratıcı faaliyetleri için muazzam bir teşvik ve geniş perspektifler; maddi ve kültürel yaşamlarında köklü bir iyileştirme;

Sömürgeler ve bağımlı ülkelerin halklarına: Emperyalistlerin boyunduruğundan ulusal kurtuluş, ekonomilerini hızlı tempoyla en ileri ülkeler seviyesine yükseltme olanağı, ulusal kültürün kalkınma ve ilerlemesi, uluslararası yaşamda özgür ve tam haklara sahip aktif katılım.

VII) ***Sovyetler Birliği, sosyalizmin zaferi ile güçlü, devletsel-siyasi, ekonomik ve kültürel bakımdan dünya siyasetini etkileyen bir güç haline gelmiştir, uluslararası barışın korunmasıyla ilgilenen tüm halklar, ülkeler ve hatta devletlerin***

çekim ve toplanma noktası, savaş tehlikesine karşı bütün ülkeler emekçilerinin kalesi, tüm dünya emekçilerinin dünya gericiliğine karşı birliğinin güçlü aracı haline gelmiştir.

Sovyetler Birliği'ni, geniş halk tabakalarını, sınıfları, ulusları, halkları ve devletleri harekete geçiren bir güce dönüştüren sosyalizmin zaferi, ***dünya çapındaki sınıfların güç dengesinin sosyalizm lehine, kapitalizm aleyhine yeni muazzam bir değişmesi, proleter dünya devriminin gelişmesinde yeni bir aşama*** anlamına gelir.

Uluslararası proleter hareketin savaşlar ve devrimlerin ikinci dönemine girdiği ve ***proleter dünya devriminin başlıca görevlerini belirleyen,*** Komünist Enternasyonal'in VI. Kongresi'nden beri erişilen bu tarihsel bilançodan, tüm dünya işçi sınıfı ve emekçileri için ve de Komünist Enternasyonal'in bütün seksiyonları için herşeyin önüne çıkan şu yüküm doğmaktadır:

Bütün güçlerle ve bütün araçlarla Sovyetler Birliği'nin sağlamlaşmasını desteklemek, Sovyetler Birliği'nin düşmanlarına karşı mücadele yürütmek, hem barış zamanında hem de Sovyetler Birliği'ne karşı bir savaş durumunda Sovyetler Birliği'ni sağlamlaştırma, onun iktidarını güçlendirme, her alanda ve mücadelenin her kesitinde onun zaferini güvence altına almanın çıkarları, tüm dünya emekçilerinin sömürücülere karşı mücadelelerindeki çıkarları ile, emperyalizme karşı mücadele eden sömürge ve ezilen halkların çıkarları ile, bir ve aynıdır; Proleter dünya devriminin zaferi, tüm dünyada sosyalizmin zaferini beraberinde getirir ve destekler. Bu nedenle Sovyetler Birliği'nin desteklenmesi, onun savunulması ve bütün düşmanları üzerindeki zaferinin teşvik edilmesi, proletaryanın her devrimci örgütünün, her gerçek devrimcinin, her sosyalistin, her komünistin, her partisiz işçinin, her köylünün, her namuslu aydın ve demokratın, sömürü, faşizm ve emperyalist boyunduruğun ortadan kaldırılması, emperyalist savaşlardan kurtulma için çaba gösteren,halklar arasında kardeşlik ve barış, tüm dünyada sosyalizmin zaferine özlem duyan herkesin eylemlerini belirlemelidir.

(Manuilski Yoldaşın Komünist Enternasyonal'in VII. Kongresindeki Raporuna İlişkin Karar, 1935.)

KAYNAKÇA

MARKS: —"Gotha Programının Eleştirisi"

ENGELS: — "Anti-Dühring", Üçüncü Bölüm, Kısım, III, IV, V.
— "Komünizmin İlkeleri"

LENİN: — "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı Üzerine" (Temel Eserler, 18. Cilt.)
— "Devlet ve Devrim", V. Kısım, (Temel Eserler, 21. cilt.)
— "Proletarya Diktatörlüğü Çağında Ekonomi ve Politika", (Seçme Eserler, VIII. cilt.)
— "Büyük Başlangıç" (Seçme Eserler, IX. cilt ve özel broşür.)
— VIII. Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'nde Rapor ve Kapayış Konuşması (Temel Eserler, 26. cilt.)
— "Aynî Vergi Üzerine" (Temel Eserler, 26. cilt.)
— "Komintern'in III. Kongresi'nde RKP'nin Taktiği Üzerine Rapora İlişkin Tezler" (Temel Eserler, 26. cilt)
— "Beş Yıl Rus Devrimi ve Dünya Devriminin Perspektifleri" Komintern'in IV. Kongresi'ne Rapor (Seçme Eserler, 10. cilt)
— "Kooperatifçilik Üzerine" (Seçme Eserler 9. cilt)

STALİN: — "RKP(B) XIV. Konferansı'nın Sonuçları" ("Leninizmin Sorunları", Birinci Bölüm.)

— "Sorular ve Cevaplar" ("Leninizmin Sorunları", Birinci Bölüm.)
— "Leninizmin Sorunları Üzerine" (VI. Kısım, "Tek Ülkede Sosyalizmin Zaferi Sorunu", VII. Kısım, "Sosyalist İnşanın Zaferi Uğruna Mücadele", "Leninizmin Sorunları" , Birinci Bölüm.)
— "Büyük Dönüşüm Yılı" ("Leninizmin Sorunları", İkinci Bölüm.)
— "SSCB'nde Tarım Politikasının Sorunları Üzerine", ("Leninizmin Sorunları", İkinci Bölüm.)
— "Sınıf Olarak Kulakların Tasfiye Edilmesi Siyaseti Sorunu Üzerine" ("Leninizmin Sorunları", İkinci Bölüm.)
— "Merkez Komitesi'nin SBKP(B) XVI. Parti Kongresine Siyasi Raporu", (Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm)
— "İdarecilerin Görevleri Üzerine", ("Leninizmin Sorunları", İkinci Bölüm.)
— "Yeni Durum—Ekonomik İnşanın Yeni Görevleri" (Leninizmin Sorunları, İkinci Bölüm.)
— "Birinci Beş Yıllık Planın Sonuçları", "MK ve MKK'nın Ocak Plenumunda Rapor", 1933 ("Leninizmin Sorunları", İkinci Bölüm.)
— "SBKP(B) MK'nın Çalışması Üzerine XVII. Parti Kongresi'ne Rapor", ("Sosyalizm Zafer Kazanıyor" derlemesi.)
— "Kızıl Ordu Akademileri Mezunlarına Konuşma", 4 Mayıs 1935.
—"Stahanovistlerin Birinci Birlik Toplantısında Konuşma", 17 Kasım 1935.

— "1 Aralık 1935'de En İyi Kadın ve Erkek Biçerdöver Sürücülerinin Toplantısında Konuşma".
— "Tacikistan ve Türkmenistan'ın Önder Kadın ve Erkek Kollektif Köylülerinin Toplantısında Konuşma", 4 Aralık 1935.

MOLOTOV: —"İkinci Beş Yıllık Planın Görevleri", "SBKP(B) 17. Parti Kongresi'nde Rapor", ("Sosyalizm Zafer Kazanıyor" derlemesi.)
— "Sovyet Anayasasındaki Değişiklikler Üzerine", "SSCB'nin VII. Sovyet Kongresinde Konuşma", 6 Şubat 1935
— "Plan ve Görevlerimiz", "Merkez Yürütme Komitesi'nin 2. Oturumuna Rapor", 10 Ocak 1936.

KUİBİŞEV: — "İkinci Beş Yıllık Plan", "SBKP(B) 17. Parti Kongresi'ne Rapor", ("Sosyalizm Zafer Kazanıyor" Derlemesi.)

MANUİLSKİ: — "Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin Zaferi ve Onun Dünya Çapındaki Tarihsel Anlamı", "Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi'ne Rapor".

ORKONİKİDZE: —"Stahanov Hareketi ile Bağ İçinde Ağır Sanayinin Görevleri", "SBKP(B) MK Plenumu'na Rapor", 21 Aralık 1935 ("Sovyetler Birliği 1936" derlemesi.)

KAGANOVİÇ: — "Stahanov Hareketi ile Bağ İçinde Demiryolu Ulaşımının Sorunları", "SBKP(B) MK Plenumuna Rapor, 22 Aralık 1935" ("Sovyetler Birliği 1936" derlemesi.)

MİKOYAN: — "Sovyetler Birliği'nin Besin Maddeleri Sanayii", "SSCB Merkez Yürütme Komitesi'nin II. Oturumuna Rapor, 16 Ocak 1936 ("Sovyetler Birliği 1936" derlemesi.)

SBKP(B) — "Merkez Yürütme Komitesi Plenumunun Kararları", 21—25 Aralık 1935.

inter
yayınları